

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
180. (1500.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

	1 euró	4,2940	▲
	1 amerikai dollár	3,1127	▲
	100 magyar forint	1,4923	▼

Aktuális

2

Villámvizit Líbiában

A francia államfő és a brit miniszterelnök villámlátogatást tett tegnap Líbiában. Nicolas Sarkozy „veszélynek” nevezte a felkelők tripoli bevonulása óta rejtőzködő Kadhafit, David Cameron pedig azt üzen-te a diktátornak, hogy „adja fel”.

Kultúra

6

Örökségnap Erdély-szerte

Kastélyok, udvarházak és templomok nyit-ják meg kapuikat Európa-szerte a Kulturá-lis Örökség Napjai elnevezésű rendezvény keretében. A szeptember 16-a és 18-a kö-zött zajló programhoz, amelynek 2011. évi magyarországi témája: *Ezer magyar ház*, idén több erdélyi város is csatlakozik.

Társadalom

7

Népszámlálási kampányrajt

Hamarosan videoüzenetek, rádiós bejátszá-sok hirdetik, hogy „magyarnak lenni jó” – az RMDSZ országos kampányt indít a nép-számlálás sikere érdekében. Kelemen Hun-nor szövetségi elnök szerint a feltételek adottak a pontos lakosságméréshez.

Vezércikk

3

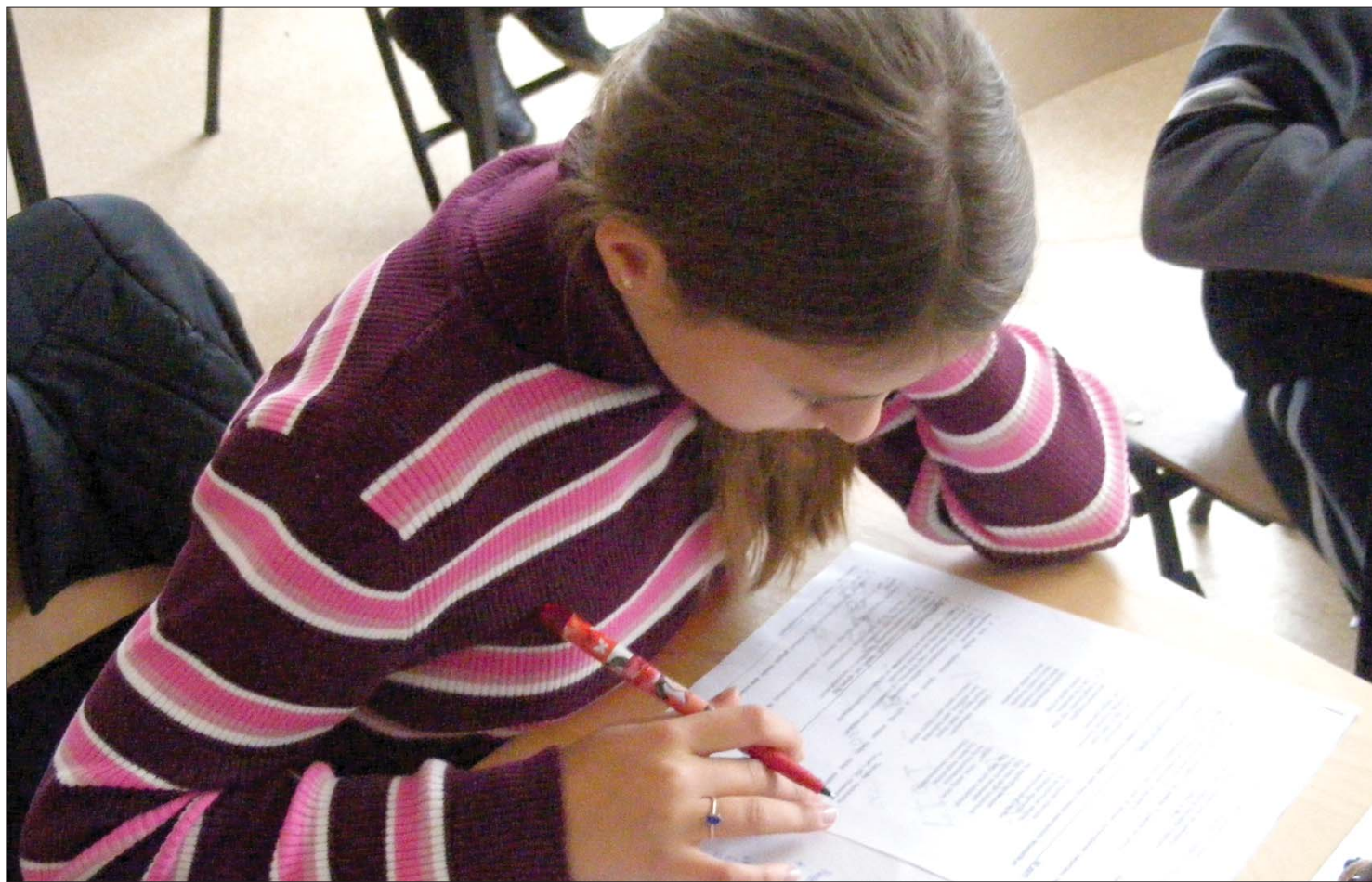
Irigyeljük még a görögöket?

Amit a Boc-kormány bírálói és talán még maguk a görög közalkalmazottak sem fognak még fel: Görögország-ban hamarosan nem 1400 eurós lesz az átlagbér és 800 eurós az átlagnyugdíj, ha-nem kerek nullá euró.

Athén ugyanis képtelen megbirkózni a problémá-ival, pénzügyei helyreállít-ásának politikája kudarcot vallott. ▶

Cseke Péter Tamás

Indul az „agykontroll”

Jövő héttől országszerte felméri a hazai iskolások jelenlegi tudásszintjét**A szintfelmérés a lényeg: a tesztelés során jegyet nem kapnak a vizsgázók, de az elért eredményekről tájékoztatják a szülőket**

Fotó: ÚMSZ/archív

Jövő héten megkezdődik és október 15-ig tart az iskolákban a diákok tudásszintjének országos felmérése: az oktatási minisztérium év eleji ismétléssel, a tanévkezdéskor és záraskor egységes felmérőkkel igyekszik kivédeni az érettségi kudarc megismétlődését. A tanárok és a szülők zö-me úgy véli, hasznos kezdeményezésről van szó, de sokan tartanak attól, hogy a felmérés eredménye alapján differenciálják majd a diákokat. Akad, aki úgy gondolja, nem demonstra-tív ellenőrzésre, hanem „üvegfalú” iskolákra lenne szükség. Ezekben a szülők, a fenntartók és a szakmai ellenőrök is pontosan követni tudnák az oktatás minőségét. **7. oldal ▶**

Felmérés: bíznak az RMDSZ-ben

ÚMSZ

▶ Elégedettek a székelyföldi magyarok az RMDSZ politi-kusaival – derül ki abból a teg-nap Csíkszeredában bemutatott közvélemény-kutatásból, ame-lyet a Kvantum Research közvé-lemény-kutató cég végzett idén májusban. *A Közélet és közérzet Hargita megyében* című felmérés eredményeit ismertető Barna Gergely szociológus elmondta, a kutatás Marosszéken, vala-mint Kovászna és Hargita me-gyében készült 3011 magyar anyanyelvű személy megkérde-zésével, amelyből 416 fő volt Hargita megyei. A három me-gye lakóit közéleti témákról, po-litikáról kérdezték.

Folytatása a 3. oldalon ▶

Traian Băsescu: grazie, Italia!

▶ Olaszország nem tervez megszorító intézkedéseket a román vendégmunkásokkal szemben – nyugtatta meg teg-

nap Bukarestben Traian Băsescu román államfőt olasz kollé-gája, Giorgio Napolitano.

3. oldal ▶

Traian Băsescu és Giorgio Napolitano a díszemlén

Fotó: Tofán Levente

Korán ünnepel az EMNP?

S. M. L.

▶ A bukaresti táblabíróság teg-nap jóváhagyta az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) be-jegyzési kérelmét – jelentette be Kolozsváron Toró T. Tibor, az Er-délyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) ügyvezető elnöke. A „Tökés-pártként” emlegetett ala-kulat bejegyzését a bukaresti tör-vényszék első fokon elutasította, a táblabíróság pedig a kérdés ér-demi tárgyalásának többszöri ha-lasztása után tegnap hozta meg a másodfokú, immár jogerős hatá-rozatot. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Mai mellékletünk:

Röviden

Három magyar párt egy asztalnál

Különkiadással jelentkezik ma este 8 órától az *Erdélyi Magyar Televízió Többszemkört* című műsora, amelyben a három erdélyi magyar párt képviselői – Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára, Szász Jenő, az MPP elnöke, és Toró T. Tibor, az EMNT elnöke – aktuálpolitikai kérdéseket boncolgatnak. A vita legfontosabb témái: az önkormányzati és parlamenti választások, a népszámlálás, a kettős állampolgárság és szavazati jog Magyarországon, a régióátszervezés, és egyéb hasonló, az erdélyi magyarságot érintő kérdések. Az élő adás a televízió mellett interneten is követhető a www.erdelyi.tv oldalon.

Rakétavédelem és vízumkérdés

A rakétavédelmi rendszer elemeinek Romániába való telepítése által javul az ország regionális stratégiai megítélése, valamint az amerikai befektetők bizalma a román gazdaságban, és megoldhatja az amerikai vízumok kérdését is – nyilatkozta tegnap Teodor Baconschi külügyminiszter. Arról is beszámolt, hogy amerikai kollégája, Hillary Clinton egyetértett: „nem lehet a vízumprogramon kívül hagyni olyan erős európai szövetségeseket, mint Lengyelország és Románia”.

Idei mélypontján a lej

Idei mélypontra süllyedt a lej, tegnap egy euróért 4,2940 lej fizetett a Román Nemzeti Bank (BNR). Ennél kevesebbet tavaly december 16-án ért a román fizetőeszköz, amikor 1 euróért 4,2953 lejt kértek. Mindközben az amerikai dollárral szemben 2,19 banit erősödött a lej, a tegnapi a BNR-árfolyam szerint a tengerentúli valuta 3,1127 lejt ért.

A Jobbik feljelentette Kertész

A Jobbik feljelentette tegnap Kertész Ákos íróat az ügyészségen közösség elleni izgatás, rágalmozás és becsületsértés bűncselekmények miatt – jelentette be az ellenzéki párt szóvivője. Mirkóczki Ádám sajnálatosnak nevezte, hogy ezt a beadványt a Jobbiknak kellett elkészítenie. Az *Amerikai Népszavában* augusztus 29-én jelent meg Kertész Ákos nyílt levele, amelyben az író egyebek mellett így fogalmaz: „a magyar genetikusan alattvaló”. Kedden a miniszterelnök szóvivője azt mondta, a kormány még nem foglalkozott Kertész Ákos Kossuth-díjának sorsával. Kossuth-díjat eddig egyszer vontak vissza: Nagy Gábor, a kázinocarcai Borsodi Kooperáció vezérigazgatója 1952-ben a barnaszén-elgázosítás új technológiájáért kapta meg a kitüntetést, amelyet 1953 decemberben visszavettek tőle, mert kiderült, hogy a technológia licenctét az NSZK-ból lopta.

Zentait ki akarják adni

Az ausztrál szövetségi kormány külön felhatalmazást kért ahhoz, hogy megkérdőjelezze a szövetségi bíróság döntését, amely akadályozza a háborús bűncselekménnyel vádolt Zentai Károly (*képünkön*) kiadatását

Magyarországnak. A perthi illetőségű 89 éves férfi hat éve harcol a kiadatás ellen. A magyar hatóságok azért kérték ki Ausztráliától, hogy kihallgathassák egy zsidó fiatalember 1944-ben történt meggyilkolása ügyében.

Villámvizit Líbiában

Sarkozy és Cameron támogatja az átmeneti hatalmat

Hírösszefoglaló

A francia államfő és a brit miniszterelnök villámlátogatást tett tegnap Líbiában. Nicolas Sarkozy francia államfő „veszélynek” nevezte a felkelők tripoli bevonulása óta rejtőzködő Kadhafit azon a közös sajtóértekezleten, amelyet az Átmeneti Nemzeti Tanács (ÁNT) két fő vezetőjével, Mahmúd Dzsibrillel és Musztafa Abdel-Dzsalállal együtt tartottak. Hozzáette, hogy a NATO líbiai kötelezettségvállalása nem ért véget.

David Cameron brit miniszterelnök azt üzenté Kadhafinak és még mindig harcoló híveinek, hogy „adják fel”. London segíteni fog abban, hogy Kadhafit meg-

találják és az igazságszolgáltatás elé állítsák – ígérte. Bejelentette továbbá, hogy országa felszabadít 12 milliárd fontot (csaknem 19 milliárd dollárt) a Kadhafi-rendszer befagyasztott javaiból, mielőtt lehetővé teszi ezt az ENSZ Biztonsági Tanácsa. London és Párizs ilyen értelmű határozattervezetet készül betervezni a testület elé pénteken. Sarkozy a maga részéről óvott attól, hogy Líbiában a bosszú, a leszámolás következzék, egyszersmind felkérte azokat az országokat, amelyeknek a területén körözött líbiaiak vannak, hogy adják ki őket a nemzetközi igazságszolgáltatásnak. „Kadhafit le kell tartóztatni, és mindenkinek, akit a nemzetközi igazságszolgáltatás vád alá he-

lyezett, számot kell adnia arról, amit tett” – jelentette ki a francia államfő. Mint mondta, bízik Nigerben, és semmi oka nincs kételkednie abban, hogy az ország vezetői tiszteletben fogják tartani a nemzetközi jogot. Kadhafi számos családtagja a Líbiával szomszédos fekete-afrikai országban talált menedéket.

Sarkozy emlékeztetett arra, hogy Franciaország és Nagy-Britannia, amely országok az elsők között ismerték el az ÁNT-t, támogatják azt a követelést, hogy az Átmeneti Nemzeti Tanácsot fogadják el Líbia képviselőjeként az ENSZ Közgyűlésében. Azt is leszögezte, hogy semmiféle számítás nem vezérelte Franciaországot a segítségnyújtásban. ◀

Európai politikusok látogatóban. Nicolas Sarkozy kezet fog egy sérült felkelővel, jobboldalán David Cameron

Flamand–vallon megállapodás

ÚMSZ

Megállapodott tegnap hajnalban nyolc belgiumi – flamand és vallon – párt a két népközösséget eddig legmélyebben megosztó választójogi kérdésben, a brüsszeli és a Brüsszel környéki választókerület kettéválasztásának ügyében. Ezzel általános megítélés szerint végre megnyílt a szövetségi szintű koalícióalkotás lehetősége, és reális esély mutatkozik a 15 hónapja tartó kormányválság leküzdésére. Belgiumban a tavaly júniusi parlamenti választások óta nem sikerült kormányt alakítani. A mindössze 10 és fél millió lakosú, de hallatlanul bonyolult állami berendezkedésű Belgiumban a lakosság mintegy 60 százalékát teszik ki a holland nyelvű flamandok. A másik nagy népközösség a francia ajkú vallonoké. Alkotmányjogi értelemben szintén államalkotó népközösségnek számítanak, bár csak néhány tízezren vannak az ország keleti csücskében élő német anyanyelvűek. Főszabály, hogy az északi Flandriában csak flamand, a déli Vallóniában csak vallon pártokra lehet szavazni. Külön egységet képez Brüsszel, ahol túlnyomó többségben vannak a francia ajkúak, de hivatalosan a főváros kétnyelvű, és ott akár flamand, akár vallon pártokra is adhatók a voksok. A „viszály almája” a Brüsszel körüli térség, amely hivatalosan Flandriához tartozik, de választókerületi szempontból annak idején „hozzásapták” Brüsszelhez. A fővárosból sok vallon költözött ki az agglomerációba, és mindaddig ragaszkodott francia anyanyelvének használatához. ◀

Ausztria aggódik

MTI

Az összes jogi lehetőség kihasználását tanácsolta a bécsi kormánynak a magyarországi devizahitelek végtörlesztéséről szóló magyar kormányzati tervvel szemben Ewald Nowotny, az Osztrák Nemzeti Bank kormányzója a parlament pénzügyi bizottságának ülésén, Michael Ikrath néppárti parlamenti képviselő hozzászólására válaszolva. Nowotny azt mondta: „nagyon bosszantónak” tartja az intézkedéseket, „amelyekhez legutóbb nyúlt Magyarország”. Bécs gyakorlatilag az Orbán Viktor hétfői beszédének elhangzása utáni első percekben kifejezte a tervezett intézkedések miatti felháborodását. Sajtóértesülések szerint Maria Fekter osztrák pénzügyminiszter már aznap levélben tiltakozott Matolcsy György nemzetgazdasági miniszternél. Fekter úgy fogalmazott: a magyar kormány javaslata veszélyezteti Kelet- és Közép-Európa egészének pénzügyi stabilitását és, sérti a jogrendet. Werner Faymann az osztrák kormány szokásos heti ülése után kijelentette: ő és Michael Spindelegger alkancellár „számos beszélgetést folytattak” a magyar féllel. „A következő lépés nem politikai egyeztetés lesz, hanem annak a vizsgálata, hogy mennyiben jogszerű ez a terv” – mondta Faymann. ◀

Bechtel-szerződés: Băsescu szerint mindkét fél lopni akart

ÚMSZ

Az észak-erdélyi autópálya egészére vonatkozó szerződéstől „megfosztott” Bechtel amerikai cég elégedett azzal a kompromisszumos megállapodással, amely szerint csak a sztráda két részét építheti meg – jelentette ki tegnap Mark Gitenstein, az Egyesült Államok bukaresti nagykövete. Hozzáette: a céghez hasonlóan országa kormányának

és a román hatóságoknak sincs elvetésük. Az amerikai diplomata nyilatkozatának előzménye, hogy Traian Băsescu román államfő Washingtonban azt róta fel a nemzetközi hitelintézeteknek, hogy nem figyelmeztették Romániát arra, hogy ne kössön szerződést a Bechtellel. Szerinte a Világbanknak kellett volna javasolnia, hogy Románia ne kösse meg a szerződést, de ezt nem tette meg, akárcsak az Európai Be-

ruházási Bank és a Nemzetközi Valutaalap sem annak ellenére, hogy akkor nyilvános volt a szerződés, így hozzáférhettek a tartalmához. Băsescu kifejtette, hogy a Bechtel-szerződés előnytelen volt, hiszen Románia a világ legrágább autópályáját építtette, a megállapodás nyomán pedig „mindkét fél lopni akart”. Hozzáette: a szerződést versenytárgyalás nélkül ítélték oda a hatóságok az amerikai vállalatnak. ◀

Az ENSZ BT-hez fordult Belgrád

ÚMSZ-összeállítás

Vuk Jeremics szerb külügyminiszter New Yorkba utazott tegnap, az ENSZ BT-nek az észak-koszovói helyzet kiéléződése miatt összehívott rendkívüli ülésére. Jeremics előző este levelet írt Ban Ki Mun ENSZ-főtitkárnak, amelyben felszólította a világszervezetet, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést, megakadályozandó a pristinai hatóságok által beharangozott egyoldalú lépéseket, amelyekre nem adta áldását a főtitkár koszovói különmegbízottja vagy a Biztonsági Tanács. El-

lenkező esetben – írta Jeremics – veszélybe kerülhet a belgrádi-pristinai párbeszéd. A pristinai hatalom több olyan nyilatkozatot tett, amelyek szerint ma egyoldalúan vám- és határellenőrzést vezet be a koszovói-szerbiai adminisztratív határon. Szerbia értesítést kapott arról, hogy a

békefenntartó haderő, a KFOR és az EU koszovói igazságügyi és rendőrségi missziója (EULEX) meg akarja könnyíteni e terv végrehajtását, ami – Jeremics szerint – erősen ellentmond az ENSZ BT 1244-es koszovói határozata által kijelölt semleges mandátumuknak. ◀

Magyarországon járt a koszovói elnök

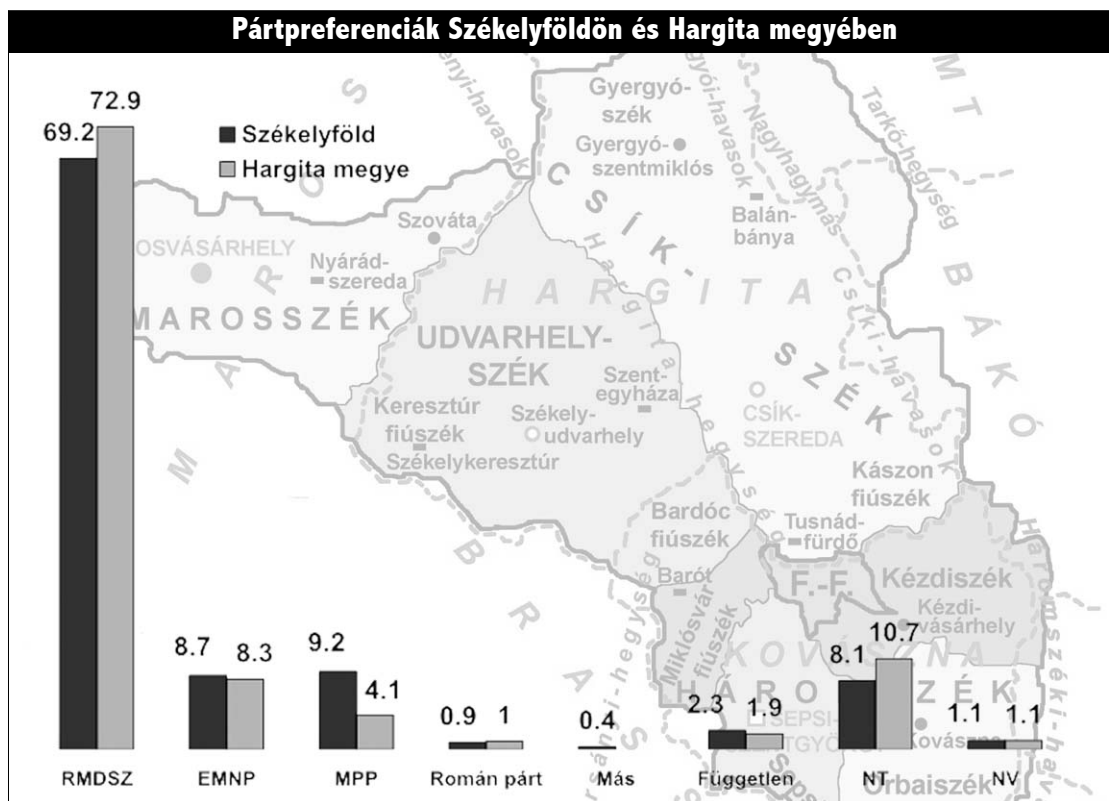
Három napos látogatást tett Budapesten Atifete Jahjaga koszovói köztársasági elnök (képünkön jobbra, Eleni Tsakopoulos Kounalakis az Egyesült Államok budapesti nagykövete társaságában). Tegnap fogadta Orbán Viktor kormányfő, aki kifejtette: Magyarország készen áll a kétoldalú gazdasági-fejlesztési kapcsolatok kiterjesztésére.

Traian Bănescu: „grazie, Italia!”

M. Á. Zs.

▶ Olaszország nem tervez megszorító intézkedéseket a román vendégmunkásokkal szemben – nyugtatta meg tegnap Bukarestben Traian Bănescu román államfőt olasz kollégája, Giorgio Napolitano. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a gazdasági válság miatt jelentősen csökkent a munkahelyek száma, ezért a vendégmunkások számára is kevesebb lehetőség adódik az elhelyezkedésre. Az olasz elnök elmondta, hogy jelenleg tárgyalások folynak azzal a rendszerrel kapcsolatban, amely egy-egy adott államból bizonyos számú bevándorlónak biztosítana letelepedési lehetőséget. Hozzátette: a már Olaszországban tartózkodó vendégmunkásokat ezek az intézkedések nem érintik, és a római kormány semmilyen megszorító intézkedést nem tervez ellenük. Traian Bănescu államfő köszönetet mondott a román vendégmunkásokkal szembeni toleráns bánásmód miatt, valamint azért, hogy az olasz állam hivatalos felekezésként is elismerte a román ortodox egyházat. „Köszönet illeti a római-katolikus egyházat, amiért több mint ezer templomban lehetővé tette, hogy a románok minden hétvégén anyanyelvükön és saját szertartásaik szerint hallgathassák meg Isten igéjét” – fogalmazott Traian Bănescu. A két államfő egyetértett abban, hogy létre kell hozni az Európai Egyesült Államokat. Korábban Bănescu már kifejtette, hogy szerinte két-három éven belül a tagállamoknak le kellene mondaniuk szuverenitásuk egy részéről, és létre kellene hozni az Európai Egyesült Államokat. Napolitano rámutatott, hogy azonos álláspontot vall román kollégájával az Európai Egyesült Államok témájában. Szerinte ezt az eszményt követve kell eljutni a szorosabb integrációhoz. ◀

Felmérés: bíznak...

Folytatás az 1. oldalról

Arra a kérdésre, hogy rossz irányban mennek-e a dolgok az országban a megkérdezettek 85 százaléka adott igenlő választ. A politikások népszerűségét vizsgáló kérdések összegzésekor kiderült, hogy Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke a legismertebb politikus Hargita megyében, és mindamellett, hogy a megkérdezettek 86 százaléka ismeri, 64 százalékuk meg is bízik benne. A választási aktivitás vizsgálatok kiderült, hogy a Hargita megyeieknek csupán a 49–50 százaléka menne el biztosan szavazni. A politikai pártok népszerűségének vizsgálatával kiderült, hogy a biztos szavazók körében 73 százalékkal vezet az RMDSZ és annak jelöltjei. A helyi tanácsok támogatottsága

is hasonló, ott az RMDSZ a szavazók 70 százalékának bizalmát élvezi.

A Hargita megyeiek a megye vezetésére Borboly Csaba jelenlegi tanácselnököt tartják a legmegfelelőbbnek, amely a teljes minta 24 százalékát jelenti. Hargita Megye Tanácsának tevékenységével a megkérdezettek 62 százaléka elégedett és 21 száza-

léka elégedetlen. Az összefogást illetően a legtöbb megkérdezett szerint az RMDSZ minden magyar politikai alakulattal össze kellene fogjon. A megkérdezettek 62 százaléka fontosnak tartja az RMDSZ kormányzati szerepvállalását, 6 százaléka ártalmasnak, és 28–29 százaléka szerint az RMDSZ-nek nincs hatása a közösség életére nézve. ◀

DNA: alaptalan volt a Borboly Csaba elleni feljelentés

Nem indít vizsgálatot az Országos Korruptióellenes Igazgatóság (DNA) Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök ellen, miután az ellene szóló feljelentést alaptalannak találta. Borboly tegnap kapta kézhez az ügyészség értesítő levelét. „A korruptióellenes ügyészség értesített, hogy az ellenem tett feljelentés alapján ellenőrizték a vagyoni helyzetemet és az eljárást 2011. szeptember 5-én megszüntették, hisz alaptalan volt a feljelentés” – nyilatkozta Borboly Csaba, hozzátéve, reméli, a politika nem arról fog szólni Székelyföldön, hogy névtelenül, rágalmaszó vádakkal feljelentéseket tesznek.

Irigyeljük még a görögöket?

Cseke Péter Tamás

A jelenlegi bukaresti hatalom bírálóitól – vannak এমন – még ezekben a napokban is hallani olyan vélekedéseket: lehet, hogy Görögország makrogazdasági helyzete „nem túl rózsás”, ám ettől még a görögök remekül élnek, hiszen minimál-

bérik és átlagnyugdíjuk háromszorosa a romániaiaknak; a két ország közötti hatalmas életszínvonalbeli eltérésekért pedig csakis Traian Bănescu államfő okolható, aki köreinek kiszolgálta és félkormányozta Romániát. Az említett kritikusok ilyenkor többnyire nosztalgálnak is: a Tăriceanu-kabinetet hozzák fel pozitív példaként, amelynek mandátuma alatt „dübörgött a gazdaság”, a GDP pedig soha nem látott ütemben növekedett. Az athéni kormány megszorító intézkedéseinek bejelentését követő görögországi utcai harcok, zavargások és gyújtogatások kapcsán pedig keserűen jegyzik meg: „bezzeg, ha a románok a Boc-kormány megszorító intézkedéseire bejelentésekor utcára tódulnak, most nem tartanánk itt...”

Ami az idézett bírálók, és talán még maguk a görög közalkalmazottak sem fogják meg fel: Görögországban hamarosan nem 1400 eurós lesz az átlagbér és 800 eurós az átlagnyugdíj, hanem kerek nullá euró. Athén ugyanis képtelen megbirkózni a problémáival. A pénzügyek helyreállításának politikájára kudarcot vallott, a deficit várhatóan tovább fog nőni. A júliusi EU-csúcstalálkozón megállapodott második, 150 milliárd euró összegű mentőcsomag pozitív hatásai alig érzékelhetők. Az ország 350 milliárd euró összegű adóssághegyen ül, az idei első hét hónapban bevételei 1,9 milliárd euróval csökkentek, ugyanakkor a kiadások 2,7 milliárd euróval nőttek. Így a hellén állam működésére tán még októberig jut pénz; ha pedig a kincstár kiürül, nincs miből fedezni az alapintézmények – rendőrség, hadsereg, közigazgatási apparátus – alkalmazottainak bérért sem. Elemzők máris az Argentínában történetekhez hasonló forgatókönyvet vizionálnak: Görögország csak úgy tud majd lépni a fizetésképtelenség állapotából, ha a kormány államosítja a bankokat, lefoglalja a lakossági megtakarításokat.

Ez a vészforgatókönyv a jelek szerint mégsem fog érvényesülni: az Európai Unió továbbra sem hagyja veszni Görögországot, annak ellenére, hogy a napokban az euróövezetből, sőt a schengeni övezetből való kizárása is napirenden volt. A segítő szándékról személyesen biztosította a német kancellár és a francia elnök a görög miniszterelnököt. Gesztusuk nyilván nem humanitárius indíttatású: a görög állam bedőlése akár az euróövezet széthullását, a jelentős összegű görög értékpapírt birtokló francia és német bankok csődjét, a dominó-effektus miatt pedig több uniós tagország – köztük Románia is – vészhelyzetbe kerülését jelentené. Az államfő bírálóinak abban természetesen igazuk van, hogy jelenlegi bukaresti hatalom jobban is kormányozhatná ezt az országot. Am el kéne ismerniük, hogy Traian Bănescu nem mondott butaságot, amikor arról beszélt: Románia már két éve meghozta azokat az intézkedéseket, amelyeket most az államcsőd elkerülése érdekében több uniós ország meghozni kénytelen.

Román lapszemle

Florin Piersic cáfolta azokat a pletykákat, hogy egy-egy fellépésért 4000 eurós honoráriumot kapna. A kolozsvári származású színész elmondta, annyira szerény körülmények között él, hogy még a szégyenletesen alacsony nyugdíját is kénytelen felvenni. (Adevărul)

Tőkés-párti turpisságok – VI. rész

Korán ünnepel az EMNP?

Folytatás az 1. oldalról

Toró T. Tibor sajtóértekezletén elmondta: a következő néhány hétben a párt szervezés kissé háttérbe szorul, mivel az októberi népszámlálásra összpontosítanak, ami jelenleg elsődleges fontosságú az EMNP számára. Ezt követően azonban beindul a szervezési munka, „a pártot fel kell készíteni a jövő évi választásokra”. Az EMNP az erdélyi magyarok hatékony, modern és európai eszköze kíván lenni, alacsony költségvetéssel a legmagasabb nemzeti célok elérésére törekszik – állapította meg nyilatkozatában Tőkés László, a pártot kezdeményező EMNT elnöke is.

Tőkésék azonban túl korán kezdték el megünnepelni a párt-bejegyzést, ugyanis – amint arra Toró is utalt tegnapi sajtótájékoztatóján – büntetőjogi eljárás van folyamatban az EMNP támogatóinak névsorát tartalmazó aláírási listák hitelességével kapcsolatban. Toró ezzel kapcsolatban úgy fogalmazott: „büntügyi feljelentés is szembesülnünk kellett, zak-

latták az embereinket”. Az új alakulat ügyvezető elnöke bejelentette, holnap Gyergyószentmiklóson ülésezik EMNT elnöksége, a választmányi gyűlést ugyanott szombaton tartják. Mint fogalmazott, az EMNP „modern európai néppárt, alacsony költségvetésű hatékony politikai alakulat lesz, eszköz az erdélyi magyarság stratégiai célkitűzéseinek elérésére”. Ami a folyamatban levő büntetőjogi eljárást illeti, a dossziében megfogalmazott vád – amely ismeretlen elkövetők ellen szól – okirat-hamisításra és hamis iratokkal való visszaélésre vonatkozik. Az okirat-hamisítás gyanúját az Új Magyar Szó és a Jurnalul Național tényfeltáró cikksorozata támasztja alá. A két központi napilap által felkért írásszakértők megállapították: a volt református püspök híveit tömörítő, ezért „Tőkés-pártként” emlegetett EMNP-nek a Bukaresti Törvényszékre idén májusban benyújtott aláírási listái ezrelék tartalmaznak hamis aláírásokat.

Emellett beigazolódtak az anekdotát lefolytató két újságíró má-

sik gyanúja is, miszerint nemcsak az aláírások hamisak, hanem a bukaresti és az Erdélyen kívüli megyék támogatói listáit tartalmazó listák szereplő nevei is légből kapottak. Erre az a bukaresti terepszemle engedett következtetni, amelynek során az újságírók kiszálltak szűrőpróba-szerűen kiválasztott laccímekre, és melynek nyomán a két lap szerkesztőségébe érkezett, majd az újságírók által a törvényszéken leellenőrzött aláírási listamásolatokon szereplő személyek létezése is kérdésessé vált. Ezenfelül ismertettük Mircea Vasile Ion Râmnicu Vâlcea-i rendőrtiszt esetét, akinek neve tudta és beleegyezése nélkül került fel az Erdélyi Magyar Néppárt Vâlcea megyei támogatólistáira. Az ő esetében a nevével való visszaélés, személyi adatainak illetéktelen felhasználása és aláírásának meghamisítása egyéb jogi problémákat is felvet, ugyanis a rendőrk jogállását szabályozó törvény számukra nem teszi lehetővé politikai párt támogatását, annak soraiba való belépést.

Az Erdélyi Magyar Néppárt bejegyzéséhez szükséges listákon szereplő aláírások meghamisításával kapcsolatos bűnvádi dossziét a bukaresti törvényszéki ügyészség továbbította a 3. kerületi ügyészségre, azzal az indokkal, hogy a Bukaresti Törvényszék a főváros 3. kerületi bűnüldözési szerveinek kompetenciájába tartozik. A harmadik kerületi ügyészség a rendőrségnek továbbította az ügyet; a rendőrségi vizsgálat Cătălina Sântion, a bukaresti harmadik kerületi ügyészség helyettes főügyésze szerint folyamatban van.

Mint Sergiu Andon ügyvéd-honatyától megtudtuk: amennyiben az ügyészségi vizsgálat vádemeléssel zárul, és végleges bírósági határozat mondja ki az aláíráshamisítás és hamis aláírásokkal való visszaélés tényét, a polgári perrendtartás törvénykönyve 322. cikkének 4. pontja szerint a párt bejegyzéséről szóló tegnapi táblabírói határozat érvényteleníthető, lévén, hogy hamisnak nyilvánított okiratok alapján született meg. ◀

Vízumot is érő partnerség?

A román-amerikai közös nyilatkozat az első hivatalos dokumentum a Bill Clinton, akkori amerikai elnök 1997. évi bukaresti látogatása alkalmával Emil Constantinescu román államfővel együtt kijelölt kétoldalú stratégiai partnerség vonalán. Szövegében a két fél egy évig tartó tárgyalássorozat nyomán állapodott meg.

Bogdán Tibor

► Az amerikai rakétapajzs egyes elemeinek romániai telepítését lehetővé tevő román-amerikai egyezmény aláírása mellett, még egy fontos dokumentum született meg Traian Băsescu államfő washingtoni látogatása, és amerikai kollégájával, Barack Obamával sorra került találkozásának alkalmával: a két ország közötti, a 21. századra szóló stratégiai partnerséget szentesítő közös nyilatkozat.

A katonai együttműködésen túl

A dokumentum lényegében a kétoldalú együttműködést kiterjeszti a rakétapajz-megállapodásban foglalt katonai kooperációra, számos más területre. Így például lehetővé teszi amerikai technológiák átadását Romániának, előírja a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok előmozdítását, a beruházások fellendítését, tükrözi Bukarest és Washington fokozódó együttműködését a biztonság, a demokrácia, a szabadpiac és a kulturális cserék területén.

A két partner továbbra is kész arra, hogy támogassa az

amerikai és romániai üzletemberek közötti kapcsolatokat, hogy elmélyítse az ipari és műszaki kooperációt.

A közös nyilatkozat értelmében várhatóan elmozdulás történik majd a román állampolgárok szabad amerikai beutazásának tekintetében. Amint a dokumentumból kiviláglik, Barack Obama az amerikai kongresszus több tagjával együtt törvényeket kezdeményezett, amelyek értelmében a jövőben megváltoztatnák a Visa Waiver programba bekapcsolódó országok részvételi kritériumait, ezáltal pedig lehetővé teszik azt, hogy Washington erős szövetségesei megfelelő elismerésben részesüljenek. A jövőben a Visa Waiver programban történő részvétel feltétele az lesz, hogy az érintett országok fokozottabb mértékben működjenek együtt az Egyesült Államokkal a terrorizmus leküzdésében.

Biztonság, stabilitás

A felek leszögezik, hogy országaik elkötelezettjei a demokráciának, egyben megállapítják: a két ország kooperációja a NATO-szerződés 5. pontjában foglalt elven alapzik, miszerint az Észak-

Atlanti Szövetség valamely állami elleni támadás valamennyi tagállam elleni támadásnak minősül. A felek fontosnak tartják saját biztonságuk és a kollektív biztonság erősítését, a NATO-val, az ENSZ-szel és más nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés alapján, tiszteletben tartva az ENSZ alapokmányának és más nemzetközi jogi dokumentumoknak előírásait.

A két partner kinyilvánítja azt a szándékát, hogy köz-

sen olyan regionális jellegű elképzelést valósítson meg, amely hozzásegíti az érintett országokat légierjük korszerűsítéséhez. Egyben említett teszt a Keleti Hadműveleti Erőben való közös tevékenységről, olyan NATO-akciókban való együttes részvételtől, mint az iraki Training Mission, az afganisztáni nemzetközi biztonsági erő, a Koszovóban állomásozó erők, a líbiai Unified Protector művelet.

Fokozódó együttműködés

A román-amerikai közös nyilatkozat az első hivatalos dokumentum a Bill Clinton, akkori amerikai elnök 1997. évi bukaresti látogatása alkalmával Emil Constantinescu román államfővel

együtt kijelölt kétoldalú stratégiai partnerség vonalán. Szövegében a két fél egy évig tartó tárgyalássorozat nyomán állapodott meg.

Az, egyben rögzíti mindazokat a területeket, amelyek a két állam fokozhatja együttműködését. Ezek között említi meg az amerikai és a NATO rakétaelhárító rendszereinek kiépítését, ami megnöveli mindkét ország, a NATO európai tagállamai biztonságát, a regionális stabilitást. Bukarest és Washington fokozottabban hozzájárulhat a leszereléshez, a fegyverzet ellenőrzéshez, a terrorizmus leküzdéséhez, erősítheti kooperációját a NATO-n belül.

Mind Románia, mind az Egyesült Államok nagyobb szerepet vállalhat a jövőben a regionális együttműködés

és stabilitás biztosításában, Kelet-Európában, a Balkán nyugati térségében, ideértve a NATO és az EU együttműködésének fellendítését, az euroatlanti intézmények megszilárdítását, az elnyúló konfliktusok megoldását.

Tág lehetőségek mutatkoznak együttműködésükre olyan fontos területeken, mint az energetikai biztonság, ennek kapcsán pedig az energetikai erőforrások és szállítási lehetőségek diverzifikálása, az alternatív energetikai források feltérképezése, az energetikai piacok liberalizálása, illetve új energetikai beruházók bevonása.

A közös nyilatkozat szerint Románia és az Egyesült Államok még többet tehet a demokrácia és a jogállam, az emberi jogok, a jó kormányzás biztosításáért, támogathatja mindezeket az értékeket a térségbeli államokban, a keleti partnerség tagországaiban, így Örményországban, Azerbajdzsánban, Fehéroroszországban, Grúziában, a Moldovai Köztársaságban és Ukrajnában, egyben elősegítheti a reformokat és a demokrácia megszilárdítását az említett államokban.

„Az Egyesült Államok és Románia közötti erőteljes és lendületes stratégiai partnerség megnövelheti mindkét ország biztonságát és jólétét, türelmetlenül várjuk a jövőben a kooperációt” – zárul a két ország közötti, a 21. századra szóló stratégiai partnerséget szentesítő közös nyilatkozat. ◀

Barack Obama és Traian Băsescu. Stratégiai partnerséget megpecsételő kézfogás

Fotó: presidency.ro

Baloldali sikert jósolnak Berlinben

Dúl a plakátháború Berlinben a hétfői tartományi parlamenti választások előtt. Tegnap előrejelzések szerint az önálló tartománynak számító fővárost csaknem tíz éve a reformkommunista Baloldal pártjával koalícióban irányító szociáldemokrata párt (SPD) fölényes győzelme várható.

Gy. Z.

► Az SPD nyerő embere a hivatalban lévő Klaus Wowereit kormányzó polgármester, aki Berlin rekordméretű eladósodottsága ellenére is változatlanul népszerű. Az egyetlen korábbi rivális, a Zöldek parlamenti frakcióvezetője, Renate Künast is már „bedobta a törülközőt”. Pártja jelszót cserélt, és az eddigi „Renate nyer” feliratot a „Berlin nyer, ha a Zöldek választja” jelszó váltotta fel az óriásplakátokon. A szociáldemokraták magabiztosan Wowereitet futtatják.

Szállóigévé vált

A kormányzó polgármester a berlini Freie Universitätet tanult. Miután lediplomázott, három évig köztisztviselőként dolgozott,

majd 30 évesen megválasztották Tempelhof kerület önkormányzati képviselőjévé, 1995-ben bekerült a berlini közgyűlésbe. Karrierje meredek ível fölfelé: 1999 decemberében már a közgyűlés SPD-frakcióvezetője, s mint ilyen, 2001-ben elindult a polgármesteri tisztségért, amit el is nyert. 2006-ban újrázhatott.

A szóbeszédnek szexuális irányultságáról az első megválasztását követő kampányban maga vette elejét, amikor nyíltan bevallotta homo-szexualitását. (A különböző protokolleseményeken azonban a legszebb és leghíresebb nők szokták körülvenni.) A szociáldemokraták kongresszusán azt mondta: „Meleg vagyok, és ez így van jól” – ez azóta közismert szállóigévé vált Németországban.

Merkelék mélyrepülése

Legfőként a gazdasági válság következményeként a jelenlegi konzervatív-liberális Angela Merkel kancellár vezette koalíció az utóbbi időkből egyébként is mélyrepülésbe kezdett, ami rendkívül rossz előjel a közeledő szövetségi választásokra, bár a jelenlegi mandátumból még csak két esztendő telt el. A tartományi voksolásokon a CDU és koalíciós partnere, az FDP szoros bukásokat kénytelen elszennvedni, sőt: a liberálisok több helyen még a bejutás-hoz szükséges küszöböt sem érték el. A külügyminiszter-kancellár (az egyébként szintén férfi életúttal rendelkező) liberális Guido Westerwelle ezért is kény-

szertül átadni pártja kormányrúdját.

Az idén eddig öt tartományi választásra került sor Németországban, és szinte mind kudarccal végződött a szövetségi koalíció számára. Brémában és Rajna-Pfalzban a szociáldemokraták a Zöldekkel, Mecklenburg-Eölöpomériában a Baloddallal közösen kormányoznak, a CDU egyedül Szász-Anhaltban szegődött az SPD koalíciós partneréül. Baden-Württembergben pedig a Zöldek adják a miniszterelnököt. Berlinben tehát egyedül a svéd mintára alakult Német Kalózpárt „kozmetikázhatja” az adatokat: legkevesebb 6 százalékra számíthat. Ha az előrejelzések beigazolódnak, az alig néhány esztendő, mindenekelőtt az internet és az információ szabadságáért harcoló kis párt első ízben juthat be egy tartományi parlamentbe. A német „kalózok” további céljai között szerepel az ingyenes közlekedés, a kábítószer-fogyasztás liberalizálása, valamint a kábítószerrel

kapcsolatos ismeretek oktatása az iskolákban.

Irány a kancellári szék?

A csillagok jelenlegi állása szerint tehát Klaus Wowereit és a szociáldemokraták győzelmi menetét semmi nem akaszthatja meg, és a lendület akár ki is tarthat a következő Bundestag-választásokig. Sőt: bár 2005-ben előrehozott voksoláson a szociáldemokraták a korábban nagy favoritként szerepelt Gerhard Schröder kancellár vezetésével kormányzásuk nyolcadik esztendejében elbuktak, és Schröder olyan nyírra visszavonult az üzleti életbe, hogy jóformán hallani sem lehetett róla, az utóbbi hetekben ismét elkezdett szerepelni, mintegy „bejelentkezett” a szociáldemokraták listavezetői helyéért. Bár a következő évek során még sok víz lefolyik a Spreen, és a német sajtó akár ugyanúgy újra „felépítheti” Schrödert, ahogy tette ezt 1998-ban, aligha valószínű az események ilyen alakulása. Sokkal nagyobb az esélye annak, hogy a már most

is sokat szereplő, mindenki által csak „Wowi”-nak becézett berlini első embert fogja favorizálni. Ebben segíti az is, hogy a Zöldek élén kihívója, Renate Künast visszalépett a jelöléstől.

Bár Angela Merkel kancellár a *Forbes* magazin legutóbbi összeállítása szerint egy évi kihagyás után ismét a világ legtöbb hatalommal rendelkező nője, a londoni fogadóirodáknak nem sokat adnak győzelmére a soron következő választásokon. Ebben közrejátszik Európa-politikája is: a német polgárok tömegével küldik a tiltakozó SMS-eket Görögország megsegítése ellen. Márpedig Merkel ennek az egyik élharcosa. Ugyanakkor jóllehet Berlin súlyos adósságokat nyög, viszont látványos a város fejlődése. Még ma is sehol annyi állványt és darut nem látni, mint itt; egymás után születnek újjá a történelmi épületek. Wowereit pedig karizmatikus politikusnak tartják, népszerűbb bármely más német politikustársánál – ugyan mi állíthatná meg a kancellári széki? ◀

Lap-top

A nap címe. Monica Macovei: A Verespatak-projekt nem hoz hasznot, hanem csak kárt okoz, *Cotidianul*

Magyarázat. A PDL akaratos hölgye bizony és bezzeg szembe mer menni akár a játékos elnök stratégiai és pragmatikus nézeteivel, ami egyrészt azt jelzi, hogy számára fontosabb megmaradni egy véleményen a barátaival, másrészt azt, hogy a semmivel sem zsarolható kevés kormánypárti politikus közé tartozik. (Abban ugyanis biztosak lehetünk, hogy akit meg lehetett, az meg is lett zsarolva, majd abból is meglátszik, hogy ki csatlakozik a Népi Mozgalomhoz...) És mintha ez nem lenne elég, a korrupció ellen az Európai Parlamentben is derekas mozgósítást végző képviselő követeli, hogy a felek oldják fel a verespataki aranybányászatra vonatkozó szerződések titkosságát.

Mircea Badea. Ismerik Karinthy poénját a frissen nősülővel, akitől megkérdeik, milyen a menyasszonya: „– Tudod, ízlés dolga, nekem speciel nem tetszik...” Valahogy így vagyunk Mircea Badeával, illetve hát még így sem – néha belenézünk a műsorába, amelyben metsző, bár kissé útszéli gúnnyal kiveséz mindenkit, aki a jelenlegi hatalom holdudvarába tartozik. Okos, bátor, spontán, szemtelen fiú – de hát zsoldos. Mindazonáltal a műsora (*A sajtó szájában*) rendkívül figyelemre méltó, hiszen kommentárjai hét éve nem találnak legyőzőre a nézettség és a szakmai díjazottság tekintetében. „Mircea Badeának sikerült egy banális sajtószemlélet egy dinamikus, nonkomformista, humorral és új elméletekkel teli műsorrá változtatni” – írja az ugyanahhoz a sajtótrösztöz tartozó *Jurnalul național*.

Ez még nekünk is túl meredek kissé. A *Cațavencii* karikatúristái kíméletlenek (meglátjuk őket, höh-höh, miután hatályba lép az új ptk.) – a lap legutóbbi számában például nemi tevékenységre készülő pár látható, egyikük, a nő azt kérdezi: „– Zavar, hogyha a nemzeti himnusszal kezdjük?” Minket zavarna, de per-se sok függ a nőtől...

A nap áhíre. Máris hatása van az államelnök ihlette himnusz-éneklésnek (s meglehet, az érettségi vizsgák sikerének is) az érintettek körében: a középiskolások egyharmada bejelentette, hogy önként lemond a dohányzásról, negyven százalékuk az alkoholoról, húsz százalékuk a kábítószeréről.

Minden napra egy mondás

„Imádok a semmiről beszélgetni. Ez az egyetlen téma, amit kicsit ismerek.” Oscar Wilde

Error háza

Nem hinné, hogy hasonló napirenddel egyedül volna a világon. Mert mit is tesz az ember? Reggel felkel (ez nálam általában 7 és 11 óra közé tehető, nagy a szó-rás), bekapcsolja a rádiót meg a televíziót, hogy híreket hallgasson; a tévé képűségének a számára érdekes oldalait is föllepőz. Félig még álmosan kibotorkál a konyhába, ahol elindítja a kávéfőzőt. Ha volt elég előrelátó, már este be is készítette, hogy ne kelljen ezzel is bajmóldni két ásitás között. Odateszi pirulni a toaszt, miközben az indukciós tűzhelyen elkészül hozzá a frizsiderből elővett virsli. A szentes edényt beteszi a mosogatógépbé. Irány a fürdőszoba. A bojler jó melegvízt ad, fölfrissíti a kellemes zuhany. A tükör előtt használatba veszi a vilanyborotváját. Zsilettet csak hétvégeken alkalmaz. Vizes haját végül kezelésbe veszi a hajszárítóval.

Mindenki tud követni? Mert eddig csak a műszaki cikkek játszották a főszerepet. Nincs ez másképp a

Gyulay Zoltán

folytatásban sem. Emberünk, felöltözve, autóra ül. Ha valamit is ad magára, járművét garázsban tartja; a garázsajtó természetesen távirányító segítségével nyílik-cukodik, miként az autó zárja is egyetlen gombnyomásra old ki. (Nálam az előbbi nincs, az utóbbi pedig egy idő óta fölmondta a szolgálatot). Így indul el a munkahelyére. Milyen jó, hogy ezt az utat kívülről ismeri, ezért nincs szüksége a GPS-re, különben a csúcsgalamból kikerülésére szánt menekülő útvonalai választásakor mindannyiszor hallgathatná, hogy „Újratervezés”. Helyette élvezi a műszerfalba süllyesztett rádió jövöltábol az ezer helyre beépített hangszóróból áradó zenét. (Vannak, akik olyan hangerővel teszik ezt, hogy még a forgalom – egyébként fontos – információt hordozó zajait is elnyomják vele; tőlük néha meg szoktam kérdezni: „Tessék mondani, hány decibelt fogyaszt száz kilométeren?”)

A munkahelyén a bejutáshoz egy ügyes szerkezetnek meg kellett mutatnia a személyi kártyáját. Munkáltatója így pontos-

san rögzíteni tudja, mikor érkezett, és mert a kijutáshoz is meg kell ismételnie ezt a műveletet, azt is, hogy mikor távozott, illetve mennyi időt töltött a munkahelyén kívül. Az első dolga, hogy bekapcsolja a számítógépet. Amíg a szerkezet betölt, előveszi a mobiltelefonját, hogy néhány ügyes-bajos dolgot elintézz. Hopp, valami baj lehet: a képernyő azt írja ki, hogy végzetes hiba – error – történt, „Indítsa újra!”

(Erről jut eszembe T. barátom, aki egyszer azt bátorkodott mondani: „Végzetes hiba az, amikor nem vár otthon hideg sör a hűtőben. Ilyenkor újraindítom a boltba a családom ...”) Engedelmeskedik a komputer parancsának, közben legalább van egy kis ideje, hogy a folyosón fölállított automatából megiggyék egy műanyag ízű kávé. Nyár lévén eljött az ideje, hogy bekapcsolja a légkondicionálót is. Ezzel úgy nagyjából el is telt a fél nap, de a java még hátra van. Persze, a munka már csak rutin. Közben a kis teakonyha mikrohullámú sütőjében megmelegíti az ebédjét. Tévéje a dolgozójában is van, el-

Rezső

Horváth István

A sors kereke

SZELLEMLIDÉZÉS

A tüdőbaj ellen alkalmazott preventív eszközök között már régén főhelyet kapott a közönségnek röpiratokkal való felvilágosítása. A társadalmi betegségek, a társadalom kóros izgatottsága ellen még nem alkalmazzák elég céltudatosan és következetesen az ilyen preventív eljárást. Hangozzék még oly paradoxul: még a Szabó Ervin szélső állásfoglalású füzeté is megnyugtató hatású lesz, mert még az is, ami égetően igazságtalan a nép széles rétegeire nézve, teljes szélességében kifejtve, összefüggéseiben, előzményeiből levezetve, szükségesnek mutatkozik. Előbb csak a saját bőrén érezte a sérelmeket mindenki, most objektív létezését kap a rétegzettség és bizonyos tartózkodást, állandó magaviseletet ismer el csak magával szemben, és nyilvánvaló, hogy pillanatnyi indulatkitörésekkel nem lehet küzdeni ellene. (...)

A tudományos népszerűsítő irodalom nem sok hasonló kitűnőségű munkát mutathat fel. Még a nagy angol példákkal szemben is hivatkozhatni arra, hogy itt egy fontos, izgalmas probléma fejlődik szét és még nincsenek aránytévésztesek, felkiáltójelek. (...)

Vannak órák, amelyek szimpatikusabbnak mutatják a régi írásokból elmúlt korok temperamentumát kiszívó Andrassy Gyulát a belügyminiszterkedő grófnál és amelyek jelentékenyebnek érzik Szabó Ervint, ha a kicsinyítő mikroszkópban vizsgálja a lefelé nyüzsgő embermilliókat, mint ha fellép a szószékre és hangját akarja meghallatni. De az egészséges, jó önzés is követeli jogát. (...) A sors kereke halad előre tévedetlenül és téveszthetetlenül: de olajozott tengelyen simábban forog.

Feleky Géza: Szabó Ervin: Tőke és munka, Nyugat, 1911, 17. szám

Összevonni, az is jó

A diktatúra éveiben roppant divatosak voltak az összevonások, hasonlóan a szigorításokhoz, megszorításokhoz, karcsúsításokhoz, korlátozásokhoz, egyéb olyan huncutságokhoz, amelyek eredménye az volt, hogy a jóból egyre kevesebb, a rosszból egyre több jutott a szépre és haladásra, de főleg kajára éhes embereknek. Az akadémikus mérnök tökmagárus nagyságos diktátor asszony egyszer egy szimfonikus zenekart szeretett volna leredukálni, mondván, hogy minek annyi hegedűs, amikor szemmel láthatóan mind ugyanazt csinálja. Egy másik alkalommal az akadémia akart – és vitt is végbe – összevonásokat; a legnagyobb lehetőséget azonban kihagyta (hiába, az igazi ütős összevonásokhoz fantázia is kell); végül Grigore Moisil matematikus (valamivel kevésbé híres és eredményes, de szintén akadémikus) javasolta: össze kell vonni a geo-dolgokat, ne legyen mind-egyiknek külön szekciója – a geometriát, a geológiát, a geodéziát, és igen, a geopolitikát, az új részleget pedig vezesse Geo Bogza...

Most, amikor szemünk előtt teljesedik ki a helyi vezetők (adminisztrátorok) és a parlamentbe küldött képviselők (törvénykezők) megválasztásának jogos egybevonása, a régi emelkedett szellemben javasolhatnánk – szintén a takarékoság és az ésszerűség, nemkülönben a lelkesedés jegyében – ezekkel a választásokkal összevonni egyebeket is. Theodor Paleologu a Halloween ajánlotta, így a választási kampány során (narancsszínű, de akár még zöld) tóklámpásokkal lehetne korteskedni, a tök puha belseje tápláló eledel, a tökmagot pedig focimeccsen lehetne hasznosítani a Nemzeti Arénában.

Van azonban egy ennél is jobb javaslatunk! Össznépi szavazással egy füst alatt meg lehetne választani Miss és Mister Romániát is! A románok ugyanarról a listáról választhatnának városgazdát, parlamenti képviselőt és szépségkirály(nő)t, jóval gazdaságosabb lenne. Helyenként a három lehetne ugyanaz.

Lerázva magunkról az olyan erőltetett javaslatokat, miszerint akkor már össze lehetne vonni mindezzel az államfő felfüggesztéséről szóló népszavazást is (ugyan mi köze van annak az egészhez?), inkább adjunk hangot elismerésünknek és hálánknak bölcs vezetőnk iránt, aki minden választáskor kitalált valami meglepőt, amitől a politikai ellenfelei kiakadtak

(Stolojan visszalépése, népszavazás a parlament leszükitéséről, az volt az első összevonás, meg hasonlók...), mi pedig eredeti tapasztalatokkal gazdagodtunk. A játékszabályok megváltoztatása kedves kedvtelése az elnöknek; a románok meg szemmel láthatóan szeretik, úgyszólván kedvenc nemzeti sportjuk. S mintha a magyaroknak is kezd megtetszeni.

Ágoston Hugó

Röviden

Magyar siker az Enescun

A Nemzeti Filharmonikus Zenekart (NFZ) szerdán hosszú vastappsal ünnepelte a XX. Nemzetközi George Enescu Fesztivál közönsége Bukarestben. „Olyan híres zenekarok és előadók társaságában arattunk nagy sikert, mint a Staatskapelle Berlin Daniel Barenboim vezényletével vagy a Gulbeian Symphony Orchestra Lawrence Foster vezetésével” – közölte az MTT-vel Kovács Géza, az NFZ főigazgatója. A fesztivál érdekessége, hogy több koncertjét nem csupán a román fővárosban hallhatják a zenebarátok. Az NFZ egyhetes turnéja során fellépett szeptember 12-én Kolozsváron, és tegnap este Marosvásárhelyen várta az együttest a közönség. Műsorukban Bartók *Táncszvitje* és a *II. zongoraverseny* szerepelt, az orosz Borisz Berezovszkij zongoraművész közreműködésével. Az estet Enescu II. szimfóniája zárta.

A félelem kultúrája a Korunkban

„A kortárs világban egyre erőteljesebben jelen van és szinte minden területet behálóz a kriminalitás, és ez nyilván változást okoz az emberekben a félelem megélése kapcsán is. Sok más elnevezés mellett »a félelem kultúrája« is találó lehet arra a társadalmi-történelmi helyzetre, amelyben élünk” – véli a *Korunk* szerkesztője, akik a kulturális havilap legújabb, szeptemberi számában olyan témákat érintenek, mint a terrorizmus, a rendfenntartás, a szervezett bűnözés, az etnikai szorongás kérdése, és a problémák minél pontosabb megértéséhez kívánnak hozzájárulni.

Örökségnap Erdély-szerte

Baloga-Tamás Erika

Kastélyok, udvarházak és templomok nyitják meg kapuikat Európa-szerte a Kulturális Örökség Napjai elnevezésű rendezvény keretében. A szeptember 16-a és 18-a között zajló programhoz, amelynek 2011. évi magyarországi témája: *Ezer magyar ház*, idén is több erdélyi város, köztük Csíkszereda, Székelyudvarhely Kolozsvár és Nagybánya csatlakozik; Sepsiszentgyörgyön a *Fa műemlék épületek* tematika köré szervezték a rendezvényeket. Ezekben a városokban olyan házakat, épületeket nyitnak meg a nagyközönség előtt, amelyek máskor csak részlegesen vagy egyáltalán nem látogathatók, de művészettörténeti szempontból értékes és érdekes látnivalókat rejtnek.

Épületnéző séta Hargita megyében

A Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont szeptember 16-a és 17-e között második alkalommal szervezi meg a Kulturális Örökség Napjait Hargita megyében. „A budapesti Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által életre hívott

A Kulturális Örökség Napjai

A nyitott műemlékek napjának gondolata 1984-ben Franciaországban született meg. A siker láttán több ország is csatlakozott a kezdeményezéshez, a mára Európa 49 országában lehetőség szerint szeptember harmadik hétvégéjén milliók zárandokolnak el a közel 30 ezer nyitott helyszínre, és minden évben sok millióan kelnek útra Európa-szerte, hogy megismerkedjenek országuk rejtett értékeivel. 1991-től immár az Európai Unió is saját programjának tekinti, és nemzetközi koordinációs irodát működtet, amely szervezi és Európai Örökség Napok címmel ajánlásokkal segíti az épületlátogatás programját Európa-szerte.

A Kulturális Örökség Napjain más városok mellett Kolozsvár jelentősebb épületeinek kapui is megnyílnak

program nagy sikert aratott az elmúlt években, mind az anyaországban, mint a határon túl, ennek tükrében a rendezvény idén sem maradhat el” – nyilatkozta lapunknak Kovács Árpád művészettörténész, a program vezetője. Hozzátette: míg a tavalyi rendezvény tulajdonképpen építészetről szóló szakmai konferencia volt, idén épületnéző sétára hívják

az érdeklődőket. Udvarhelyen, a rendezvénysorozat nyitányaként ma délután a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont előadótermében Sz. Kovács Géza segesvári festőművész kiállítás nyílik meg, Csíkszeredában a város sétálóút-cájában, a Petőfi utcában, Bíró Sarolta művészettörténész tart építészeti bemutatót. Holnap *Séta Székelyudvarhelyen* címmel diákokat és felnőtteket várnak városnéző sétára, amely során a Kossuth utcán keresztül a Városháza térre látogatnak el a résztvevők. Műemlék-látogatás is része a sétának, felkeresik a központi református templomot, a Szent Miklós-hegyi templomot, az egykori vármegyeházat, az a mai polgármesteri hivatal épületét, a Benedek Elek Pedagógiai Líceumot, a Tamási Aron Gimnáziumot, illet-

ve a ferences templomot. A Csíki-medencében biciklitúrával indul a szombati nap, a túra résztvevői a Pogány-havasokba, a Szép-havas és a Kabala-hágó régészeti lelőhelyeihez látogathatnak el.

Teleki varázslata Nagybányán

Nagybányáról a Teleki Magyar Ház csatlakozott a programokhoz – a műemlék kúriát a kalandos sorsú honvédezredes és emlékiró, gr. Teleki Sándor építtette 1880–81-ben. A faragásokkal díszített kapu, a parkosított udvar, az épület patinás termei, a faragott ajtókeretek, üveges tárlók és ablaktáblák jól érzékelte az egykori grófi lakóház nyugodt patináját, hajdani hangulatát. Az épület szombaton és vasárnap 10-18 óra között várja a látogatókat. Ugyanakkor néhány

órán át a város történelmi főterén felállított jurta is Örökségvédelem Sátorként működik. Itt, az ugyanazon hétvégén zajló Főtér Fesztivál keretében szombaton 18-20 óra között vetített képeken mutatják be az épített örökséget, az érdeklődők válogatott felvételeket láthatnak Nagybánya és Erdély legszebb tájairól, épületeiről.

Kolozsvár és Szentgyörgy öröksége

A Kovászna Megyei Művelődési Központ immár negyedik alkalommal szervez szombaton kirándulást a csernátói Haszmann Pál Tájélmúzeumba, az egész naposra tervezett családi program, *A fa öröksége* címet viseli. „Célunk, hogy felhívjuk a figyelmet faszervezetű épített örökségünkre és azokra a mindennapjainkban használatos tárgyakra, amelyeknek alkotóelemük a fa” – hangsúlyozzák a szervezők. A Székely Nemzeti Múzeum szintén egész napos programmal várja az érdeklődőket, akik családfát készíthetnek vagy megismerhetik Sepsiszentgyörgy faépítményeit. A Kulturális Örökség Napjaihoz szombaton és vasárnap a kolozsvári Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egy sétával kapcsolódik. „A séta négy épület meglátogatását jelenti, éspedig a Bocskai-házról, Mátyás király szülőházáról, a ferences kolostorról és a ferences templomról van szó, valamint érintjük a Karolina teret is. A séta különlegessége, hogy ezeket az épületeket ez alkalommal belülről láthatjuk” – idézte a Paprika Rádió Rávasz Katalint, a Sapientia PR-felelőset. ◀

Rajtolt a szatmárnémeti filharmónia évada

S. L.

Shinya Ozaki, Szatmárnémetibe „hajazáró” japán karmester vezényelte tegnap este a helyi filharmonikusok évadnyitó koncertjét. Az intézmény főigazgatója, Fátyol Rudolf szerint ez önmagában is jelzi, milyen gazdag lesz az idei évad, hányféle vendégművésznek tapsolhatnak a szimfonikus zene szatmári szerelmesei. „Csak a hónap végén kezdődő 34. Szatmári Nemzetközi Zenei Napok keretében öt ország képviselői lépnek fel, köztük Rudolf Leopold gordonkaművész Ausztriából, Jaron Hasson gitárművész Izraelből, Duffek Mihály zongoraművész és Hámori Máté karmester Magyarországról” – tájékoztatta lapunkat Fátyol, majd hozzátette: október első felében tartják a háromévente megrendezett Ruha István-hegedűversenyt. „Az a tény, hogy

hét ország, köztük Dél-Korea, Németország, Oroszország és az USA fiatal tehetségei jelentkeztek a megméretésre, mindenképpen a vetélkedő rangját bizonyítja” – véli a főigazgató, aki elmondta, az egy hónapot tartó nemzetközi fesztivál sokféle zenei csemegét ígér a szatmáriaknak. „Mindenki megtalálhatja kedvenc műfaját vagy számát, mert többek között kamaramuzsika és operettgála is lesz” – hangsúlyozta.

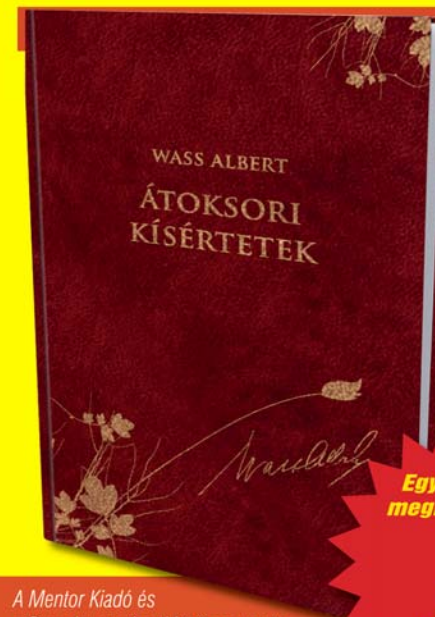
Az ős folyamán emellett folytatják a múlt években jól bevált ifjúsági hangversenyeket, nemcsak Szatmárnémetiben, de Nagyvárolyban és Tasnádon is fellépnek. És ugyanakkor szeretnék kielégíteni azt a fokozott érdeklődést is, amelyet újabban Nagyvárolyban tapasztalnak a szimfonikus zene iránt. A közönség felé való nyitás része az is, hogy az idei évadban a tavalyinál is több templomi koncertet tartanak. ◀

WASS ALBERT 30 KÖTETES VÁLOGATÁS

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ A SOROZATHOZ?

ELŐFIZETÉssel:

- az első kötet ára 10 Ron, a 1–30 kötet ára egy összegben 735 Ron helyett 625 Ron, így **AJÁNDÉKBAN KAP 5 KÖTETET**. A postaköltség a Kiadót terheli.
 - A 1–30 kötet tíz részletben, 735 Ron helyett 677 Ron, (9 x 70 Ron + 1 x 37 Ron + 1 x 10 Ron), így **AJÁNDÉKBAN KAP 3 KÖTETET**. A postaköltség a Kiadót terheli.
- KÖTETENKÉNT 25 Ron + postaköltség áron**

Egy összegű megrendelésnél

5

KÖNYVET INGYEN KAP

A Mentor Kiadó és a Duna International közös sorozata

MEGRENDELHETŐ:

HUNGALIBRI SRL, M-Ciuc
str. Patinoarului 16/A/1.
Tel./fax: 0266371139, 0723668843
E-mail: hungalibri@clicknet.ro

PARTNERBOLTUNK, AHOL MEGTEKINTHETŐ ÉS MEGRENDELHETŐ A SOROZAT:

MAROSVÁSÁRHELY, ARANKA GYÖRGY KÖNYVESBOLT

HIRDETÉS

SZOMBAT

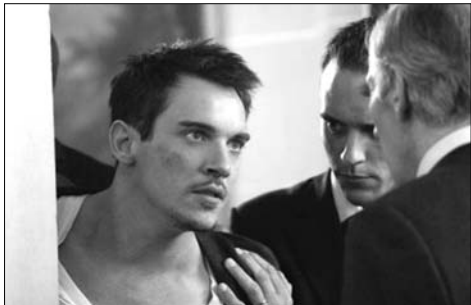
2011. szeptember 17.

A nap filmjei

Pro Tv, 20.30

Párizsból szeretettel

James Reece a párizsi amerikai nagykövet személyi titkára, emellett hírszerzési feladatokat is ellát. A fiatalember azonban a szalonbeli kémkedés helyett igazi akciókról álmodozik. Úgy tűnik, teljesül az álma, amikor beosztják kíséreté a tolmácsnak Charlie Wax különleges ügynök mellé. Az ön- és közveszélyes Wax azért érkezett a francia fővárosba, hogy megakadályozzon egy készülő terrortámadást.

TV2, 20.35

Johnny English

Anglia végső reménye Johnny English, az utolsó, még életben lévő brit kém. Ő az egyetlen, akinek esélye lehet megvédeni hazáját, megbosszulni a Titkosszolgálat kiirtását, és leleplezni a szörnycsetet, aki rá akarja tenni a kezét az egykoron hatalmas birodalom örök jelképeire, a Koronaékszerekre. Johnny English nem tudja, mi a félelem. Nem tudja, mi a veszély.

DUNA TV, 22.00

Happy End

A szép Val nagyreménységű francia színésznő New Yorkban, aki megígérte az anyjának, hogy sztár lesz. Mottója: csúcsra tarts! Ennek némileg ellentmond, hogy egy író, Jack kertjében van a hálója, az irodája, a fürdője, és két meghallgatás között alkalmi munkákból szerez gubát. Aztán idővel Val környezete rájön, hogy képtelen ellenállni a francia lány vonzerőjének.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó
15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!/Híradás, Telefonsajáték, Nyelvőr, Világjárók
10.05 Térerő
14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene
16.00 Híradó/Aranyemberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvilt nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, műsorism., sport
8.15 Hangoló
9.15 Cifra palota
9.55 Hírek, műsorism.
15.00 Slágerlista
16.00 Hírek, műsorism.
16.10 Lemezlövárda
16.40 Kórhinta, Zenenegyed
17.30 Sorsok az operaszínpadon
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Arcélek (ism.)
8.05 Cimborá Retro
8.35 Az Ótestamentum
9.05 Nyelvőröz
9.35 Kalózsziget (ifj. sor.)
10.30 Univerzum
11.20 Divathét
11.50 Az örökifjú lélek titka
12.45 Híradó
13.05 Isten kezében
13.35 EtnoKlub
14.45 Török kezdőknek (sor.)
15.40 Az állatok világa
16.10 A tészta útja
17.10 Törzssasztal
18.00 Standard és Tisztánc Országos Ranglista
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.25 001 - Az első bevetés (német-am.angol akcióf., 2006)
22.00 Happy End (am.-francia-német vígj., 2003)
23.30 Dunasport
23.45 46. Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztivál
0.30 Szakfander és pillangó (francia-am. életr. drám., 2007)
2.30 Halld Izrael! (ism.)
2.55 Nyelvőröz (ism.)
3.25 A történelem útvesztői (ism.)

TVR 1

6.15 Teleshopping
6.55 Románia himnusz
7.10 Az ember és az idő
8.35 Rajzfilmek
9.30 Babamágia
9.55 George Enescu Nemzetközi Fesztivál
10.10 Bűszkeség (német-amerikai krimi, 2007)
12.00 Pro Patria
12.30 Az én Európám
13.00 Travelling circular
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 Hannah Montana (am. sor.)
15.10 In memoriam Florica Ungur
16.30 Maria Tănase Fesztivál, visszatekintés
17.45 100%-ban garantált
18.45 TeleEnciclopedia
19.45 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 Nell, a remetelány (amerikai filmdráma, 1994)
23.00 Profzionisták
0.10 Ne félj! (olasz thriller, 2005)
1.50 Barátnő rendelésre (amerikai filmdráma, 2009)
3.05 Sport (ismétlés)
3.20 Hírek, időjárásjelentés (ismétlés)

VIASAT 3

10.50 Zsirégetők
11.45 Topmodell leszlek!
12.40 Greek, a szövetség (sorozat)
13.35 Romantikus kaland (sorozat)
14.00 Luxusdoki (sorozat)
14.55 Szívek szállodája (sorozat)
16.55 Vérmes négyes (sorozat)
17.25 Mike és Molly (sorozat)
17.50 Kétpasi (sorozat)
18.20 Beugró Plusz
19.20 Extralarge (olasz-am. krimi)
21.05 Columbo (amerikai krimi)
22.55 Viasztestek (auszt.-amerikai thriller)

m1

6.56 Ma Reggel
10.00 Mozdulj!
10.25 Marco és Gina
11.15 A kis Amadeus
11.40 Lülü, a teknőc
12.05 Hajrá, Becky! (kan. ifj. sor.)
12.30 Most a Buday!
13.01 Hírek
13.05 Sztársáv
14.00 Divatos tengerpartok a '60-as években
14.45 Magyarország
15.10 Hortobágyi kalandozások Csik Jánossal
15.25 Ebadta szerelem (amerikai vígjáték, 2006)
17.10 Magyarország története
17.40 Magyar Dal Napja Összefoglaló
19.25 Sándor Mátyás (magyar-francia-olasz sorozat)
20.30 Híradó
20.55 Sporthírek
21.05 SzerencseSombat Luxor, Ötöslottó és Joker sorsolása
22.00 A Bermuda-háromszög rejtélye (am.-angol minisor.)
23.30 "Esély a lángok között" - jótékonyági koncert
0.25 Montalbano felügyelő (olasz krimisorozat)

TVR 2

7.00 Teleshopping
8.00 Építészeti (dokumentum sor.)
8.30 Szentek és mesterségek
9.00 Balkáni szokások
10.00 Ki vagy, doki? (angol kalandfilm sorozat)
11.00 A Római Birodalom
12.00 Davis kupa
12.00 Tenisz: Románia-Csehország
14.00 Magazin UEFA Champions League
14.30 IT Zon@
15.10 Montalbano felügyelő: Az éjszaka illata (olasz krimi, 2002)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Cirque Du Soleil
18.00 Olimpiai magazin
18.35 Román útlevel
19.00 A világ palotái (dok. sor.)
19.30 Ideo ideis
20.10 A tizennegyedik kő (francia thriller, 2008)
21.50 Zoom
22.00 Hírek, időjárásjelentés, Sport
23.00 Gítárok ideje
0.00 Mile High (am. akció-vígj., 2005)
0.50 Cirque Du Soleil (ism.)
1.25 A Római Birodalom (ism.)

SPORT.RO

9.00 Hírek
9.10 America's Cup Magazine
10.00 Sport.ro Hírek
11.00 Pontos sportidő
13.00 Sport.ro Hírek
14.00 Europa League összefoglaló
15.00 Sport.ro Hírek
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.00 Mitica ligája (live)
20.15 Ne kezdj ki Seagallal
21.00 Sport.ro Hírek
22.00 Wrestling
23.00 Fogadás a félelemmel

m2

6.56 Ma Reggel
10.00 Fótér
10.45 Arborétumok, gyűjteményes kertek
10.55 A vásott kalapos úr - Kittenberger Kálmán
11.25 A folyó
11.25 Benyovszky Móric és a malgasok földje
13.01 Hagyományok Háza
13.25 Néprajzi értékeink
13.35 Út a zenéhez
14.25 "Ez nem betegség, állapot..."
15.15 Úton - Franciaország
16.35 Karthago koncert
17.25 Róza Sándor (sor.)
18.15 Voyager
18.45 Európa egészsége
19.40 Esti mese
20.05 Montalbano felügyelő (sor.)
21.00 Híradó
21.30 McLeod lányai (sor.)
22.15 Halhatatlanok Társulata
23.05 Ben X (belga-holland filmdráma, 2007)
0.40 Telesport - OTP Bank Liga Budapest Honvéd-Újpest FC bajnoki labdarúgó mérkőzés
2.20 A Bermuda-háromszög rejtélye (am.-angol minisor.)

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (am. anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 Mi történik, doktor úr?
10.30 Ne vess csak! (am. vígjáték sorozat)
11.00 Fogadás az élettel (román sorozat) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Rendőrákadémia (am. vígjáték sorozat)
15.00 Fűrófej Taylor (amerikai vígjáték, 2008)
17.00 A Spiderwick krónikák (am. film, 2007)

19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Párizsból szeretettel (francia akciófilm, 2010)
22.30 Csontdaráló (am. akció-vígj., 2005)
1.00 Párizsból szeretettel (fr. akciófilm, 2010) (ism.)
2.30 Rendőrákadémia (am. vígjáték sorozat) (ism.)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (amerikai sorozat)
9.45 Dona Barbara (sorozat)
12.30 Lázadó szerelem (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 Amor real (sorozat)
16.30 Igaz történetek
17.30 Az örökösök (am.-kol. sorozat)
19.30 A csábítás földjén (mexikói sorozat)
20.30 A szerelem győzelme (mexikói sorozat)
22.00 Auróra (amerikai sorozat)
23.30 Szerelmekönyvek (román sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
 Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkakukk
11.00 Winx Klub (olasz anim. sor.)
11.30 Asztro Show
12.25 Házon kívül (ism.)
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Autómánia
13.50 Tuti gimí (amerikai sor.)
14.45 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.25 Míg a halál el nem választ (amerikai vígjáték sorozat)
15.45 Canterbury esetek (am. krimisor.)
16.40 Az új világ (am.-angol kalandf., 2005)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Fókusz Plusz
20.30 X-Faktor (2011) - A válogatás
 Tehetségkutató show-műsor
22.00 ValóVilág - Beköltözés (élő) közés
23.10 Amerikai pite (am. vígj., 1999)
1.10 Külvárosi téboly (am. f. dráma, 2004)
3.15 Fókusz Plusz (ism.)

ANTENA 1

4.15 101 kiskutya
4.45 Közvetlen hozzáférés (ism.)
 - Simona szórakoztató Gheorghe mősora
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
10.00 Kazaaam, a szellem (amerikai vígjáték, 1996)
12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
14.00 Matilda, a kiskorú boszorkány (amerikai vígjáték, 1996)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
17.00 Veszélyes vizeken (amerikai akciófilm, 1994)
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
20.20 X-Faktor - verseny show
21.45 A testőr (amerikai akciófilm, 2009)
 Sz.: Steven Seagal, Luce Rains, Alexandria Morrow, Arron Shiver, Kisha Sierra
23.45 Siralomház (amerikai thriller, 1996)
2.15 A testőr (amerikai akciófilm, 2009) (ism.)

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Agymenők (am. vígjáték)
13.05 Smoke és a Bandita (am. akció-vígjáték)
15.00 Erik, a viking (angol vígjáték)
16.45 A zűrűhajú (német sci-fi vígjáték)
18.20 Én a vízilovakkal vagyok (olasz akció-vígjáték)
20.15 Haláli Háláadás (am. vígjáték, 2003)
22.00 Dennis, a komisz (am. vígjáték, 1993)
23.45 Telitalálat (am.-francia vígjáték, 2000)

TV2 TV 2

7.00 Az idő örvényében
7.25 Tv2 matiné
 Benne: 414-es küldetés, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai, Harold és a Lila varázskréta
11.30 Egy tini naplója (vígj. sor.)
12.00 Így készült: Johnny English újratöltve
12.35 Babavilág
13.05 Mindig nyár (am. sor.)
14.00 Walker, a taxasi kopó (am. sor.)
14.55 Autóguru
15.25 Capri - Az álmok szigete (olasz sor.)
17.35 Crusoe (am.-angol-kan. sor.)
18.35 Bűbájós boszorkák (am. sor.)
19.30 Tények
20.00 Magellán
20.35 Johnny English (angol vígj., 2003)
22.20 Most már elég! (am. thriller, 2002)
 Közben: Kenőrsorolás
0.30 Prérifarkas Blues (am. vígj., 1999)
2.20 EZO.TV
 Jósok, látók, médiumok!
3.20 Kalandjártat (ism.)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán
7.00 Fején a nagyvilág
7.30 Teleshopping
8.00 Örök kaland (amerikai filmdráma, 2002) (ism.)
10.00 Teleshopping
10.30 Autóforum
11.00 Stílustitkok - life style magazin
11.30 Sport, diéta és egy sztár
12.00 Az 5 csillagos otthon
12.30 Ízek, három szakács
13.00 Focus monden
13.30 Mondenii - szórakoztató műsor (ism.)
14.00 A játék ördöge (am. filmdráma, 1998)
16.00 A mag (amerikai sci-fi akcióf., 2002) (ism.)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán - reality show (ism.)
20.30 Jackie Chan: Új csapás (am. akció-vígjáték, 2000)
22.30 Hollywoodland (amerikai krimi, 2006)
0.30 Hírek (ism.)
1.30 Hollywoodland (amerikai krimi, 2006) (ism.)

KANAL D

9.30 Ne vessünk
10.30 Ruby Jean és Joe (amerikai filmdráma, 1996)
12.30 Kanal-D Hírek
13.30 Vacanța Mare Reloaded (ismétlés)
14.30 D-Paparazzi (ismétlés)
15.15 Ezel (sorozat)
16.45 Akarsz milliomos lenni? (am. híre)
18.45 A nap híre
19.00 Kanal-D Hírek
19.45 Ez Románia!
20.30 Esküvő meglepetésekkel
22.30 A szerelem átka
0.00 A testvériség (amerikai akciófilm, 2006)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Befutó
 Az utánpótlás magazinja
9.30 Iskolapélida (ism.)
10.05 Felfedező
10.30 BBC Click
 A BBC informatikai magazinja
11.05 Ikon (ism.)
12.05 Ősök tere (ism.)
12.05 Tíz perc
12.30 Stopper (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Panaszkönyv (ism.)
14.30 GyógyHír
 Egészségügyi magazin
15.05 Garázs
15.30 Bruttó (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Európai híradó (ism.)
17.05 Ázsia
17.30 Globál (ism.)
18.00 Híradó
18.30 BBC Reporters (ism.)
19.05 BBC Hard Talk (ism.)
19.30 Célpont (ism.)
 Önkormányzati riportműsor
20.00 Híradó
20.30 Retrográd (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Riasztás (ism.)
23.05 Vetítő (ism.)
23.06 Búcsú (dokumentumf.)
0.05 BBC Click (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők - Felvillanyozva
7.00 Hogyan készült? Vasúti sín, ivóvíz a tengervízből, verseny-kerekeszék, parketta
8.00 Autókereskedők úton - Citroen
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Állítólág...
 - Motorműsor
12.00 A túlélés törvényei
14.00 Édesvízi szörnycet
16.00 Állítólág...
17.00 Aranyláz Alaszkában
18.00 A fegyverkovács - A rakétavető
19.00 Mocsári macsók - Az utolsó csepp a mocsárban
20.00 Fúrás - engedély megadva!
21.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
23.00 Kíváncsiság - Miért élvezzük a szexet?
0.00 Nukleáris rémálom: Válsághelyzet Japánban
1.00 Egy idióta külföldön - India
2.00 Ez csak üzlet - A víg özeveg
3.00 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban

ETV

8.45 Élezítő ism.
9.00 Reggeli Terefere ism.
9.30 Hitélet ism.
10.00 Made in Hungary
10.15 Néptánc
10.30 Tájékép ism.
16.00 Hitélet ism.
16.30 Plectér ism.
17.30 Hargita Magazin ism.
18.00 Tájékép ism.
18.30 Híradó
19.00 Erdélyi Kávéház, ism.
19.30 Híradó
20.00 Plectér ism.
20.30 Híradó
21.00 Többzemközt ism.
21.30 Híradó
22.00 Metszet, ism.

VASÁRNPAP

2011. szeptember 18.

A nap filmjei

RTL Klub, 20.00

Bolondok aranya

Ben a világ legegesebb kincsvadásza. A felesége, Tess belefáradt, hogy a férje házasságuk nyolc éve alatt sikertelenül hajszolta a Királynő Hozományaként elhíresült kincset, amely 1715 óta a tenger fenekén hever. A férjével és az álomkergetéssel való szakítás után Tess fedélzetmester lesz egy luxusjachton. Ugyanekkor Ben biztos nyomra bukkan.

TV2, 21.05

Seholország

Evan befektetési tanácsadó, aki többet foglalkozik a tőzsdei árfolyamokkal, mint a kislányával. A hétéves Olivia így a fantáziavilágába menekül, ahol hercegnőkkel barátkozik. Rossz idők járnak Evanre: veszélyben van a széke, egyre kevesebb a kuncsaftja. Ráadásul lánya telerajzolja az üzleti feljegyzéseit a képzeletbeli hercegnők gondolataival.

m1, 22.00

A szakasz

Önkéntesnek jelentkeznek a vietnami háborúba az ifjú Chris Taylor. Ahhoz az egységhez osztják be, amelyet Elias és Barnes őrmester vezet. Elias betartja a játékszabályokat, tördök az embereivel, a kegyetlen Barnest viszont csak a harc, a küzdelem érdekli. Barnesnek és az embereinek semmi sem számít, hidegvérrel kivégzik az ártatlan embereket is.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás

11.00 Híradás, Gyermekekműsor

12.00 Híradás

12.05 Igehirdetés, Délkör

13.00 Híradás

13.05 Szól a nóta

14.00 Itthon, Erdélyben – faluműsor

15.00 Zenés üzenetek

16.00 Híradó

16.10 Zenés üzenetek

17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

14.00 Hírek

14.10 Dalposta

15.30 Vidékről vidékre

16.00 Hírek

16.05 Vidékről vidékre

16.30 Aranyhangok

17.00 Nóták

17.25 Rádióistentisztelet unitárius egyház

17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

7.20 Cimborá Retro
8.15 A kék egér
8.20 Tőf-tőf elefánt
8.30 Kíváncsi Fáncsi
8.35 Az Ótestamentum
9.05 Hol volt, hol nem volt...
9.25 Pata-csata (dél-af.-am. családi vígj., 2005)
11.05 Az eltűnt fáraó nyomában
12.05 Izörzök
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.40 Élő népzene
14.10 Csellengők
14.35 5 óra 40 (magyar krimi, 1939)
15.55 Múltidéző
16.25 Dunáról fúj a szél
16.30 Virágzó Magyarország
16.55 Vannak vidékek
17.50 Talpalatnyi zöld
18.20 Kirakat
19.00 Híradó
19.35 Mese
19.55 Hagyományörző Fesztivál a Skanzenben
20.45 Heti Hírmondó
21.25 Klubszoba
22.25 Lélek Boulevard
22.50 Dunasport
23.10 A rajzoló szerződése (angol filmdráma, 1982)
0.55 Vukán György és Szakcsi Lakatos Béla zongoraestje

TVR 1

7.00 A hit világa – 1. rész (live)
7.50 Zarándokhelyek
8.00 A hit világa – 2. rész (live)
9.00 Ahogy elő van írva
9.30 Rajzfilmek
10.25 Népi hagyományok
11.10 A falu élete
11.55 Mezőgazdasági percek
12.00 A falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek
14.30 Hannah Montana (am. sor.)
15.00 Erdőn, hegyen
15.50 India illusztrációk
16.50 George Enescu Nemzetközi Fesztivál 2011
17.00 Dánutz S.R.L. (szórakoztató műsor) – 1-2. rész
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
21.10 Anyám hazugságai (kanadai filmdráma, 2005)
22.45 Indiai illusztrációk
23.00 Dr. House (amerikai sorozat)
0.40 Dánutz S.R.L. – 1-2. rész
2.35 Ahogy elő van írva (ism.)

VIASAT 3

9.35 Gumiláb (am. zenés film, 1984) 11.40 Maxx-Motion 12.10 Szex és New York light (sorozat) 13.20 A nagy házalakítás 15.10 Extralarge: Indiánok (ol.-am. vígjáték) 17.00 Külügyi szivügyek (Külkapcsolat) (am. vígjáték) 18.55 Négyen egy gatyában (amerikai vígjáték, 2005) 21.05 CSI: Miami helyszínelők (sorozat) 22.00 A főnök (sorozat) 23.00 Tökös tekés (amerikai vígjáték, 1996)

m1

6.56 Ma Reggel
Közéleti műsor
10.05 Engedjétek hozzám
10.20 Katolikus krónika
10.45 Kérdések a Bibliában
11.00 Református magazin
11.25 Ortodox ifjúsági műsor
11.30 Útmutató
12.00 Görög katolikus liturgia közvetítése
13.15 Hírek
13.20 Szellem a palackból...
13.45 Hortobágyi kalandozások - Csík Jánossal
14.00 Üvöltő szelek (olasz f. dráma, 1. rész)
15.45 A roma harcos
16.15 Telesport
16.50 OTP Bank Liga DVSC TEVA - MVM Paks labdarúgó-mérkőzés
19.05 Anno
19.35 A király kalóza (francia kaland sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Névadni kell, ennyi az egész
22.00 A szakasz (amerikai háborús filmdráma, 1986)
0.00 Menekülésre ítélve (francia-olasz krimi, 1960)
1.50 Koncertek az A38 hajón

TVR 2

6.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (ism.)
7.00 Teleshopping
8.00 Román utlevél
9.00 Boldogulj egyedül! - informatív műsor
9.30 Minden pénzt megér
10.00 Ki vagy, doki? (angol kaland sor.)
11.00 Davis kupa Tenisz: Románia-Csehország
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Balkáni szokások
18.30 Kaland és természet
19.00 Top cut (ismétlés)
19.30 Nagy lábón - kulturális magazin (ismétlés)
20.10 A tizenegyedik kő (francia thriller, 2008), 2. rész
21.50 Zoom
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 AG Weinberger zenei műsora
0.00 Mile High (angol vígjáték sorozat)
0.50 Ideo ideis
1.20 Szentek és mesterségek (ismétlés)
1.50 IT zon@
2.20 Zoom (ism.)
2.30 A tizenegyedik kő (francia thriller, 2008), 2. rész (ismétlés)

SPORT.RO

10.00 Hírek 11.00 Pontos sportidő 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Ploiesti-i harcosok 14.30 Pontos sportidő 15.00 Sport.ro Hírek 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Boxbuster: Floyd Mayweather - Victor Ortiz 20.00 A fény harcosai 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Mitica ligája 23.00 Gigászok harca 0.00 Hírek

m2

6.56 Ma Reggel
10.00 Mesék
11.55 A Moira Orfei Cirkusz (cirkuszf.)
13.01 Engedjétek hozzám
13.15 Katolikus krónika
13.40 Kérdések a Bibliában
13.50 Református magazin
14.20 Ortodox ifjúsági műsor
14.25 Útmutató
14.50 Görög katolikus liturgia közvetítése
16.05 Magyar építések a nagyvilágban
16.40 Don Matteo (sor.)
17.35 Rózsa Sándor (sor.)
18.20 Városrajzolatok - Budapest
18.45 Az emlékezet helyszínei
19.15 Mi micsoda
19.45 Esti mese
20.05 Montalbano felügyelő (krimisor.)
21.00 Híradó este
21.25 Sporthírek
21.30 McLeod lányai (sor.)
22.15 Ketten
23.35 Üvöltő szelek (olasz filmdráma, 2. rész, 2004)
0.55 DVSC TEVA - MVM Paks labdarúgó mérkőzés
2.35 Feltépt szerb sebek (am. akcióf., 2009)

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport
10.00 (talk show)
11.00 A hetedik tekerics (amerikai-olasz kalandf.), 2. rész (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Szereltem a szigeten (amerikai romantikus vígjáték, 2005)
15.00 A Spiderwick krónikák (amerikai kalandfilm, 2007) (ism.)
17.00 Nicsak, ki beszél most! (amerikai vígjáték, 1993)
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm, 2002)
22.30 Még egy kis pánik (am.-ausztrál vígj., 2002)
0.30 A szállító (francia-amerikai akciófilm, 2002) (ism.)
2.15 Még egy kis pánik (amerikai-ausztrál vígjáték, 2002) (ism.)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Björn mackó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Yakari, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkukuk, Hupikék törpikék, Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szakú
11.05 Trendmánia
11.35 Teleshop
12.35 Törzsutas
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 Magyar autósport-magazin
13.30 Forma-1 Magazin
13.55 Merlin kalandjai (angol sor.)
15.00 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.05 Canterbury esetek (am. krimisor.)
Utána: 17.05 Hatoslottó-sorsolás
17.15 Nemzeti Vágta 2011 (élő közvetítés)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Bolondok aranya (amerikai romantikus kalandf., 2008)
22.15 ValóVilág - Összefoglaló (élő)
23.20 Heti hetes
Utána: RTL-hírek
0.45 Portré
1.15 A sötét igazság (amerikai filmdráma, 2007)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
Benne: 414-es küldetés, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai
11.00 Született képek
11.30 Max Steel (sor.)
12.35 Stahl konyhája
13.05 Kalandjárt
13.40 Borkultusz (ism.)
14.10 90210 (sor.)
15.05 A kiválasztott - Az amerikai látnok (am. sor.)
16.05 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
17.00 Bűbájos boszorkák (am. sor.)
17.55 Tiniboszi (am. vígj., 1997)
19.30 Tények
20.00 Napló
20.35 Napló Extra
21.05 Seholország (am. vígj., 2009)
23.10 Frizbi - Hajdú Péterrel
0.10 Knight Rider (am. sor.)
1.05 A véres dinasztia: A Borgia-család története (sp. életr. film, 2006)
3.35 EZO.TV
4.05 Napló (ism.)
4.30 Napló Extra (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
A vidék magazinja
9.05 (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat (am. sor.)
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Befutó London (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
Válogatás magyar dokumentumfilmekből
23.06 A Koronatanú (magyar dokumentumf.)
0.05 Kontraszt (ism.)

PRIMA TV

5.00 Sport, diéta és egy sztár (ism.)
5.30 Az 5 csillagos otthon (ism.)
6.00 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
7.00 Kandikamera
8.00 Focus Monden
9.00 Fején a nagy világ
9.30 Ház, építés, design
10.00 Teleshopping
10.30 Levintza bemutatja
11.00 Tanulj, álmodj, szeress! - life-style magazin
12.00 Horia akadémiaja (ism.)
13.30 Jackie Chan: Új csapás (amerikai akció-vígjáték, 2000)
15.30 Kötekedők krónikája (ism.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A csereznyye a tortán
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
1.00 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
2.30 Ház, építés, design (ism.)
3.00 Levintza bemutatja (ism.)
3.30 Én, Te, Ő (vígjáték sorozat) (ism.)

DISCOVERY

6.30 Szétepitők
7.00 Hogyan készült? Worcestershire szószok,
lawn bowls játék golyói, távvezérelt repülőgépmo-dellek
8.00 Autókereskedők - Bentley
9.00 Hogyan csinálják? 10.00 Chop - Shop
11.00 Amerikai hotrodok - '32-es Hi-Boy sportkocsi
12.00 Autóépítők - A nagy verdacsata
13.00 Autókereskedők
15.00 Óriás költöztetők
16.00 Állítólág... - Csak a forma számít?
17.00 Kíváncsiság - Miért élvezzük a szexet?
18.00 Édesvízi szörnyek
19.00 Újjászületés: 9/11 emlékműve
20.00 A túlélés törvényei - Újra a kultisszák mögött
21.00 Autókereskedők - Land Rover Defender
23.00 Újjáépítők - 71-es Chevelle
1.00 Akiből tengeralt-tjáró parancsnok lesz
2.00 A fegyverkovács - Távirányítású géppuska

ETV

7.00 Híradó, ismétlés
7.30 Kultúrcepp
8.00 Reggeli Terefele
10.00 Útmutató
10.30 Hitélet, ismétlés
16.00 Piac tér
16.30 Neve és hivatása...
17.00 Hitélet, ismétlés
17.30 Több szemközt
18.30 Híradó
19.00 Kultúrcepp, ism.
19.30 Híradó
20.00 Tájékp, ism.
20.30 Híradó
21.00 Híradó
22.00 Metszet, ism.
22.30 Híradó
23.00 Több szemközt különkiadás, ism.
0.00 Piac tér, ism.

FILM+

8.05 Televíziós vásárlás
11.10 Erik, a viking (angol vígjáték)
12.55 Haláli Hálaadás (am. vígjáték)
14.40 Tökös csöves akcióban (francia vígjáték)
16.20 Padlógáz 2. (német akció-vígjáték)
18.00 Dennis, a komisz (am. vígjáték, 1993)
19.45 A majmok bolygója (am. sci-fi kalandfilm, 2001)
22.00 Rambo 2 (amerikai akciófilm, 1985)
23.45 Birodalom (amerikai filmdráma, 2002)

ACASĂ

8.15 Analia másik arca (sorozat)
9.45 Dona Barbara (sorozat)
12.30 Láza-dó szerelem (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 Amor real (sorozat)
16.30 Mesés hölgyek
17.30 Az örökösök (sorozat)
19.30 A csábítás földjén (mexikói sorozat)
20.30 A szerelem győzelmé (sorozat)
22.00 Auróra (amerikai sorozat)
0.00 Szerelmeim könyve (román sorozat)
1.00 Clase 406 (mexikói sorozat)

KANAL D

8.30 Lányok meglepetéssel
9.00 Nem ér a nevem (am. sorozat)
9.30 Nevezzünk
10.00 Apa (amerikai vígjáték)
12.30 Hírek
13.30 Inkább ne szeress! (francia romantikus dráma, 2008)
15.15 Ezel (sorozat)
16.45 Ez Románia! (ismétlés)
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.45 D-Paprazzi
20.30 Szemek az árnyékban
22.00 Góóó! (am. filmdráma)

HÉTFŐ

2011. szeptember 19.

A nap filmjei

TV2, 12.55

Barbie és a Gyémánt Kastély

Barbie és Teresa meséli el Liana és Alexa, két legjobb barát csodálatos történetét, akik mindenen megosztottnak, beleértve a zene szeretetét is. Amikor egy elvarázsolt tükröt kapnak, addigi nyugodt, mindennapi éltük hirtelen megváltozik és összeharatóknak a tükörbe zárt lánnyal. Elhatározzák, hogy megmentik új barátjukat, ezért Liana és Alexa veszélyes útra indulnak az elrejtett Gyémánt Kastélyba.

m1, 21.05

Mit csinált felséged 3-tól 5-ig?

Mátyás király udvarában a barátok szorgalmasan írják a krónikát. A kancellár kioktatja őket, hogy Mátyásról csak mint bölcs és erényes uralkodóról szabad megemlékezni. A vidám történet viszont azokról a gáláns kalandokról és epizódokról emlékezik meg, amelyekben valószínűleg szintén bővelkedett a reneszánsz uralkodó udvara. A király és királyné külön-külön, áruhában hagyják el a palotát.

DUNA TV, 22.00

Piaf

Edith Piaf a szonon királynője volt. Kevesen tudják, milyen személyes dráma húzódott meg a csillogás hátterében. A szülei alkoholisták voltak, a nagyanja nevelte a kislányt. Az egyik bordélyházban nőtt fel, és az utcán énekelt és koldult, hogy éhen ne haljon. Az egyik párizsi varieté igazgatója figyelt fel a törekény teremtésre és megnyitotta előtte a színpadra vezető utat.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

- 15.00 Híradó, kommentár
- 15.20 Magyar zenei lexikon
- 15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

- 11.00 Hírnegyedóra
- 13.05 Zenés üzenetek
- 14.00 Délutáni váltás
- Zenedoboz, Kalendárium
- 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
- 17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
- 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

- 2.00 Éjszakai váltás
- 8.00 Hírek, sport
- 8.10 Hangoló
- 9.50 Hírek, műsorism.
- 15.00 Slágeróra
- 16.00 Hírek
- 16.15 Hétköznapok igazsága
- 17.00 Nap-óra
- 17.30 Zene, zene, zenelánc
- 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

- 7.55 Építéset XXI (ism.)
- 8.30 Híradó
- 8.40 Család-barát (ism.)
- 9.35 Teledi Sámuel útján (ism. sor.)
- 10.10 Az utolsó mohikán
- 10.35 MacGyver (am.-kan. sor.) (ism.)
- 11.25 Derrick (német krimisor.)
- 12.30 Kívánságkosár
- 15.00 Híradó
- 15.15 Heuréka! Megtaláltam!
- 15.45 Afrika színei (ism. sor.)
- 16.40 Híres zeneszerzők nyomában
- 17.35 Kisenciklopédia
- 17.45 Duna anizx
- 18.10 MacGyver (am.-kan. sor.)
- 19.00 Híradó
- 19.35 Mese
- 19.50 Öregberény (magyar sor.)
- 21.00 Híradó
- 21.10 Sport hírek
- 21.20 Közbeszéd
- 22.00 Piaf (francia-angol-cseh filmdráma, 2007)
- 23.15 Sportaréna
- 1.00 Az ártéri ház (auszt. kisjátékf., 2004)
- 2.05 Közbeszéd (ism.)
- 2.35 Ayurveda (ismerett. f.)
- 2.50 Sportaréna (ism.)
- 3.30 Család-barát (ism.)

TVR 1

- 7.00 Reggeli híradó
- 8.00 Románia, ébresztő! (live)
- 9.50 George Enescu Nemzetközi Fesztivál 2011
- 10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)
- 11.25 Visszajátszás
- 12.45 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
- 14.00 Hírek
- 14.45 Kurier TV
- 15.15 Teleshopping
- 15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
- 17.00 Seychelles - az Indiai-Oceán gyöngye
- 18.00 Hírek, időjárásjelentés
- 18.25 A palota legendái: Lim Sang (dél-koreai sor.)
- 19.45 Sport
- 20.00 Hírek, időjárásjelentés
- 21.00 Prim Plan (talk show)
- 22.00 Mad Men - Reklámőrültek (amerikai sor.)
- 22.50 Zoom
- 23.00 Dr. House (amerikai sorozat)
- 0.40 Elbow és BBC Orchestra koncert (kínai sor.)
- 1.50 Kurier TV (ism.)
- 2.15 Seychelles - az Indiai-Oceán gyöngye (ism.)

VIASAT 3

- 9.35 Nyomtalanul (sorozat)
- 10.30 Külügyi szívügyek (Külkapcsolat) (am. vígj.)
- 12.25 Zabagépek
- 13.40 Feleségcsere
- 14.40 Órangyal (sorozat)
- 15.40 Doktor House (sorozat)
- 16.35 Nyomtalanul (sorozat)
- 17.30 Gyilkos számok (ism.)
- 19.20 Jóbarátok (ism.)
- 20.20 Két pasi (sorozat)
- 21.15 Doktor House (sorozat)
- 22.15 Minden héten háború (am. f. dráma)
- 1.15 Futballista-feleségek (sorozat)

m1

- 6.56 Ma Reggel
- 10.00 Kalandozó
- 11.00 Házaspárba (sor.)
- 11.55 Csak egy kislány...
- 12.30 Napirend előtt
- 13.01 Híradó délben
- 13.30 Kárpát Expressz
- 13.50 Roma Magazin
- 14.20 Domovina
- 14.55 Szent István Vándorlás
- 15.25 Vízgátal, lépj be!
- 15.55 Bűvölet (olasz sor.)
- 16.55 Liszt Ferenc (magyar-német-olasz sor.)
- 17.25 Kisváros (magyar sor.)
- 18.00 Robbie, a foka (német sor.)
- 18.50 Angyali érintés (am. sor.)
- 19.40 Szerelmehajó (am. sor.)
- 20.30 Híradó este
- 20.55 Sport hírek
- 21.05 Mit csinált felséged 3-tól 5-ig? (magyar vígj., 1964)
- 22.35 A végzet asszonya (magyar tévéjáték)
- 23.25 Az Este
- 0.15 Titkok és szolgálatok (olasz sor.)
- 1.10 KOGART kiállítások 2006-2011
- 1.35 Sport hírek
- 1.45 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

- 7.00 Teleshopping
- 8.00 A Simpson család (anim. sor.)
- 8.35 Familie Dr. Kleist (német sor.)
- 9.30 Jamie Amerikában
- 10.00 Szigetek kincsei
- 10.30 Nagy lábón
- 11.00 Vallomások (isméltés)
- 12.00 Hírek, időjárásjelentés
- 12.30 Biznisz óra
- 13.30 Miért ABC
- 14.00 Az ajándék (auszt. sor.)
- 14.35 Együtt Európában
- 15.30 Boldogulj egyedül!
- 16.00 Familie Dr. Kleist (német sor.)
- 17.00 Hírek, időjárásjelentés
- 17.25 Remix
- 18.30 Jamie Amerikában
- 18.55 Adio
- 19.00 Szigetek kincsei
- 19.35 Három királyság (kínai sor.)
- 20.30 Biznisz óra
- 21.30 Aeroshow
- 22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
- 23.00 Csillagközi romboló (am.-angol akció sor.)
- 23.55 Három királyság (kínai sor.)
- 0.50 Tomboló öklök (am. kaland sor.)
- 1.45 Zoom (isméltés)

SPORT.RO

- 7.00 Sport.ro Hírek
- 10.00 Pontos sportidő
- 12.00 Tenisz: BRD Tiriac Năstase Trophy 2011 (live)
- 14.00 Tenisz: BRD Tiriac Năstase Trophy 2011 (live)
- 16.00 Sport.ro Hírek
- 16.30 Pontos sportidő
- 18.00 Sport.ro Hírek
- 19.00 Pontos sportidő
- 19.05 Információk
- 20.05 Információk
- 21.00 Sport.ro Hírek
- 22.00 KO királyok
- 23.00 Sport.ro Hírek
- 23.10 Wrestling SMACK

m2

- 6.56 Ma Reggel
- 10.00 A rejtélyes XX. század
- 10.25 Barangolások öt kontinensen
- 10.50 Emberek a természetben
- 11.10 Slovenski Utrinki
- 11.40 Együtt
- 12.05 Kutyafül-Macskanyelv
- 12.30 Az én Budapestem
- 13.01 Híradó délben
- 13.20 Kárpát Expressz
- 13.45 Záróra
- 14.15 Iskolapélida
- 15.05 Vigyázz, kész, rajt!
- 15.30 Élet-Víz
- 15.55 Rocca parancsnok (sor.)
- 16.50 Elit gimi (drámasor.)
- 17.40 A hangszerkészítők mesterei
- 18.10 Magyar rock
- 19.05 Szabadlábban Erdélyben
- 19.30 Zorro legendája
- 19.55 Két zsarú egy pár (krimisor.)
- 21.00 Híradó este
- 21.30 McLeod lányai (sor.)
- 22.15 24 (sor.)
- 23.00 Záróra
- 23.25 Angyali érintés (sor.)
- 0.15 Szerelmehajó (sor.)
- 1.00 (magyar vígj.)

PRO TV

- 6.00 20 év után (talk show) (ism.)
- 7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
- 10.00 Nicsak, ki beszél most! (amerikai vígjáték, 1993) (ism.)
- 12.00 Fiatál és nyugtalan (amerikai sorozat)
- 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 14.00 Az igazság ideje (kanadai-amerikai krimi, 2007)
- 16.00 Fiatál és nyugtalan (amerikai sorozat)
- 17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
- 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 20.30 Fogadok a félelemmel (román sorozat)
- 22.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 23.00 Odaát (amerikai akciófilm-sor.)
- 0.00 Pro Motor (ism.)
- 1.00 Pro Tv hírek, időjárásjelentés (ism.)
- 2.30 Odaát (amerikai akció sorozat) (ism.)

ACASĂ

- 8.15 Analia másik arca (sorozat)
- 9.45 Dona Barbara (sorozat)
- 12.45 Mesés hölgyek
- 14.30 Clase 406 (sorozat)
- 15.30 Amor real (sorozat)
- 16.30 Igaz történetek
- 17.30 Vad szív (mex. sorozat)
- 18.30 A lángoló ég alatt (sorozat)
- 19.30 A csábítás földjén (sorozat)
- 20.30 A szerelem győzelme (sorozat)
- 22.00 Éjszakai történetek
- 22.30 Auróra (amerikai sorozat)
- 23.30 Szerelmek-könyvek (sorozat)

RTL KLUB

- 6.30 Top Shop
- 7.00 Magazin (ism.)
- 7.25 Fókusz Reggel
- 7.55 Reggeli Reggeli magazinműsor
- 10.05 Rubí, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói sor.)
- 11.05 Top Shop
- 13.00 RTL Klub Híradó - Déli kiadás
- 13.15 Asztro Show
- 14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
- 15.15 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
- 16.15 A szív útjai (török sor.)
- 17.15 Ezel - Bosszú mindhalál (török sor.)
- 19.30 RTL Klub Híradó
- 20.15 Fókusz Közszolgálati magazin
- 21.20 Barátok közt (magyar sor.)
- 22.00 ValóVilág (élő) - Aréna - összefoglaló
- 23.10 Hazudj, ha tudsz! (am. krimisor.)
- Utána: RTL-hírek
- 0.20 Reflektor - Sztármagazin
- 0.35 Helyszíni szemle (német krimisor.)
- 1.25 Helyszíni szemle (német krimisor.)

ANTENA 1

- 6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 8.00 Reggeli matiné - műsora (live)
- 10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val
- 10.50 Menyasszony a fiannak - reality show (ism.)
- 12.00 Faktor - verseny show (ism.)
- 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 14.00 Menyasszony a fiannak - reality show (ism.)
- 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghie műsora
- 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 20.20 Menyasszony a fiannak - reality show
- 22.00 Nárcisz: Törvénytelen szerelmek (sor.)
- 23.15 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 23.50 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live)
- 1.05 Feltépt sebek (amerikai akcióthriller, 1995)
- 3.00 A simlis és a szende (amerikai sorozat)

FILM+

- 8.05 Televíziós vásárlás
- 11.10 80 nap alatt a Föld körül (2. rész)
- 12.55 A gyilkos jövevény (amerikai krimi)
- 14.40 A zürhaji (német sci-fi vígjáték)
- 16.10 A majmok bolygója (amerikai sci-fi kalandfilm)
- 18.20 Hurrikánvádszok (amerikai-kanadai akciófilm)
- 20.00 Keresztes lovagok (olasz kalandfilm, 1. rész)
- 22.00 Tiszta játszma (amerikai akciófilm)
- 23.40 Fegyvernepper (amerikai thriller)

TV2 TV 2

- 7.25 Tények Reggel
- 8.00 Mokka
- 10.00 Mokka habbal
- 10.45 Stahl konyhája (ism.)
- 10.50 Babapercek
- 10.55 Teleshop
- 12.30 Született képek (rajzf. sor.)
- 12.55 Barbie és a Gyémánt Kastély (anim. f.)
- 14.30 EZO.TV
- 15.30 Seherzádé (török drámasor.)
- 16.30 30 Psych - Diis detektívek (krimisor.)
- 17.30 Második élet (am.-kol.-mex. sor.)
- 18.25 Update Konyha
- 18.30 Eva Luna (am.-mex. sor.)
- 19.30 Tények
- 20.20 ÖsszeEsküvők
- 21.35 Jóban Rosszban (magyar sor.)
- 22.15 Aktív A TV2 magazinja
- 22.50 NCIS (amerikai krimisor.)
- 23.50 NCIS: Los Angeles (krimisor.)
- Közben: Kenőrsolás
- 0.45 Aktív Extra
- 0.50 Esküdj! - éjszakai-show
- 2.25 Különleges ügyosztály - Párizs (krimisor.)

PRIMA TV

- 6.00 A cseresznye a tortán - reality show (ism.)
- 7.00 Horia akadémiaja - kulináris műsor (ism.)
- 9.00 Teleshopping
- 9.30 Szívek találkozása (indiai sor.)
- 10.30 Meny, három nap (ism.)
- 11.30 Családban (román sorozat)
- 12.30 Teleshopping
- 13.00 Kandikamera
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
- 15.00 Családban (román sorozat) (ism.)
- 16.00 A cseresznye a tortán - reality show
- 17.00 Lököttek (román sorozat)
- 18.00 Hírek, időjárásjelentés
- 19.00 Sport
- 19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
- 20.30 Miss vidéki lány - reality show
- 22.15 Lököttek (román sorozat)
- 23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
- 23.45 NCIS (amerikai krimisorozat)
- 1.00 Hírek (ism.)
- 2.00 Családban (román sorozat) (ism.)

KANAL D

- 7.30 Családi történet (sorozat)
- 9.30 Teleshopping
- 10.00 Kedves barátom
- 12.30 Kanal-D Hírek
- 13.15 Légy az enyém
- 15.15 A szív úrnője (török sorozat)
- 16.45 Célpontban
- 18.45 A nap híre
- 19.00 Kanal-D Hírek
- 20.00 A szívnek parancsolni nem lehet (drámasorozat)
- 22.00 Szemek az árnyékban
- 23.30 Kanal-D Hírek
- 0.30 Két nap a völgyben (amerikai film-dráma, 1996)

HÍR TV

- 7.00 Befutó (ism.)
- 7.30 Soroló (ism.)
- 8.00 Híradó
- 9.05 Kontraszt (ism.)
- 10.05 Napról napra (ism.)
- 10.30 BBC Hard Talk (ism.)
- 11.00 Híradó
- 11.30 Európai híradó (ism.)
- 12.05 Zöld övezet (ism.)
- 12.30 Bruttó (ism.)
- 13.00 Déli híradó
- 13.35 Hungarorama
- 14.05 Ázsia (ism.)
- 14.30 Garázs (ism.)
- 15.05 Civil kaszinó (ism.)
- Hűsbavágó kérdések, civil válaszok
- 16.00 Híradó (ism.)
- Friss napi információk
- 16.30 (ism.)
- Riportmagazin
- 17.05 Célpont (ism.)
- Oknyomozó riportműsor
- 17.30 Paletta
- 18.00 Híradó
- 18.30 Hírvilág (ism.)
- 19.20 Stopper
- 20.00 Híradó
- Friss napi információk
- 21.05 Rájátszás
- 22.00 Híradó
- 22.30 Lapzártá
- Vitamisor újságírókkal
- 23.00 Híradó
- 23.30 (ism.)
- 0.05 Rájátszás (ism.)

DISCOVERY

- 7.00 Hogyan készült? Ételutazatok, hintalovak,
- londoni taxik
- 8.00 Autókereskedők - MR11 Mark I
- 9.00 Hogyan csinálják?
- 10.00 Hogyan készült? Alumínium hajók, alpesi kúrtók, luxus órák
- 11.00 A túlélés törvényei - Sibéria
- 12.00 Amcsi motorok
- 13.00 Autókereskedők
- 15.00 Kíváncsiság - Van-e teremő?
- 16.00 Hogyan készült?
- 17.00 Amcsi motorok - Az ürrepülőgép motor
- 18.00 Autókereskedők - Mercedes
- 19.00 A túlélés törvényei - A maláj szigetvilág
- 20.00 Állítólag... - Ventilátorvitorlás
- 21.00 Hogyan készült? - Csökluskészlet, bőrcipő
- 22.00 Kíváncsiság - Miért élvezük a szexet?
- 23.00 Ez csak üzlet - Árulás
- 0.00 Autókereskedők - Triumph Stag
- 2.00 A túlélés törvényei - A maláj szigetvilág

ETV

- 9.00 Kultúrcsepp, ismétlés
- 16.00 Híradó
- 16.15 Kultúrcsepp, ismétlés
- 16.35 Kárpát Expressz
- 17.00 Átjáró
- 17.30 Híradó
- 17.40 Izeltető
- 17.50 Egészséges percek
- 17.55 Könyvajánló
- 18.00 Reggeli terefere
- 18.30 Híradó
- 19.00 Piac-tér
- 19.30 Híradó
- 20.00 Neve és hivatása... 20.30 Vekás Péter: Veress Ferenc, dokumentumfilm
- 21.00 Piac-tér, ismétlés
- 21.30 Híradó
- 22.00 Átjáró, ismétlés
- 22.30 Híradó

Szeptember 16., péntek

Az év 36. hete és 259. napja, hátravan 106 nap

Ma az **Edit** és **Soma** nevűek ünnepelnek. Az Edit női név germán eredetű. Elemeinek jelentése: birtok, vagyon + harc. Soma a nyelvújítás korában alkotott név a som szóból. Szombaton **Zsófia** napja lesz. Vasárnap a **Diánák** ünnepe.

Évforduló

- 1662 – Flamsteed az első csillagász, aki tudományos módszerekkel figyelte meg egy napfogyatkozást.
- 1875 – Az Egyesült Államokban beindulnak az első postavonatok.
- 1906 – Roald Amundsen elsőként éri el a Déli-sarkot.
- Szombat, szeptember 17.**
- 1835 – Charles Darwin megérkezik a Galápagos-szigetekre.
- 1787 – Az Egyesült Államok alkotmányának elfogadása.
- Vasárnap, szeptember 18.**
- 1289 – IV. László magyar

király a székelyeknek adományozza a tordai várhoz tartozó Aranyos birtokot.

- 1851 – Megjelenik a *New York Times* első száma, összesen 5000 példányban. Ára 1 cent.

Vicc

– Kisasszony, ez már mégiscsak felháborító, ezen a héten már az ötödik gyalogost üti el!
– Miért, mennyit lehet?

Recept

Tökfelfújt recept

Hozzávalók: 60 dkg tök, 3 ek. vaj, 3 dl tejszín, 1 ek. kapor, só, fehér bors, 4 tojás, 2 ek. liszt.

Elkészítés: A tököt meghámozzuk, húsát felkockázzuk, és pár percig pirítjuk, fűszerezünk. A tojásokat szétválasztjuk, a sárgáját elkeverjük a tejszínnel és a liszttel, sóval ízesítjük, majd beleforgatjuk a felvert tojásfehérjét. A tököt egy tűzálló tálba tesszük, leöntjük a keverékkel, és lefedve 20 percig sütjük.

A hatos lottó nyerőszámai:
2, 31, 33, 36, 1, 18.

Gondolatjel

Visky István rovata

A mosoly lerövidíti két ember között a távolságot. És bár jól tudjuk ezt, mégis csak ritkán mosolygunk, és akkor is többnyire kiszámítva, hazudva. Pedig a mosolygás emberi természetünk egyik fontos vonása, mert úgy vagyunk teremtve, hogy önkéntelenül is elmosolyodunk, ha valakivel találkozunk. Csakhogy az ember nem mosolyog. Nem

azért, mert már nem tud, hanem azért, mert nem akar. A mosoly ugyanis közel hozza a másik embert, mi viszont nem akarunk közel kerülni a másikhoz. Sokszor bonyolult mondatokat rakunk össze magunkban, pedig szívünk mélyén tudjuk, hogy az nem fogja elmondani a teljes igazságot. Ne mondj semmit, egyszerűen csak mosolyodj el.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Álljon készen, hogy megragadjon egy komoly üzleti lehetőséget. Másoktól ne várjon segítséget, csak magára számíthat.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

A fontos döntések meghozatalakor használja ki szakértelmét! A negatív érzelmeit senkivel kapcsolatban ne mutassa ki.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Tárgyalásain határozottan nyilatkozzon. Maradjon meg mindig az első gondolatnál, mert az a helyes. Ne akarjon mindenképp gyorsan pénzhez jutni.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Ma választania kell a felkínált lehetőségek közül. Most nem teheti meg azt, hogy másra hártja a döntés felelősségét.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Párja feszültebb és fáradékonyabb a szokottnál. A hét végén pihenjenek. Mindkettőjüknek szüksége van rá.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Kellemes napja lesz, tele nosztalgiaival. A kék szilva íze és zamata például egy elmúlt időszak emlékeit ébreszti.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Otthonában egy tévedés folytán nézeteltérések lehetnek ön és családtagjai között. Kerülje a kalandokat, mert egyiküknek sincs szüksége bonyodalmakra.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Pozitív kisugárzása magával ragadja környezetét. Képes önzetelenül cselekedni és egy ismerősének megbocsátani.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Munkahelyén egy átszervezésnek köszönhetően más beosztásba kerül, melytől nő az önbizalma. Így le tudja győzni szorongásait, és döntésre juthat egy kérdésben.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Jogi ügyekben legyen diplomátus. Semmi esetre se keveredjen peres ügyekbe. Új kalandokra számíthat csillaga szerint.

VÍZTŐ (I. 21.–II. 19.)

Kreatív képességei kerülnek előtérbe. Keresse meg a legjobb segítőtársat. Törekedjen a függetlensége megtartására.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Mások ügyeivel ne foglalkozzon, hiszen saját magának is van elég gondja. Viszont a saját érdekeit védje meg mindenáron, amennyiben igazza van.

A következő napok időjárása

Szombat 23°C
Északon derült lesz az ég, délen időnként gomolyfelhőzet zavarja meg a sok napsütést.

Vasárnap 27°C
Derült, száraz, nyárisan meleg időre számíthatunk.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A sok napsütés mellett időnként erősebben megnövekszik a gomolyfelhőzet, néhol kisebb záporok előfordulhatnak. A változó irányú szél mérsékelt marad, a legmagasabb hőmérséklet 22 és 29 fok között alakul.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	napsütés időnként felhősödéssel 26°C	13°C
Brassó	esőre, záporokra számíthatunk 24°C	9°C
Bukarest	napsütés időnként felhősödéssel 29°C	18°C
Csikszereda	napsütés időnként felhősödéssel 24°C	9°C
Kolozsvár	sok napsütés, kevés felhő 23°C	8°C
Marosvásárhely	sok napsütés, kevés felhő 25°C	11°C
Nagyvárád	sok napsütés, kevés felhő 23°C	12°C
Szatmárnémeti	sok napsütés, kevés felhő 22°C	10°C
Temesvár	napsütés időnként felhősödéssel 25°C	13°C

Motyó

Horváth István

***	ÁLLATI TESTRESZ	Ó A GAZDÁJA	FÉKEZŐ	NÉMET VÁROS	GUNS ... ROSES; AXI, ROSE EGYÜTTÉSE	PÁRBAN NYÍRI	AZ UNIÓ PÉNZE	MOZDULATLAN LEVEGŐ	SZÜRET EVSZAKA
TALAJEGYENGETŐ GÉP									
LEHULLÓTT, SZÁRAZ LOMB					AJAKPI-ROSÍTÓ				
... ÁLLI; FIGYEL					A-NÉL PÁRJA	SZINESFEM			
A TÖBBES SZÁM JELE		HÁLÓVAL HALÁSZIK				MITIKUS SZÖRNY, RÉMKÉP			LIÉGE LAKÓJA
***	BOLTI ASZTAL	VILLANY-OSZLOP					CITIBANK (RÓV.)		
... MONTEZ; SKÓT TÁNCOSNÓ	KÜSZÖ-NÖVÉNY				NEM VALÓS TÖRTÉNET		ELIZABETH BECÉZVE		
ELŐTAG-KENT; AZONOS					BÜTYÖK, DUDOR				
DÁTUM-RAG, AZ-ÉN PÁRJA			HOZOMÁNY GRABOWSKI JELE		MEGTÖLT, TELERAK				
MÓDOS PARASZT					A SZÉLEIN MEGY!				

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület, Lipsicani u. 29-31. sz., I. emelet.
Telefon/fax: 021/317-8847,
E-mail: office@maszol.ro

Postacím:
Redacția „Új Magyar Szó”
OP 15, CP 40, sector 5, București

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Hátér)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Kultúra, Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószervező:
Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó),
Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ
és a Szabad Sajtó Alapítvány

94.0 FM PROFÍ RÁDIÓ
A ZENE ARAD BELŐLE

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

95,1 fm
Paprika Rádió
Fűlön csíp.

95 FM
SICULUS Rádió

Sláger Rádió
fm 105.9

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
FM 95,6
www.radiocluj.ro

MÉDIAPARTNEREK

A játék mindennél izgalmasabb

Palocsay Kisó Kata szerint a felnőttek nem feledték a gyermeki megközelítést, csak már nem használják

Újszerű felfogásban készült, színjátszást és környezetvédelmet ötvöző produkciót jegyez beszélgetőtársunk a temesvári színház bábtagozatán. A Kopik és Zián című előadást több külföldi helyszínre is meghívták az elmúlt időszakban. A címben szereplő két vidám és felelősségteljes manó játszva és kísérletezve tudatosít a közönségben a jelen és jövő szempontjából létfontosságú dolgokat a bennünket körülvevő világ sorsát illetően. Elsősorban az előadás létrejöttéről és sikerének műhelytitkairól kérdeztük Kolozsváron élő interjúalanyunkat.

Zséhánszky István

► **Először is arra kérem, mondja meg, Ciánnak hívják-e az egyik szereplőt, vagy Ziánnak? Mert kétféleképpen hallottam az előadáson.**
– Zián, z-vel.

► **És férfiember?**
– Hát, manó.

► **Kopik viszont nő.**
– Nem, ő is manó. Mindketten manók.

► **És kik ezek a manók tulajdonképpen? Mert nagyon szép, érzéletes figurák, gyönyörű bábok, azt hiszem, öröm őket életre kelteni. Legalábbis úgy láttam, nagyon nagy örömmel végzi ezt a négy temesvári bábos.**

– Nagyon jólesik, hogy ezt mondja... A kérdésre válaszolva: a két manó két jóbarát, ez a legfontosabb tulajdonságuk. Nem is tudom, mennyit áruljak el róluk, hogy ne lőjem le az előadást.

► **Árulkon el róluk mindent, mert az olvasó nem láthatja őket.**

– Igen, de bízom benne, hogy látni fogja, lesz alkalma rá. Olyan sok helyen játszották az elmúlt évadban...

► **És turnéra indultak vele már ebben az évadban is: most Szerbiában játsszák, majd nálunk, a Bánságban, aztán Veszprémben...**

– Szóval: két manó, két jó barát, akik a maguk játékos módján csodálkoznak rá a világra, arra, ami őket körülveszi, és azzal foglalkoznak, hogy a hulladékokat összegyűjtik, osztályozzák, szétválogatják, és van egy csodagépük, amivel majd ők sem tudják, hogy mivé alakítják. Nekik mindez játék, meglepetés.

► **A csodagép pedig na-**

gyon beszédes holmi, van benne óra is, telefon is, Newton-inga... Még mi van benne?
– Forgó Micimackó-játéktól kezdve minden, ami mozdítható, ami mozog, és valahogyan gyereklogikával összeépítve...

► **... produkál is valamit.**
– Tehát úgy, ahogy a kislányok edesapjuk műhelyében a kidobott tárgyakból össze tudnak eszkalálni valóságos csodákat és érdekes, használható tárgyakat, ugyanúgy igyekeztünk mi is összeállítani egy csodagépet már használhatatlannak tekintett, sutba dobott tárgyakból. Amelyek önmagukban nem is annyira érdekesek, együtt viszont nagy erejük van, mert működnek és meglepnek. Folyamatosan. Együtt valami különlegeset alkotnak. És ebben az együttesben minden egyes tárgy valahogy másképpen van használva, mint ami az eredeti rendeltetése volt. Van benne egy szándék.

► **A tárgyak tehát életre kelnek, és ahogy ez megtörténik, mindjárt többet produkálnak, mint eredetileg. Érdekes helyzet... Egy interjúban azt mondta, hogy Zián és Kopik két gyermek két képzeletbeli barátja.**

– A Zián és a Kopik név nem az én találmányom, hanem két gyermek képzeletbeli manójának a neve.

► **És ennek a két gyermeknek miért van szüksége képzeletbeli barátokra, manóra? Azért kérdelem, mert találkoztam a jelenséggel egy másik bábdarab, Lőrincz Zsuzsa Badzikája kapcsán is. Ott egy kislány képzeletbeli barátjáról van szó. Mert szegény gyermek a szülők viszálykodása közben teljesen magára van hagyatva, és neki kell valaki, akivel mégiscsak kommuni-**

kálhat. Az ön által említett gyerekek két manót találtak ki maguknak...

– Végül is ez a két képzeletbeli barát úgy került be a történetbe, hogy Temesvárra hívtak a volt diákjaim, négy tehetséges, lelkes színész: Páll Gecse Ákos, Vass Richárd, Nagy Sándor és, elnézést a hölgytől, Oláh Anikó Katalin, és együtt négy emberre próbáltunk kitalálni egy előadást.

► **S mivel ketten mozgatnak egy bábót, tehát két szereplő kellett, kapóra jött a két manó...**

– Ők négyen voltak az alap. Számukra kellett kitalálni egy működő előadást. És a technika volt az, amiből kiindultunk. Még az egyetemen kipróbáltuk, volt egy vizsga, amelyen ugyanilyen bábos technikát használtunk. Tehát két figurát kellett felépíteni, és ennek a két figurának még nem volt neve. És akkor beugrott a két manó és a két név: Zián és Kopik, az előadás címszereplői.

► **Visszatérve az előadás közben látható bábos technikára: virtuóz munka, mert két ember egymással teljesen azonosulva, egyetlen lényként mozgat egy bábót, de ezen kívül még egyéb dolguk is van, nemcsak a bábót mozgatják együtt, hanem a díszletet, a tárgyakat is, mindent. Együtt alakítanak embert és környezetet. Hogyan nevezik ezt a technikát?**

– Talán a japán bunraku technikához áll a legközelebb, de jobb a bábos berkekben általában használt megnevezés: vegyes technika. Kézanimációtól kezdve van benne minden.

► **Ezek régen kialakult bábmozgató kettősök? Vagy alkalmilag álltak össze?**

– Az egész előadás improvi-

Fotó: Alexandru Ponoran

zációk sorából alakult ki. És a kettősök is. A próbafolyamat legelején kipróbáltuk, aztán folyamatosan forgattuk a színészeket, majd kialakult ez az ideális csapat, tehát ez a két pár.

► **És ki a két rendkívül kifejező bábnak az alkotója?**

– Megint vissza kell térnem a főiskolás évekre. Akkor nagyon nagy bajban voltam, mert nem voltak bábuk. Beindult hirtelen, mindenki nagy öröme, a bábos oktatás, de nem volt mivel dolgoznunk. Az Arieltől kaptunk néhány bábút, és akkoriban diákom volt Nagy Lázár József is, Sepsiszentgyörgyről, aki Nagy Kopeczky Kálmán segítségével elhozott négy, már nem használt bábót a szentgyörgyiektől. Azok működtek ilyen típusú technikával... Kovács Ildikótól kaptam kesztyűs bábokat, vittem a sajátjaimat, s dolgoztunk, amivel tudtunk. Volt egy nagy előnye ennek: leginkább azzal dolgoztunk, amit mi magunk készítettünk el. És ez nagy előny volt, mert mindenki nemcsak életre

dezte és bekiáltotta, hogy a csodagép által produkált tárgy: palacsintasütő!

– Kézdivásárhelyen azt kiabálták be, hogy „tepsi!”, azzal a sajátos, zárt e-vel.

► **Hát az is helyes megfigetésnek számít...**

– De kedves volt, ahogy hangzott: „tepsi!”

► **A másik hulladékcsomóból pedig papír...**

– Két ív papír lett, amiből a színpadon hajócskát, legyezőt, repülőgépet és egyebet csinálnak.

► **Fontos ez az elemiség, hogy nem beszélnek róla, nem mondják, hanem csinálják.**

– A műanyag hulladékból pedig kijön egy sereg műanyag tárgy, amelyekkel Zián és Kopik olyan jól eljátszadznak, mint a gyermekek. Hát ez az alapja az egésznek. A próbafolyamat során, két hónapon keresztül mi is jól eljátszodtunk, mint a gyermekek. Mindannyian tudjuk, akinek gyereke van, hogy vásárolhatjuk a legizgalmasabb, legkülönlegesebb, legdivatosabb játékokat, mégis a két-három éves gyerek kijön a konyhába, és miközben főzünk, kirámolja az edényeket a szekrényből...

► **Az neki sokkal izgalmasabb.**

– Mert minden pillanatban rácsodálkozik valamire, újat talál ki vele. Ha fűrésztiük, ő rögtön hajócskának használja a szappantartót. Ha elvisszük sétálni, lehúzza a cipőjét, és repülőgéppel használja...

Folytatása a 14. oldalon

Palocsay Kisó Kata (1968, Kolozsvár)

Báb- és színművész, rendező, díszlettervező, egyetemi oktató. 1997-ben diplomázott a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarának színháztudományi szakán, 2004-ben ugyanannak a karnak a színház és televízió szakán szerzett magiszteri fokozatot, 2010-ben pedig doktori címet a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen. 1990–1993 és 2001–2002 között a kolozsvári Puck Bábszínház bábművésze, 1997–2001 között a kolozsvári Állami Magyar Színház színművésze, 2001–2003 között a kolozsvári Babeş-Bolyai TE bölcsészkar színháztudományi tanszékén, majd 2003–2006 között a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen óraadó tanár, 2003-tól a kolozsvári BBTE színház és televízió tanszékének tanársegédje, beszédtechnikát, bábszínészetet és bábos improvizációt oktat. 1997-ben a kisvárdai Határon Túli Színházak Fesztiválján a rendezvény fővédnökének, a magyar köztársasági elnöknek a különdíját nyerte el Sára Sábelszky szerepének megformálásáért.

Bartha Réka

Toleranciaregény pusztlás-fotókkal

Amikor a napokban Szávai Géza író, a kipusztított „lelki zsidók” történetét (is) taglaló, *Székely Jeruzsálem* című esszéregény szerzője és az alkotását méltató közéleti személyiségek Brassóban, a Szépművészeti Múzeumban Erdélyt „legendásan toleráns” földként, szülővárosomat pedig olyan helyként emlegették, ahol békésen élnek egymás mellett románok, magyarok (kevesen) és szászok (alig), akkor benem egy kép és egy jelenet rontotta el ezt az idillt. A kép: a 60-as európai út festékmaszatos kényelvű helységeit táblái. A jelenet: szörványmagyar aprócska leánykát szólított meg Brassóban egy úr, aki az anyanyelvhasználat „orvoslására” a kutyaharapást is kilátásba helyezte (tegyük fel, viccből). Mindezek helyszíne az említett, „legendásan toleráns” föld.

Ugyanezen a történelmi földrajzi tájegységen található az a hely is, amelyet zömében ma egyszerűen „bözdői tóként” ismernek. Valamikor itt állt Bözdőújfalú, a 16. században zsidó vallásra áttért székelyek utolsó erdélyi otthona. Ma ez a hely szétválik egy mentális térre – a fekete-fehér fotók és az irodalom Székely Jeruzsálemére – és egy fizikai térre – a „bözdői tóra” –, amelyben vidáman fürdöznek a kirándulók, és amelynek mélyén ez az igen érdekes, második világháborús haláltábor látott, több évszázados székelyzsidó identitás alusza örök álmát a Ceausescu-rezsim (vizgyúj-

tó) gátakat szakító, homogénizáló akaratából.

Szávai *Székely Jeruzsálem* szépirodalmi alkotásaként legalább annyira átfoghatatlan, Eco-szerűen sokrétű, mint azok a kérdések, amelyek a főszereplő „lelki zsidó” identitás létrejöttét, létezését és majdhogynem mitikusnak is nevezhető pusztlását járják körül a regényben. Olvasója nehezen tudja eldönteni, e három tény közül melyiken is csodálkozzon jobban. És rácsodálkozzon annak ellenére sem oldódik, hogy a négy-száz oldalas esszéregényben valamennyi tényre talál kimerítő magyarázatot. Az egyik idevágó regényrészletben a székely zsidó(zó)k és a zsidó származású zsidók forrnak össze a tiszta tudatban: „Gyermekkoromban a »zsidó« egy újabb felekezetet jelentett a sok között – és az én közvetlen közelmemben akadt felekezet jócskán. Ha valakiről azt mondták: zsidó, annak számomra nem volt különösebb jelentősége. Kamaszodó gyermekként halottam, olvastam a holocaustról, Auschwitzról, és nem értettem, föl nem foghattam, miért akarták kiirtani a zsidókat” – írja Szávai, aki, a székely szombatosokról szólva, a „zsidóságot”, a „zsidóvá válást”, a „zsidóvá tevést” kiemeli a pusztaság vallásos, nemzeti, kulturális közösség fogalomköréből és az identitás parabolájává emeli. A szerző a könyve képanyagát bemutató, *Hidak a toleranciaért* című brassói fotókiállításán egyetlen, élő szóban nehezen árnyalható mondatot olvasott fel művéből. Így

hangzott: „Engem zsidóvá tettek.” És ehhez azt a magyarázatot fűzte: akit a megálázottságnak erre a szintjére eljuttatnak, az tudja, hogy ennél rosszabb már nem jöhet. Szávai ezzel annyit mond: az érzést hívják így, „zsidóvá levésnek”, „zsidóvá tevésnek”. Valamennyi nemzet fiát és lányát „zsidóvá lehet tenni”, amikor azt bántják benne, ami a legbensőbb értéke: identitását.

„Az egyes ember identitáskeresése titokzatos folyamat. És hogy az ember

nelmi és személyes dimenziója is van Szávainál. Az intolerancia története mégis hangsúlyosabb a regényben, hiszen ott vannak szinte oldalanként a megkerülhetetlen és kimagyarázhatatlan tárgyi bizonyítékok: az elárasztott Székely Jeruzsálem pusztlásáról készült fekete-fehér fotók.

Könyvét úgy akarta megírni, hogy a hinduk és muszlimok, a kínaiak és az amerikaiak is megértsék a befelőlalt, identitáshoz kapcsolódó történeteket, folyamatokat,

mozaikjából kerekedett ki az író-olvasó találkozó egyik konklúziója: az identitáskezes egyetemes emberi törekvés, a tolerancia eszméje, gyakorlata emiatt sem lehet(ne) idegen az emberiségtől.

Szávai fotóit nézegetve, később pedig könyvét olvasva végig az a kissé naiv kérdés foglalkoztatott: két évtizeddel a Székely Jeruzsálem vízbe fúlásra ítélt rezsim halála után, miért ne lehetne egy életképes (bár bizonyára költséges) jóvátétel a víz lecsapolása Bözdőújfaluról? Vajon képesek lennénk-e szembesülni egy ilyen történelmi jóvátétel nyomán ránk meredő látvánnyal, azért, hogy az élet meggyökerezzen ezen a helyen? Le tudnánk-e mondani a pusztlásnak e líraian szép képi valóságáról, amelyhez csupán a görög drámák tiszta tragikumai hasonlíthatók?

A Katrina hurrikán pusztította, víz alá kényszerült New Orleans esetében fel sem merült az a kérdés, hogy újjáépítik-e, vissza- vagy beépítik-e a dzsessz hatványozottan viharvert otthonát (elég jó haladnak, 2011 februárjára 343 829-en vissza is költöztek, és külön kampány folyik a hátramaradt százezer személy visszatelepítésére). Senkinek nem jutott eszébe zarándokhelyre változtatni a várost....

Bözdőújfalú – New Orleans: meredek, cáfolható társítás. Az idődimenziók is másak, a párosítás jól felvilágosítja a különbözőségeket. Ezek pedig zömében lelki, identitástudati jellegűek.

Bözdőújfalú, az emlékhely: sokatmondó dokumentumfotó az identitásról szóló esszéregényből és a legutóbbi magyar kiadás fedőlapja

meztalált és rákényszerített identitásának pilléreit mi tartja – néha teljesen megmagyarázhatatlannak tűnik” – állapítja meg a szerző, akinek vaszkos művében két, párhuzamosan sodródó történet is elkülöníthető: a tolerancia, illetve az intolerancia erdélyi kultúrtörténete. Mindkettőnek törté-

azt szerette volna, ha más nyelvből, kultúrából származó olvasóinak azonosulását nem zavarná meg az a tény, hogy a leírtak egy meghatározott földrajzi térhez kapcsolódnak – magyarázta az író brassói magyar és román olvasóinak, akiknek nem is annyira művéről mesélt, inkább identitásélményeinek

Hevesi Mónár József

Olosz Lajos vidékei

Idén százhusz éve annak, hogy a jeles költő Olosz Lajos meglátta a napvilágot 1891. augusztus 23-án az Arad megyei Ágyán, amelynek aztán közel három évtizedig volt lakosa. Az őszirózsás forradalom bizonytalansága azonban újdonsült feleségével Kisjenőbe költözött, ahol előzőleg, Olosz István németbogsányi jegyzőtől örökölt pénzen, gyönyörű lakást vett a Körös partján. Ott élt haláláig, annak ellenére, hogy a Tanácsköztársaság idején hívták vissza, amikor Gábor Andor biztos kiharancsolta a fosztogatókat az ágyai „kössigháza” elé.

Idős korában kelt egyik levelében a költő leírja, hogy az ágyai előljáró Biró Kis Mihály új ruhát csináltatott az ő királygyűrés doktortá avatására, 1917-ben.

Element Kolozsvárra, mint Ágya község választott vezetője, bírója. Ott várta meg Apponyi Albert művelődési minisztert, az egyetem aulájában, aki elbeszélgetett vele Olosz Lajosról. Ezért aztán nem meglepő, hogy Olosz Lajos ügyvéd úr ott volt Biró Kis Mihály temetésén 1925-ben, Ágyán. A napfényes őszi délutánon váratlanul nyakába kapta az elhunyt legkisebb unokáját a sáros ágyai bekötőúton, a temető felé menet, és politikustársai legnagyobb meglepetésére az addig sirdogáló unoka csendben maradt.

Gyermekkoromban család körben gyakran hallottam Kis Mihály lányától a „kössigháza” és a jegyzőlak történeteit. Ezeket hallván Szabó Magda író megírta „ágyai levelét” édesapjának,

Ágyai Szabó Eleknek a faluban tett látogatásáról, alapot szolgáltatva a művelődési ház 1997-ben bekövetkezett névadásához.

Olosz Lajos

Ite Missa

Be nem szegett, fehér mező.
Felette fekete éjszaka.
Csend énekl az Ite Missát.
Nem hallgatja csak a Csend maga.
Krisztus sírjába visszasurrant.
Most nem őrizték katonák,
és leomlott Antikrisztus is.
Kék jégbe fagytak vad viták.
Nem dőlt el, ki volt igazi,
nem dőlt el, mit volt érdemes.
Mint lecsukott fehér pilla,
nyílik fel a hold az örök égre,
és újabb tízezer esztendőre
naivokat keres.

1922

Olosz Lajos alkotása máig nem kapta meg méltó helyét a magyar irodalomtörténetben. Pomogáts Béla irodalomtörténész is megerősítette ezt, e sorok szerzőjének érdeklődésére válaszolva levelében: „... az erdélyi költészet első nemzedékén belül, az Erdélyi Helikon költői között nagyra

becsülöm Olosz Lajos munkásságát, ... a róla írott dolgzataimból ez, remélem, kiolvasható. Sajnálom, hogy születésének centenáriumán nem került a közfgyelem erőteljesebb érdeklődésébe, megérdemelte volna. Tapasztalataim szerint az érdeklődés nem mindig azoknak jut ki, akik egyértelműen megérdemlik, például erősen túlzónak érzem a Wass Albert munkássága körüli állandó tűzijátékot, az író magam is becsülöm, többször foglalkoztam is műveivel, több szobrát felavattam és a rendszerváltozás előtt alighanem én voltam az egyetlen, aki elismerően írt munkásságáról. Mindezek ellenére a mostani kultuszt nem tartom igazán szerencsésnek, hiszen olyan írókat szorít lejjebb a rangsorban, mint például Tamási Áron, Áprily Lajos, Tompa László, Bözdői György, Szabédi László és Balázs Ferenc, meg persze Olosz Lajos.”

A játék mindennél izgalmasabb

Folytatás a 13. oldalról

– Ez a megközelítése a tárgyaknak számomra rendkívül érdekes, és megpróbálom magam is valahogy elővarázsolni...

► **Ez az a megközelítési mód, amelyik a felnőttekből szépen kivessz.**

– Nem mondanám így. Valahol bennünk van, csak elfelejtettük használni. Ennek a bizonyítéka, például, ha felnőttek tekintik meg az előadást, remekül szórakoznak, és a sajátjuknak érzik. Olyan ez, mint egy nyelv, amit nem használtál régóta. Benned van, tudod, csak passzívvá vált a szókinccse. Ritkán használjuk, és megfelelő körülmények között előjön... Kolozsváron is játszták az előadást, az Ecsetgyárban. Fantasztikus volt. Ezek a színészek három előadást játszottak egymás után, ami nem kis teljesítmény. Három telt házas, jó hangulatú előadás volt, és a tanítónők, óvónők, akik elhozták a gyermekeket, utána gyermekrajzokkal leptek meg, és ezek pont úgy, mint az előadás közbeni beszélgetések, sokat jelentettek számunkra. Láttuk, hogy a gyermekek végül is mit rajzoltak az előadástól, mivel maradtak, mit láttak fontosnak.

► **Visszatérve a felnőttekre: Temesváron hosszú ideig tapsolták az előadást. Tehát nem udvariassági taps volt. A gyermekek viszont nem tapsoltak. Ők játszottak aközben...**

– A gyermekektől nem is kell elvárni azt, hogy tapsoljanak. A gyermek, ha véget ért az előadás, már másra koncentrálni, és ez így van jól. Tehát ő még nem viselkedik, ő nem azzal hálálja meg az előadás élményét, hogy utána hosszú ideig tapsol, hanem azzal, hogy beszélget róla.

► **Ez az előadás, gondolom, rendkívül alkalmas volna arra, hogy folytatódjon beszélgetés formájában. Történik-e ilyesmi?**

– Beszélünk erről a színészekkel is, főleg Kócosossal, azaz Oláh Anikóval, aki rendkívül jól tud bánni a gyerekekkel, nagyon ismeri a nyelvüket, hogy az előadás után Zián és Kopik-játsházát kellene tartani. Ha jól tudom, volt is néhány-szor kísérlet erre, vagy három-négy alkalommal, és nagyon nagy sikerrel, jól működött.

► **Mindez azt igazolja, hogy nem véletlenül került el ez az előadás Avignonba, július elején játszták ott tizenkét alkalommal, a L'Atelier 44 színházban. Ami óriási fegyvertény! Hogyan értékeli ezt?**

– Csak azt tudom mondani, hogy még fel sem fogtam igazán.

Újabb meg újabb Übüségek

Az Alaptörvény Asztalánál

Majtényi László
hvg.hu

Ha valami nettó hülyeség, rendszerint vállat vonva megyünk el mellette, ám ha az életünk részévé emelik, kulturális jelenséggé válik, annak a kultúrának lesz a része, amelyben énünknek élni adatott.

Máris csinos antológiát lehetne összeállítani azokból az írásokból, amelyeknek tárgya az ASZTAL. Én is folytatom ezek sorát.

Viszonylag friss a hír

Van egy asztal, mely asztal nagyjából háromezer példányban létezik, különbözik tehát, mégis eggyé teszi a funkciót, hiszen ez az asztaltömeg egységévé lényegül, hisz csakis az Alaptörvényé, őt szolgálja éjjel és nappal. És, jó az Isten, jót ad, neki is, mindegyiknek rendeltetett saját szolga. Megváltozott, új értelmet nyert az asztal jelentése, és persze a mellé állított közhivatalnoké is. Megkötött a régen áhitott béke: négy láb jó, és két láb is jó. Feltéve persze, ha a két láb engedelmes, szolgál a négy lábnak, akkor békesség lesz már önkormányzaton belül és kívül szerte a honban. Mostantól és amíg idő az idő, az Asztal szolgálja az Alaptörvényt, az Ember meg szolgálja az Asztalt. Az őrző, akinek őrzője lett, nem egy asztal már az asztalok között. Az Asztal kiemeltetett a mindennapok világából, ezt a NENYI előtti régi dolgok nyelvén szakralitásnak nevezték, amely szoros kivétellekkel általában közvetítettség is, hiszen a beavatottság rendszerint hierarchikus, fokozatai vannak, benső és külső körök, de mindahányan közelítések az elérhetetlenhez. Mi pedig őrizzük meg komolyságunkat, javasolom ezért, legalább virtuálisan üljünk le most az Alaptörvény Asztalához! És ne tegyünk ott a valóságban és gondolatban sem illetlen vagy bárdolatlan dolgokat, ne táplálkozzunk például, és különösen ne kenjük rá a táplálékunkat, nem elsősorban azért, mert akkor éhesek maradunk, hanem ne sértünk meg senkit, és legyen velünk a nemzeti megértés, és gondoljunk annak a néhány embernek a személyes méltóságára is, akik a házára kényszerítették az Asztalt. Ők is jót akartak, mi is, ki-ki a saját útját járva. Az Asztal valamikor persze szorgos asztalosok munkájának eredményeként nyerte formáját, de most nem rájuk, dolgos kezükre, ügyes gépeikre kell gondolnunk, hiszen az Asztal rendszerint nem új bútordarab, hanem ott szolgált eddig is a közigazgatásban, az asztalok ugyanis hosszú életűek. Ez az asztal

volt az, amelynél régen párttaggyűlés, azután adóellenőrzés, kávézás, miegymás, akár csókolózás is megeshetett, ki tudja, mert mi történe, ha egy asztal mesélni tudna?

Mármost, ha leülünk az Asztalhoz és nem a kellékekre, attribútumaira figyelünk, hanem felemeljük tekintetünket és körbejárattjuk, mit látunk? Nos, nem mást, a hiányt, a legszembetűnőbb ugyanis maga a hiány. Miközben az Alaptörvény Asztalának szabályozása ugyancsak körültekintő és mindenre gondoló: terítő, üveglapborítás, virág, nemzetiszínű szalag, méltó hely, megfelelő oldalon kinyitott Alaptörvény, de valami szembeötölően hiányzik a szabályozás szövegéből. Hát persze, világos, mi ez! Hol maradt a Nemzeti Együttműködési Nyilatkozat, szép forradalmunk alapirata? Mert hát mi történt? Először volt a Nyilatkozat, mely ugyancsak üveglap alatt – az ebben tetten érhető üveglap-fétis, ha nem vagyunk éppen üvegesek, képerrevezők, és a Svejket sem olvastuk, nehezen érthető –, de ez mellékszál, szóval a tisztelet tárgya alakváltozással lelép a falról a kétdimenziósba a háromdimenziós térbe (és nyilván nem lesz gond előbb-utóbb a negyedik dimenzió és a virtuális tér meghódítása sem), mert így terjeszkedik minden kultusz, ha az évezredekre tekintünk. A NENYI és az Alaptörvény Asztalának természetes egysége aligha vitatható, ám, bár ez szükséges, mégsem jön létre, mert akár az Úrasztalát, akár az oltárt tekintjük előképnek, ami volna természetes, hiszen ha kép nem is, de szöveg, szövegrészlet kifüggesztése a református templomban is megszokott és éppen az Úrasztala közelében.

Piroska és a farkas

És ekkor látjuk meg a Nemzeti Együttműködés legnagyobb gyengeségét. Nem jöhet létre a kultusz a kultusz tárgyának tisztelete nélkül. Ha a kultusz tárgya szöveg, akkor ennek a szövegnek a tisztelete a követelmény. Fókuszcsoporthoz felmérésekben formálódó szövegek, mint amilyen a NENYI is, soha nem alkothatnak harmonikus, összefüggő, érzelmileg és logikailag is zárt rendszert. Ha két egyaránt tisztelt szövegünk van, azok nem lehetnek egymással ellentétesek. Az nem lehetséges, hogy az egyikben Piroskát és nagymamát a vadász menti meg a falánk farkastól, míg egy másik szöveg helyen éppenséggel a jó farkas kergeti el a Piroskát és nagymamát üldöző gonosz vadászt. Ha ez mégis így lenne, előbb vagy utóbb megindulna a farkasisták és a vadászigazgatás, azaz a NENYI és az Alaptörvény hívei kö-

zött az áldatlan testvérharc, amelyre annyi keserű példát mutat a magyar történet. Nincs hír arról sem, hogy akár a NENYI-t, akár az Alaptörvényt apokrif részletek terhelnék, de ez lehetetlen is, hiszen ugyanaz a Nemzeti Zsinat kanonizálta mindkettőt. Mégis, az Alaptörvény Asztalára helyezett Alaptörvény és a NENYI egymás közvetlen cáfolatai: „Hazánk 1944. március 19-én elvesztett állami önrendelkezésének visszaálltát 1990. május másodikától, az első szabadon választott népképviselő megalakulásától számítottuk. Ezt a napot tekintjük hazánk új alkotmányos rendje kezdetének” – vagyis fél-tett kincsünk a demokrácia és az alkotmányos rend már 1990 májusától szolgál bennünket. De azonban: „A XXI. század első évtizedének végén negyvenhat év megszállás, diktatúra és átmenet két zavaros évtizede után Magyarország vissza-

Az Auktor se mindenható

Akadnak még, részben a jelenre, részben pedig a jövőre vonatkozó eléggé izgi kérdések: Mintha a Nemzeti Együttműködésből a szabályozások hatályával kapcsolatos minden érzék kivesszett volna. Hogy lehet az, hogy az Alaptörvény Asztala előbb lép hatályba, mint maga az Alaptörvény? Megterítünk a kakasleveshez, miközben a kakas még vígan kukorékol a hátsó udvarban? Vajon nem része-e szerves alkotmányos fejlődésünknek, hogy előbb vagy utóbb maga az Alaptörvény Asztala is az Alaptörvény részévé legyen? Akkor viszont az Alaptörvény Asztalának az üveglapján elhelyezhető-e az az Alaptörvény, amely maga is tartalmazza azt az asztalt, amelyen őt elhelyezték? És a talán legfogósabb kérdés: Az Alaptörvény Auktora alkot-e olyan Alaptörvényt az

Orbán Viktor – meddig feszíti a húrt?

nyerte az önrendelkezés jogát és képességét.” (Nemzeti Együttműködési Nyilatkozat) Azaz a diktatúra és a borzalmas két zavaros évtized, benne a Fidesz uralmának éveivel, nemcsak elvette nemzetünk önrendelkezését, de még az önrendelkezés képességét is kiszívta belőlünk, mely képességet és jogot a Nemzeti Együttműködéstől kaptuk vissza a forradalom orgonailatú éjszakáján. Mit tennénk, ha ezt a két mondatot együtt olvashatnánk itt az Alkotmány Asztalánál? Megmondom: rémületünkben, felborogtatva a nemzeti együttműködés bútorait, halántékra szorított kezekkel menekülnénk az összes települési önkormányzat minden épületéből. És közben az sem biztos, hogy eljutna a tudatunkig, ami ép ésszel egészen felfoghatatlan, hogy az Alaptörvény alapján mostantól alkalmazandó Új Történeti Alkotmányból a zsidótörvényeket nem, míg a di-csőséges 1946. évi I. törvényt kizárja a legmagasabb zsinati textus.

Alaptörvény Asztalára, amit azután maga sem tud megváltoztatni? A válaszunk, ha ismerjük a Nemzeti Együttműködést, nem lehet más, mint igenlő. Viszont, az Alaptörvény Auktora képes lesz-e arra, hogy az általa megváltoztathatatlan alkotott Alaptörvényt mégis megváltoztassa? Persze, hogyne lenne, nyilvánvaló, erre is képes. Vagyis vonjuk le a következtetést: bárhogy is szeretné, ezen a világon még az Alaptörvény Auktora sem tehet meg bármit.

Az asztal

Váncsa István

Természetesen a jognak asztalára, ismertebb nevén az alaptörvény asztalára gondolunk, melynél, ahogy azt a költő megálmodta, mind egyaránt foglal helyet. Mendégél az ember az utcán, hopp, itt egy önkor-

mányzat. Eredetileg ugyan az Ájtatos Krokodilba indultunk, hogy pár pohárkányi vadrózsailatú magyar bort vegyünk magunkhoz, de most mégis betérünk előbb az önkormányzathoz az alaptörvény asztala miatt. Ha nem a saját szemünkkel látnánk, el se hinnénk talán, hogy van ilyen. Példányra amúgy nincs szükségünk, le-töltöttük már rég, esténként a család kollektívan olvasgatja. „Nem ismerjük el történeti alkotmányunk idegen megszállások miatt bekövetkezett felfüggesztését”, írja az alaptörvény. Mi magunk egy ideje már csakugyan kíváncsiak vagyunk, mi volna az a sokat emlegetett történeti alkotmány, kérdeztük az Ájtatos Krokodil pultosát is, de ő se tudta. A millennium alkalmból Szilágyi Sándor szerkesztésében megjelent A Magyar Nemzet Története annyit ír róla, hogy a magyar urak a birodalmi tanács 21-es bizottságában és a plénumban is el tudták fogadtatni azon indítványukat, hogy az alkotmány a történeti alkotmány alapjára helyezendő, de hogy ama történeti alkotmány mégis mi volna, arról egy szót se ejt. Végeredményben azt sikerült kiderítenünk, hogy a történeti alkotmány különféle szövegek és szövegtörödékek olyan tet-szés szerinti halmaza, amit valaki történeti alkotmánynak tekint. Például az Aranybulla harmincegy cikkelye vagy hozzátartozik ehhez a halmazhoz, vagy nem tartozik hozzá, vagy némelyik igen, némelyik pedig nem, ennek megfelelően ember nincs a földön, aki meg tudná mondani, hogy például a XXIV. cikkely, amely szerint „izmaeliták és zsidók tisztséget ne viseljenek. Pénzváltó, kamara-ispánok, só-kamarások és vámosok, orszá-gunkbéli nemesek legyenek. Izmaeliták és zsidók ne lehessenek” történeti alkotmányunk azon vívmányai közé tartozik-e, amelyek a Nemzeti hitvallás szerint tiszteletet érdemelnek, vagy nem tartozik közéjük, és ennek megfelelően az izmaelita vallású pénzváltónak vagy vámosnak is módja van arra, hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszere további felvirágoztatása érdekében dolgozon képességei szerint. Minden csodálatunk és nagyra-becsülésünk tudós alkotmánybíráinké, akik az alaptörvényt „történeti alkotmányunk vívmányaiával összhangban” értelmezik, azaz úgy vizsgálják például a Nyugdíjreform és Adósság-csökkentő Alapról és a szabad nyugdíjpénztár-választás lebonyolításával összefüggő egyes törvénymódosításokról szóló 2010. évi CLIV. törvénnyel kapcsolatos indítványokat, hogy közben szorgalmasan lapozgatják Szent István intelmeit, a Tripartitumot és a Pragmatica sanctiót, sőt akár Makó Pál

A mennykőnek mivoltáról s eltávoztatásáról való bölt-selkedését is, hiszen ez se kevésbé releváns, mint a többi. Vannak aztán olyanok, sajnos az az Ájtatos Krokodil törzsvendégei között is, akik úgy gondolják, hogy az alaptörvény asztalának koncepciója még a Nenyi kötelező ki-függesztésén is messze túlmutató baromság, ám az ilyenek, bárha maguk is a népből valók, a népet igazából nem ismerik. Az asztal felállításának határideje 2011. 09. 01., 08:00 volt, de ekkor az asztalok már csakugyan álltak is a hivataloknak „az Alaptörvény megrendelésével összefüggésben keletkező ügyfélforgalom fogadására” alkalmas helyiségekben, rajtuk üveglap, odail-ló dekoráció, az aláírt példány igénylésére alkalmas formanyomtatvány, toll, ez utóbbi nemzetiszínű zsinórral az asztalhoz erősítve, hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszere iránti elkötelezettségüket kinyilvánító magyarok el ne lopják. Az asztal mellett „felelős munkatárs” ült, akinek „legfőbb feladata, hogy méltó módon szolgálja és gondozza AZ ALAPTÖRVÉNY ASZTALÁT”, ha ugyanis nem szolgálna és gondozná, vagy nem méltó módon szolgálna és gondozná, akkor talán még a XX. század erkölcsi megrendüléséhez vezető évtizedei után multhatatlanul szükséges lelki és szellemi megújulás is elmaradna. Pontosan ezért rendkívül fáj-laljuk, hogy a területi köz-igazgatásért és választásokért felelős államtitkárnak az önkormányzatokhoz inté-zett, egyébként példamutató-an alapos, a legapróbb részle-tekre is nagy figyelmet fordító levele épp eme különös fontossággal bíró mozzanat kibontását hanyagolja el. Honnan tudhatja a felelős munkatárs, hogy ő vajon méltó módon szolgálja és gondozza-e az alaptörvény asztalát? (..) Miből vehető észre, ha ez a szolgálat és gondozás az elvárhatónál kevésbé méltó módon folyik? Olyan kérdések ezek, amelyekre az önkormányzatoknak választ kell kapniuk, már csak azért is, mert ők az államtitkár levelében foglaltakat időre teljesítették. Erről az örvendetes tényről a sajtó győzelmi jelentések valóságos áradatában adott szá-mot, de akadtak olyan önkormányzatok is, amelyek maguk küldték a médiának fotókkal illusztrált beszámolót az általuk felállított asztalról, méghozzá elsajén kor-ral. Mi, idősebb magyarok, akiknek az értelme az ötvenes évek első felében már nyiladozott, a sztahanovista mozgalom lendülete által kavart szelet éreztük az ország fölött elshanni, ami azt jelenti, hogy a Nemzeti Ügyek Kormányza az ő népét jobban ismeri, mint anya a gyermekét. (...)

Minden olyan himnikus

Ebredj, román!

Laurențiu Miha

România Liberă

A himnusz eléneklésének kötelezővé tétele az iskolákban ugyanannyi ünnepélyeséget és nemzeti büszkeséget ébreszt a társadalom ifjú sárgájának lelkében, mint amennyi lelki tisztaságot hint el a világon bárhol élő ortodox románok között a Nemzet Üdvözülése Katedrálisának nevezett gigantikus épület acélja, betonja, téglarengetege. Vagyis nullát. Egyébként Funeriu miniszter buzgó lelkesedése, amellyel felkarolja ezt a kezdeményezést, valamint Basescu elnöknek az állam lobogójával és himnuszával kapcsolatos jól ismert nosztalgikus-hazafias ömlengése csak a román ortodox egyház képviselőinek a szuperkatedrális kérdésében használt lekezelő stílusával és pártuzalomból hozható párhuzamba. (...) Ennek ellenére, vegyük egy kissé ráérősebben, kezdve a tárgyal kapcsolatos lehetséges kérdések legegyszerűbbjével: mivel lesz jobb nekünk, ha az „Ébredj, román!” minden hétfő reggel felharsan tanulók millióinak kebléből, és iskoláink ezreinek minden osztálytermét trikolór vászonnal tapétázzák ki? Netán jobb hazafiak leszünk ettől, vagy legalább jobban igazodunk a nemzeti és európai térben? Duzzadni fog-e a román állam, illetéknépp, állampolgárának tiszteletétől, még ha miközben utóbbi a himnusz éneklő, előbbinek intézményei továbbra is gyengén szolgálják a társadalmat? Nem adnék én erre közvetlen választ. Viszont továbbra is eltöprengenek, vajon mi érlelődik meg innen kezdve a román iskolágyerek fejében, ha a Funeriu-Basescu projekt netán átmenne? Az első órán a gyerekek el fogják énekelni a himnusz. Közben nyilván kezek szemekkel nézik a nemzeti zászlót, mely ott díszel a falon, ahova szülei nemzedéke, ugyancsak hazafiságból, a diktátor elvtárs portréjára meresztette szemét. Aztán e fennkölt érzelmektől kipirult arccal a diákok nekilátnak az első leckének. Amely lehet bármiből: matematikából, földrajzból, történelemből, idegen nyelvből. Vagy, miért ne, szólhat az Európai Unióról, ahol a fiatalok arról tanulnak, hogy milyen jó az EU, milyen könnyen lehet utazni ott, ahol a határok eltűntek, és milyen egyszerű édességet (vagy cigarettát) vásárolni ugyanazzal a pénzzel Franciaországban, Németországban, és egy adott pillanatban még Romániában is. Amíg azonban belépnek az iskolába, a dilemmák nyugodtan emésztetik a szülőket. Traian Basescu, szombaton, 2011. szeptember 10-én: „Minden iskolai osztályban lennie kell egy trikolórnak, és az első

óra előtt, énekeljék el a himnusz, ahogy mi tettük mindvégig a középiskolai évek során.” Ugyancsak Traian Basescu, csütörtökön, 2011. augusztus 18-án, ugyanolyan magabiztosan: „Európa csak a szuverenitásról való megszív lemondás révén maradhat meg gazdasági és katonai hatalomként. (...) Különben Európa a világnak egy történelemkönyve marad, amelyből a legmesterkétebb kultúrákról olvashatunk (...)” Még mindig olyan eltökélt az oktatásiügyi miniszter? (Fordította: K. B. A.)

A Főnök, a Himnusz és a beosztottak

Mircea Vasilescu

adevărul

Megkezdődött az iskolai év, és immitt-amott elénekeltek a himnusz. Hát nem mondta a Főnök egy nyári tanfolyamon?... Naná, hogy mondta: minden osztályteremben lennie kell egy trikolórnak, az órák előtt pedig el kell énekelni a nemzeti himnusz. Valószínű, hogy az elnök úr látta a román-francia focimeccset, és kötelességének érezte „rendbe tenni” a dolgokat. Basescu úr nem először fordul a nemzeti szimbólumokhoz, és vár el szilárdabb egységet a nemzetől az értékek tisztelésében. Elvben igaza van: tancstalan nép vagyunk, s a régi mondás, hogy „számmunkra immár semmi sem szent”, nap mint nap beigazolódik. Csak hogy – alighanem a kommunista propaganda hatásaiból eredő – naivitás azt hinni, hogy a hazaszeretet „dekrétummal” és azáltal növelhető, ha a diákokat a himnusz és a trikolór mindennapos rituáléjára kényszerítjük. Attól, hogy minden reggel a trikolórra szegezett szemmel és szívükre szorított kézzel, teli tüdőből bömbölni fogják az „Ébredj, román!”-t, a gyermekek nem fogják jobban tisztelni a társadalmat, amelyben élnek, és az országuk iránti bizalmuk sem növekszik. Ez a fajta kezdetleges propaganda (már) nem működik. De amit az államfő egy párt nyári tanfolyamán mintegy véleményként hangoztatott, azt „direktivaként” értékelték. A tanügyminiszter sietett is a jelenlegi gyakorlatba ültetését. „Azt mondta a főnök, hogy énekeljünk – énekelünk!” És énekeltek, a nép pedig láthatta a tévében, hogy amit Traian Basescu mond, azt nyomban gyakorlatba is ültetik. Szomorúan mulatságos a dologban az, hogy – amint azt a sajtó megjegyezte – egy 1994-ben kelt törvény egy az egyben előírja, amit az elnök mondott: az elemi és gimnáziumi osztályokban az órák a himnusz eléneklésével kezdődnek. Ez

törvény, és alkalmazni kellett volna! Nos, éppen itt vetül fel voltaképpen az igazi kérdés – túl azon, hogy ki-kik miképpen vélekedik a himnusz eléneklésének hasznosságáról: egy parlamentben megszavazott törvényről mindenki megelégedik, miközben az elnök által lezserül kimondott egyszerű véleményt azonnal alkalmaznak. Sok minden így működik hazánkban, így megy ez a politikában, így hoznak döntéseket mindenféle állami intézményekben (és tartok tőle, hogy némelyik magánintézményben is): a beosztottak lesik a Főnök szavát (egyesek pedig a gondolatait is szeretnék kiolvasni), és azonnal gyakorlatba ültetik minden igécskéjét. A kommunizmus egyik tartós maradványa ez: egyesek beajúlnak a gyönyörtől, amikor „életbe ültetik” a Főnök szavait. (Fordította: K. B. A.)

Internet a diktatúra szolgálatában

Navid Hassanpour

The New York Times

Ahogy korábban a televízió nem gyengítette a szocialista egypártrendszerrel,

Traian Basescu – egy szavába került

úgy az internetes információszabadság sem ássa alá a diktatúrát – állítja provokatív tanulmányában a fiatal politológus. „A média, beleértve az interaktív közösségi oldalakat is, passzívvá tesz: csökkenti cselekvési kedvünket, mert megelégszünk azzal, hogy televízió vagy okostelefonon nézzük a világ eseményeit. Még forradalmak idején is” – foglalja össze a *New York Times* Navid Hassanpournak, a Yale politológus hallgatójának tanulmányát. (...) Hassanpour tanulmányában arra a kérdésre keresi a választ, milyen hatásai lehetnek Egyiptomban annak, hogy Mubarak elnök a tüntetések idején a világháló és a közösségi oldalak elérhetetlenné tételével akarta elejét venni a forradalomnak. Az amerikai kutató vizsgálódásai során arra a következtetésre jutott, hogy az aktív internethasználat és a közösségi oldalak nemhogy elősegítik, de inkább hátráltatták az ellenzéki megmozdulásokat. A Facebook és a Twitter ugyan valójában kitűnő esz-

közé a kapcsolattartásnak, csak hogy a közösségi oldalak használói még a forradalom idején sem csak a közös cselekvéssel voltak elfoglalva, hanem sok időt töltöttek a bulvár hírek olvasásával. Hassanpour kimutatja, hogy a tüntetések csak az internet lekapcsolása után váltak igazán intenzívvé. Az internet és a mobilkommunikáció korlátozása ugyanis a politika iránt kevésbé érdeklődők figyelmét is ráirányította a tüntetésekre. A hagyományos kommunikációs csatornák bezárásával az emberek az utcára kényszerültek, ha hírekhez akartak jutni. A *New York Times* által megkérdezett Jim Cowie internetguru mindehhez hozzáteszi, hogy a szórakozási lehetőségek beszűkülése tovább növelte a kormányral elégedetlen polgárok táborát. Hassanpour egy 2009-ben megjelent tanulmányból merítette az ötletet. Holger Lutz Kern és Jens Haimmueller az NDK-ban élő fiatalok kivándorlási statisztikáit vetette össze a nyugatnémet televízióadókhoz való hozzáféréssel. Arra a következtetésre jutottak, hogy azon fiatalok, akik rendszeresen nézték a nyugati adókat, kevésbé akarták elhagyni az országot. „(...) A nyugati adók segítségével elfeledni a szűkössé-

Winston Churchill – a paranoiás, akit üldöztek

get, az állandó sorban állást, az ideológiai indoktrinációt, vagyis hozzájárultak a kommunizmus elviselhetőbbé tételéhez.” (metazin.hu)

Elmebeteg kormányfők előnyben

Nassir Ghaemi

The New York Times

Normális időkben a depresszióval és egyéb pszichés gondokkal küzdő politikusok ártalmasak. Válság esetén azonban rájuk van szükség – állítja az amerikai pszichiáter. Ők ugyanis együttérzőbbek, éleslátóbbak és eltökéltebbek. „Amikor jól mennek a dolgok, és az állam hajóját csak egyenesben kell tartani, a mentális szempontból egészséges vezetők a hatékonyak. Válság idején azonban az abnormális elmeállapotú, sőt beteg emberek lesznek a legnagyobb vezér” – olvassuk a *New York Times*-ban. A cikk szerzője Nassir Ghaemi, a Tufts

Egyetem pszichiátriaprofesszora, a nemrég megjelent *Első osztályú örület. A vezetői képesség és az elmebaj összefüggése* című könyv szerzője. Ghaemi kutatásai során arra a következtetésre jutott, hogy az elmebetegség, különösen a depresszió előnyére válhat a politikusoknak, legalábbis rendkívüli történelmi időkben. A pszichológia pozitív illúziójának nevezi azon elképzeléseket, amelyekkel a normális emberek magyarázni igyekeznek a világot, ellentétben a dolgokat többnyire sötétben látó depressziósokkal. Ghaemi példaként felidézi, hogy a britek szinte kivétel nélkül hősként ünnepelezték az 1938-as müncheni egyezményt tető alá hozó Chamberlaint. A finom gentlemanként számon tartott miniszterelnököt leginkább a bukott politikusként – és indulatos emberként – számon tartott Churchill bírálta. Nemsokára kiderült, hogy a náci Németországnak tett engedményeket mániákusan elutasító, súlyos depresszióval küzdő Churchillnek volt igaza: 1938-ban még paranoiás örültségnek hangzó félelmei hamarosan beigazolódtak. A második világháború alighanem máshogyan zárul, ha nincs Churchillnek az örület határát súroló Hitler-gyűlölete és elszántsága, hogy bármi áron megfékezze a náci Németországot. A depressziós és betegesen bizalmatlan politikusok azonban nemcsak hogy előbb ismerik fel a veszélyeket, de gyakran együttérzőbbek is, mint racionális társaik – folytatja Ghaemi. Mahatma Gandhi és Martin Luther King példájával igyekszik bizonyítani, hogy a depresszió empatikusabbá tesz. Ghaemi szerint mindkét politikus annak köszönhetette a sikerét, hogy még az igazságtalan elnyomókkal is képesek voltak együtt érezni, és ezért erőszakmentes meggyőzéssel igyekeztek érvényt szerezni elképzeléseiknek. Arra azonban sajnos nincs garancia, hogy a válság olyan elmebeteg politikusoknak kedvez, akik aztán meg is találják a krízisből kivezető helyes utat. Elvégre Hitler, Mussolini és Mao egyaránt rendkívüli állapotoknak köszönhetően kerültek hatalomra. (metazin.hu)

Szép álmot, románok!

Ion M. Ioniță

adevărul

Ellepte a tetű a románokat?! Hiába ütöttek csúfot belőlünk a franciák a két válogatott mérkőzése alkalmával, nyilvánvaló, hogy soha be nem tették a lábukat Romániába. Dokumentálódhattak volna, illetve most tudnák, hogy Románia egyáltalán nem tetves, ellenben egyetlen hatalmas szemétdomb. Né-

hány éve a nagyobb városok valamivel tisztábbak, legalábbis olyan értelemben, hogy nem hever a szemét a nagy sugárutakon. Viszont a tavak, a folyók, a hegyek és a völgyek fölött a szemét az úr. Mind között a legnagyobb – egyben az ország legnagyobb nyavalyája – a műanyag palack. A PET leigázta az országot. Nem nő annyi fűszál, ahány palack „szárba szökken” a haza földjein. Beterítik a mezőket, eltömik a patakokat, befurakodnak a rezervátumokba, barlangokba, erdőkre – mindenütt ott vannak a Kárpátok ormaitól Sulina homokjágig. Nem a koldulás a románok nemzeti sportja, hanem a palackvetés. Az ország percről percre, másodpercről-másodpercre egyre lejjebb süllyed az elpusztíthatatlan műanyag terhe alatt. Amikor a Bucsecs-hegység Szfinxe már nem lesz több egy marék homoknál és a Duna egy pocolyánál, a PET-hegyek akkor is büszkén csillogva verik majd vissza a Nap sugarait. Ezt az örökséget hagyjuk büszkén a jövődől generációkra, akik csodálkoznak találgatják majd, vajon milyen emberek éltek ezen a tájon előttük. Közben nagy ügyet csinálunk a himnuszról, a szimbólumokról, zászlókról, címerből. Rendeljük el, hogy mindennap kötelező énekelni a himnusz – gügyögik a hazafiak a honszeretettől akadozó nyelven. Holott nem volna hazafiasabb bírságot kiszabni mindenkire, aki a természetben járva, mintegy elvonulása emlékeként otthagyni a szupermarketben fellelhető összes csomagolóanyagot, plusz az élelmet, amit nem tudott elfogyasztani? Takarítás Romániában – talán a legsikerültebb választási szlogen ez, húsz évre visszamenőleg. Túl sokan unják már az életüket a nagy-nemzeti szemétkosárban, semhogy ne szavaznának igennel. A környezetvédelmi minisztérium évek óta ígér – függetlenül attól, hogy ki a tárcavezető – programot, amely megszabadítaná az országot a pillepalacktól. Semmi! A német minden egyes visszaváltott palackért fizet. Olyan megoldás ez, amely Romániában is működhet. Különösen, hogy nem nagyon akad már lopnivaló ócskavas. Akadnának eleget, akik hagyja módra bejárnák a haza legkietlenebb tájait, ha tudnák, hogy vajmi kevéssel részesevölnek a palackok újrahazanosításából. Csak hogy van kivel beszélni? Az egyik oldalt halálfélelem keríti hatalmába a gondolat, hogy elveszíti a hatalmat, a másik amiatt gyötrődik, hogy a következő választáson sem szerzi meg. A tévében siránkozni, hogy a gazember franciák sértegetik a nemzet velejét – sokkal könnyebb. Szép álmot, románok, ha már az „Ébredj, románok...” nem tetszik! (Fordította: Sz. L.)

Tudnivalók az új iskolaévről

Czédly József

A *Hivatalos Közlöny* augusztus 31-i, 617. számában tett közzé az oktatásügyi miniszter három rendeletét (Ordinele 5218, 5219, 5220/2011) a 2011–2012-tanév keretén belül megtartandó érettségi vizsgák, a VIII. osztályos országos minősítése (evaluare) és a az állami líceumokba való felvételi vizsgák megszervezéséről és lebonyolításuk naptáráról.

1. az érettségi vizsgákról

A 2012. évi érettségi vizsgák a 2011-ben tartott vizsgákra vonatkozóan elfogadott módszertan alapján fognak történni. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet (*Ordinul 4.799/2010*) a *Hivatalos Közlöny* 2011. január 25-i 63. és 63bis számaiban jelent meg. Így a jövő évi érettségi vizsgákra is kötelező a videokamerák felszerelése a vizsgahelyiségekben. Nem változik az érettségi vizsga tárgyát képező tantárgyak listája sem. Ez a *Hivatalos Közlöny* 2011. évi január 26-ki, 67. és 67bis számaiban jelent meg (*Ordinul 4.800/2010*).

A 2012-ben megtartandó érettségi vizsgák lebonyolításának naptára a következő:

2012. június-júliusi vizsgaidőszak (sesiune);

– 2012. május 28–30.: a jelöltek beiratkozása az első vizsgaszesszióra;

– 2012. június 1.: a XII. és a XIII. osztályok számára befejeződik a tanév;

– 2012. június 11–13.: a román nyelven lefolytatott szóbeli kommunikációra való képesség minősítése;

– 2012. június 13–15.: anyanyelven lefolytatott szóbeli kommunikációra való képesség minősítése;

– 2012. június 18–22.: di-

gitális képesség minősítése;

– 2012. június 25–27.: nemzetközi kapcsolatokban használt idegen nyelvben való jártasság minősítése;

– 2012. július 2.: román nyelv és irodalom – írásbeli vizsga;

– 2012. július 3.: anyanyelv és irodalom – írásbeli vizsga;

– 2012. július 4.: a tagozat (profil) kötelező vizsgája – írásban;

– 2012. július 6.: a tagozat és a szakosodás (specializare) választott vizsgája – írásban;

– 2012. július 8.: az eredmények kiállítására;

– 2012. július 9.: az óvások benyújtása (8 és 12 óra között);

– 2012. július 10–12.: az óvások felülvizsgálata;

– 2012. július 13.: a végleges eredmények kihirdetése

A 2012. évi második érettségi szessziót július 16. és szeptember 5-e között fogják megtartani.

2. A VIII. osztály végzőseinek országos minősítése

A 2012-ben a VIII. osztályt elvégzők minősítése a 2011-ben érvényes módszertan szerint fog történni. Nem változik a minősítésnél figyelembe veendő tantárgyak programja sem. Mindezek megtalálhatók a *Hivatalos Közlöny* 2010. évi 657. és 657bis, szeptember 23-i számaiban. Az országos minősítés lebonyolításának a naptára a következő:

– 2012. június 15.: a VIII. osztályosok számára befejeződik a tanév;

– 2012. június 18–20.: beiratkozás az országos minősítésre;

– 2012. június 25.: román nyelv és irodalom – írásbeli próba;

– 2012. június 26.: anyanyelv és irodalom – írásbeli próba;

– 2012. június 27.: matematika – írásbeli próba;

– 2012. június 29.: az eredmények kihirdetése (14 óráig);

– 2012. június 29.: az óvások benyújtása (14 és 18 óra között);

– 2012. június 30–július 1.: az óvások felülvizsgálata;

– 2012. július 2.: végleges eredmények kihirdetése;

3. Az állami líceumokba való felvétel a 2012–2013 tanévre

Ezen a téren sincs változás a 2011–2012-es tanévre érvényes felvételi követelményekkel szemben. Ezek megtalálhatók a 2010. évi 657. és 657bis számú, szeptember 23-án megjelent *Hivatalos Közlöny*ekben közzétett 4.802/2010 sz. miniszteri

rendeletben. Az állami líceumokba való felvétel lebonyolítására vonatkozó naptár fontosabb kitételei a következők:

2012. január 31. és július 5-e között kerül sor a felvétel előkészítésére. Ennek keretén belül:

– 2012. január 31-ig el kell készíteni a felvételi vizsgák előkészítésére és megszervezésére vonatkozó megyei intézkedési terveket;

– 2012. március 1.: a tanfelügyelőségek be kell jelentésük az anyanyelvi ismeretekre vonatkozó ellenőrző próbák megszervezésének módszertanát;

– 2012. május 1.: a líceumi tanulmányi lehetőségek közlése. A líceumi felvételre vonatkozó információkat tartalmazó tájékoztató füzetek kinyomtatása;

– 2012. május 5.: a tan-

felügyelőségek elküldik a gimnáziumoknak a felvételre való beiratkozások céljából létrehozott központok listáját és az iskolák körbeszítését (arondare) a központokhoz;

– 2012. május 7–június 1.: a szülők és a gyermekek számára szervezett, a felvételi kapcsolatos eljárások és a beiskolázási tervek bemutatását tartalmazó összejövetelek megtartása;

– 2012. július 4.: valamennyi gimnáziumban ki függesztik a felvételre jelentkezettek listáját a felvételhez szükséges átlageredmény sorrendjében;

– 2012. július 5.: a más megyében felvételizni kívánók számára kiadják a felvételre való beiratkozásra szükséges nyilvántartási lapot (fişa de înscriere);

– 2012. május 24–június 13 között bonyolítják le a ké-

peséget igazoló próbákat (probele de aptitudini);

2012. május 24–június 23. között bonyolítják le a modern vagy anyanyelv ismeretét igazoló próbákat. Ennek keretén belül:

– 2012. május 28–június 30.: a jelöltek beiratkozása a modern vagy az anyanyelv ismeretét igazoló próbákra;

– 2012. május 31–június 2.: a próbák lefolytatása;

– 2012. június : a próbán elért végleges eredmények kihirdetése;

– 2012. június 11.: a próbán részt vevők le kell tenniük az általuk látogatott gimnázium titkárságára a próbán elért eredményt tartalmazó nyilvántartási lap mellékletet;

A líceumba való felvételt azok számára, akik a folyó iskolaévben végezték el a VIII. osztályt, illetve más előző évfolyamokon, de a 2012–2013-as tanév kezdetéig még nem töltötték be 18. életévüket három fordulóban (etapă) tartják meg.

Az első fordulót 2012. július 5. és július 26-a között bonyolítják le. Ennek keretében július 15-én függesztik ki a gimnáziumokban azoknak a végzősöknak a névsorát, akiket felvettek a líceumokba, valamint a megye keretén belül üresen maradt líceumi helyeket. 2012. július 16–26. között kell beiratkozni a kijelölt líceumokba.

A második fordulót 2012. július 16. és július 30-a, a harmadik fordulót pedig 2012. augusztus 1. és 2012. szeptember 10-e között tartják majd meg.

Az esti és a csökkentett látogatású líceumokba való felvételt 2012. május 1. és július 26-a között bonyolítják le.

A kölcsönös végrendeletéről

Deák Levente

A hatályos Polgári Törvénykönyv a 857. szakaszában mondja ki azt, hogy ugyanabban a végrendeletben két vagy több személy sem egymás, sem pedig harmadik személy javára nem végrendelezhet. Ha ez mégis előfordulna, az ilyen, két vagy több személynek egyetlen végrendeletbe foglalt rendelkezést (testament conjunctiv sau mutual) semmisnek kell tekinteni. (Ugyanott, 886. szakasz.) Mindezt azért említettem, hogy az érdekeltek figyelmét felhívjam arra, hogy érvényességi megfontolásból az egymás javára szóló végrendelezésnél két közvégrendeletet vagy magánvégrendeletet (testament autentic, testament holograf) kell hátrahagyni.

Mindezek előrebocsátása után még azt tartom szükségesnek tisztázni, hogy mikor

kerül sor kölcsönös végrendelet készítésére, hátrahagyására. A közjegyzői és a bírósági joggyakorlat szerint leggyakrabban akkor, amikor a házastársak ily módon kívánják egymást – egyikük vagy másikuk elhunyt esetén – vagyonilag segíteni, kizárva ezzel az örökségből az elhunyt vér szerinti rokonai (törvényes örökösei) közül azokat, akik nem kötelek részesei. Az örökösödési jog szabályai szerint nem kötelek részesei törvényi örökösök az elhunyt testvérei és ennek leszármazói, IV. rokonok fokkal bezárólag, az elhunyt szülein kívül a távolabbi felmenői (nagyzülei, dédszülei stb.), a távolabbi oldalági rokonok közül a nagybácsik és -nénik, az első unokatestvérek és a nagyszülők testvérei (az elsőnek említettek az elhunyt III. fokú, az utolsó kettő IV. fokú rokonai). Ha tehát a túlélő házastárson kívül az el-

hunytak nincsenek kötelek részesei örökösei, azaz leszármazói (gyermek, unokák stb.), szülei (apja és/vagy anyja), a kölcsönös végrendelettel – amivel az elhunyt házastárs mindenét az őt túlélő házastársára hagyja –, valamennyi nem kötelek részesei örökös kizárható az örökségből. A magyar jogszabályait tartalmazó 1944. évi 319. törvény kimondja: az özvegy minden esetben örököl elhunyt házastársát, de örökösének nagysága aszerint változik, hogy vele együtt az elhunyt milyen fokú vérrokonai, értsd: törvényes örökösei élnek/éltek az örökösök elhunyt pillanatában. Így például az özvegy örökös részéig 1/4, ha leszármazókkal (gyermek, unokák stb.) együtt örököl, 1/3, ha az elhunyt szülei vagy csak egyikükkel, és mellet-

tük vagy mellette az elhunyt testvérével vagy testvéreivel, ezek elhunyt esetén leszármazóikkal együtt örököl, IV. fokkal bezárólag. Aztán a hagyaték fele illeti, ha csak az elhunyt szülei vagy csak egyikükkel, illetve ha csak a testvérével vagy testvéreivel, vagy ezek leszármazóival együtt örököl. Majd az utolsó örökös részéig 1/4, amikor nagybácsikkal, -nénikkal, ezek hiányában az I. unokatestvérekkel együtt örököl. Ha csak V. fokú vagy még távolabbi rokonok maradnak, mivel ők már nem törvényes örökösök, a teljes hagyaték az özvegyet illeti. Megismétlem: a kölcsönös, a túlélő házastárs javára szóló végrendelettel kizárható a felsoroltak közül szinte mindenki, az elhunyt leszármazóinak és szüleinek kivételével, akik, mint láttuk, kötelek részesei törvényi örökösök.

A gyakorlatban mégis előfordulnak olyan esetek, amikor a házastársak kölcsönös végrendeletet hagynak hátra, bár legalább egyiküknek vagy mindkettőjüknek vannak kötelek részesei örökösei, leggyakrabban gyermekeik, ezek elhunyt esetén unokák stb. Azt is tudni kell, hogy a végrendelet hitelesítő közjegyző figyelmeztetni köteles a végrendeletet készítőket ilyen, a kötelek részesei örökösök kizáró végrendeletben rejülő veszélyekre, ennek későbbi támadhatóságára, de nem tagadhatja meg a hitelesítést. A közjegyzői törvényben foglaltak szerint egy-egy ilyen, a kötelek részesei örökösök kizáró végrendelet alapján lefolytatandó eljárásba a kizárt örökösöket kötelezően be kell vonni, s őket szembesíteni kell a történetekkel. Ők gyakran csak ilyenkor értesülnek arról, hogy végrendelettel kizárták őket, és még a

törvény előírta kötelek részesei (rezerva succesorală) sem biztosítottak számukra. Ennek nagyságáról már nemegyszer volt szó ebben a rovatban. Itt csak annyit ismétlek meg, hogy ez az őket megillető törvényes örökös részesei fele. Például, ha egyetlen gyermek maradt, kötelek része egyenlő a hagyaték felével. Ilyen esetben az örökösök a közjegyző előtt megegyezhetnek oly módon, hogy a gyermek megkapja a neki mindenképpen járó kötelek részét, az özvegy pedig a fennmaradó részt. Vita esetén a közjegyző köteles felfüggeszteni az eljárást, s az egymással kiegyezni nem tudó vagy nem akaró feleknek elmagyarázta azt, hogy az ügyet a bíróság döntésére bízhatják. Ott sem történhet azonban más, mint az, hogy a kölcsönös végrendelettel kizárt kötelek részesei örökösök jogát elismerik és megítélik.

Az orvos válaszol

Estére rendszeresen vérmes lesz a szemem és nagyon elfárad. Számítógépen dolgozom. Lehet ez ellen tenni valamit?

Az estére vérmes, fáradt szem a leggyakoribb szemészeti panasz a számítógépen dolgozók körében. Mindenképpen szükség van szemészeti szakvizsgálatra, a panaszok hátterében lehet a szem kifáradása, kiszáradása, rossz arányban vagy hiányos szemüveg-korrektúra. Mindezek megjelenésének gyakorisága egyenes arányban van a számítógépen végzett munka vagy szórakozás idejével. Vannak emberek, akik jól, de vannak, akik nagyon rosszul tolerálják a számítógépet. Nekik ebből adódóan rengeteg panaszuk lesz. Ha a képernyő előtti munkavégzés eléri a napi négy órát, óránként tíz perc szünetet kell tartani. A pihentetés leg-egyszerűbb módja, ha ilyenkor messzire nézünk. A szem kiszáradása részben alkati tényező, lehet bizonyos betegségek részjelensége, ill. kialakulhat a képernyő előtt erős koncentráció okozta ritkább pislogás miatt. A monitor távolsága a szemtől 45-55 cm kell legyen. Esetenként szükség lehet a kifejezetten monitortávolságra adaptált képernyőnőző szemüvegre. Ha meg akarjuk övni, és szeretnénk jó állapotban tartani a szemünket, akkor szükség van a folyamatos táplálásra, tornáztatásra. Ezenkívül alapvető kérdés a máj (és gyakran a vese) fokozott karbantartása, tisztítása, regenerálása is. A szem az anyagcsere folyamatok mérőműszere, így a javuló anyagcsere általában javíthatjuk az állapotát, illetve megfékezhetjük a kedvezőtlen folyamatokat. A szemet gyógyítja és erősíti, ha mindennap fogyasztjuk az alábbiakat: farkasbogyó, homoktövis gyümölcs vagy homoktövismagolaj, fekete áfonya. Szemtorna ezerféle gyakorolható, válasszunk ki egyet és minden este, vagy reggel végezzük el a gyakorlatokat. Gyors és erőteljes gyógy mód a szemgyulladásra, ha leresztelt biokrumplit teszünk esténként vastagon a szemhéjra, majd szemvidító-fű-teával lemoszuk.

Dr. Györi György

A meddőség okai

Egy átlagos, egészséges pár, ha gyermeket szeretne és ez ügyben rendszeresen tesz is, akkor 90 százalékos gyakorisággal egy éven belül sikerrel jár. Amennyiben fogamzásgátló módszerek használata nélkül, megszokott szexuális aktivitás mellett sem következik be a kívánt terhesség, meddőségről beszélünk.

Általában meddőség esetén 50 %-ban a nőnél keresendő a baj, 35 %-ban a férfinál, 10 %-ban pedig a probléma mindkettőjükénél fennáll, 5%-ban pedig a teherbe nem esés oka teljesen ismeretlen. Arról beszélni, hogy ki a hibás, tulajdonképpen teljesen felesleges, a kezelés során azonban fontos szempont, hogy melyik félnél jelentkeznek a problémák. Ha egy pár hibáztatni kezdi egymást, azzal gyakorlatilag csupán a párkapcsolat vagy a házasság időtartamát rövidíti meg. A meddőségből adódó többéves sikertelen próbálkozás ugyanis a második helyen áll azon egészségügyi okok listáján, amelyek váláshoz vezethetnek.

Lássuk, mi minden lehet a női meddőség oka. A méh és

a függelékek, petefészek, petevezeték gyulladással járó folyamatai. Ilyenkor általában olyan szalagos vagy lemezes lenövések keletkeznek, amelyek vagy a petesejt kipattanását, vagy annak szállítását megakadályozzák. Hüvelyen keresztül felfelé hatoló baktériumok, de gyakran felfázás okozza ezt.

Sajátos körülmény, amikor a petesejt nem érik meg, illetve nem tud a petefészekből kipattanni. Ilyen a policisztás ovárium szindróma. Ezt ultrahang vizsgálattal szakszerűen lehet diagnosztizálni. Ilyen esetben a menstruáció is ritkán jelentkezik. A méh helyzeti rendellenességei: a túl előrehajló vagy a túl hátrahajló méh esetében nehezebben áll elő terhesség. Ezt két kézzel tör-

tendő vizsgálattal, vagy ultrahangkészülékkel történt vizsgálattal igazolni lehet.

A hormonális zavarok, amelyek meddőséget okozhatnak a következők: az agyalapi mirigy által termelt tejlérválasztást serkentő hormon túlermelődése. Több férfi nemi hormon termelődik a kellenél. Kevés tesztoszteron termelődik, vagy éppen kevés sárgatesthormon képződik. A pajsmirigy hormonszintjét is

vizsgálni kell. Ez is okozhat meddőséget.

A méhnyak nyakállományának ondósejt elleni tulajdonsága. A nyakcsatorna mirigyei által termelt nyák ondósejt ellenanyaga megakadályozza a spermiumokat. Ilyenkor a spermiumok nem képesek felhatolni a méhbe. Kemény a petesejt burka. Ezt a spermium nem képes átlukasztani.

Enzimzavarok: elsősorban a mellékvesekéreg hor-

monjainak szintézisekor felépülő kóros állapotok idézhetnek elő meddőséget, de a fejlődő lánymagzat is veszélyeztetve van, ha a terhesség alatt férfi nemi hormon túlsúlya éri.

Bizonyos kromoszóma rendellenességek okozhatnak meddőséget, mert a női nemi szervek csökevényes vagy egyáltalán nem fejlődnek ki. Ilyen a Turner szindróma, a több mint 2 X kromoszóma és a kevert nemiség.

A hosszú kapcsolat titka: ölelés

Középkorú és idős házaspárok megkérdezése alapján jutottak a kutatók arra a felismerésre, hogy a hosszú, boldog kapcsolat kulcsa a sok ölelés és kedveskedés.

A felmérés ezen kívül azt is kimutatta, hogy a egészség fontosabb a férfiak számára, és ők azok, akik elégedettebbek a kapcsolatuk minőségével, míg a nők inkább a szexuális életükkel kapcsolatban érznek így – áll az Indianai Egyetem Kinsey Intézetének tanulmányában. A vizsgálatban több mint ezer párt vontak be Amerikából, Brazíliából, Japánból és Spanyolországból. A résztvevők életkora 40-70 év volt, és átlagosan 25 éve voltak együtt a partnerükkel. A férfiak főképp akkor voltak elégedettek a kapcsolatukkal, ha jó egészségnek ör-

vendtek, és úgy tapasztalták, hogy rendszeresen ki tudják szexuálisan elégíteni a párjukat. A sok ölelés és kedveskedés hozzájárult ehhez. Mindkét nemre igaz, hogy annál jobbnak ítélték a há-

zasságukat, minél régebb voltak együtt, és minél gyakrabban éltek nemi életet. Legboldogabbnak a japán párok bizonyultak, őket követték az amerikaiak, a brazilok és a spanyolok. Általá-

nosságban elmondható, hogy minél több szexuális partnere volt egy férfinak, annál kevésbé érezte jónak a jelenlegi kapcsolatát.

A nők esetében az elégedettség mértéke az idő múlá-

sával nőtt. Legkevésbé azokat találták boldognak, akik kevesebb, mint 15 éve voltak együtt a párjukkal, a régebbi kapcsolatban élőknél azonban jelentősen jobb volt az arány. Ennek több magyarázata is lehet. Elképzelhető, hogy az idő múlásával változnak a nők elvárásai, a gyerekek kirepülésével pedig nagy nyomás kerül le a válukról. Más részről azonban könnyen lehet, hogy az a házasság, amelyben nem jó a szex, nem is tart sokáig.

Felismerték, hogy szexuális elégedettség és a boldog kapcsolat nem minden kultúrában jelenti ugyanazt. A következő lépés annak megértése, hogy az egyén egészségi és fizikai állapota és a szexuális élményei összefüggésben vannak a partnere megelégedésével.

Programajánló

Színház a vonaton

Helyszín: Nagyváradi vasútállomás – Félixfürdő. Vasútállomás, szeptember 17., szombat, 17 óra 20 perc.

Személyvonat indul 17.20-kor a nagyváradi főpályaudvar 4. vágányáról Európa irányába. Az érdekelt utasok menetjegyüket megválthatják a Szigligeti Színház jegypénztáránál. Európa, David Greig műve

alján egy utazás, szabadtéri előadás, amely a Nagyváradi és Félixfürdő között közlekedő vonaton, illetve a Félixfürdői vasútállomáson zajlik.

Román Filmek Fehér Éjszakája

Helyszín: Kolozsvár, Florin Piersic Mozi, Győzelem Mozi. Szeptember 16., péntek, 18 óra.

A programban szerepel többek között Cristi Puiu *Aurora*, Dan Chișu *Ursul* és Morgen, Marian Crișan *Eu când vreau să fluier, fluier* és Cristian Nemescu *California dreamin'* című filmje. A részletes program a rendezvény honlapján érhető el. A vetítések ingyenesek.

PRAH

Helyszín: Temesvár, Csiky Gergely Állami Magyar Színház – Stúdió Terem. Szeptember 16., péntek, 19 óra.

Transylvanian Art Group kiállítás

Helyszín: Bukarest, Magyar Kulturális Intézet, Gina Patrachi u. 8. Szeptember 16., péntek, 18 óra.

A romániai rendszerváltás után a Csíkszeredai Művészeti Líceum első generációjának művészi tömörülése, a Transylvanian Art Group tagjai ma már a világ különböző pontjain élnek, alkotnak és állítják ki műveiket. Ez az első alkalom, hogy művészetük a román fővárosban is megcsodálható.

Utcazene Fesztivál

Helyszín: Sepsiszentgyörgy, több helyszínen: Tein, Ganesa, Old Man's Pub, Park, Bistro, Merkur.

Bővebb információ: <http://suf.mlap.hu>

Kulturális Örökség Napjai

Helyszín: Székelyudvarhely, több helyszínen szeptember 16-17. között.

A rendezvény programja: szeptember 16., péntek du. 5 óra Sz. Kovács Géza seges-

vári festőművész kiállítása, Helyszín: Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont előadóterme.

Szeptember 17., szombat, Diákoknak, fiataloknak reggel 9 órától indul a program egy városi sétával a Forrásközpont székelyfőtől. Útvonal: Kossuth utca–Városháza tér. Műemlék-látogatás: Református templom, Szent Miklós-hegyi templom, Egykori vármegyeháza ma Polgármesteri Hivatal), Benedek Elek Pedagógiai Líceum, Tamási Áron Gimnázium, Ferences templom.

„Mininők” ráncatlanító krémmel és műmellekkel

Általános felhördülést okozott egy amerikai kozmetikai cég bejelentése a közelmúltban: nyilvánosságra hozták ugyanis, hogy Geo Girl néven új öregedésgátló terméket dobnak a piacra, melynek a nyolc év körüli lányok jelentik a célcsoportját. Jogos a felháborodás, bár azt is meg kell jegyezni, hogy a cég csak a piaci igényeket szolgálja ki, ugyanis a lányok megdöbbentően korán elkezdnek rettegni az öregedéstől és különböző ráncatlanító, bőrfeszítő kozmetikumokat használni.

Teljesen rendben van, ha a harmadik iksz tájkán az idő látható jelei miatt aggódó nők kisebb ráncatlanító arzenállal szerelik fel magukat, de amikor tizenévesek teszik ugyanezt, akkor felmerül a gyanú, hogy a fiatalság kultusza valószínűleg visszaütött. Pedig a helyzet az, hogy egyre több tizenéves lány kezdi el a harcot a nem létező ráncokkal.

Hasonló véleményen vannak a bőrgyógyászok is, akik szerint ezek a termékek önmagukban keveset érnek. Minden pillanatban öregszünk, és nincs az a termék, ami ezt meg tudná akadályozni. Ráadásul néhány termék ártalmas lehet a bőrre, ugyanis vannak olyanok, amik szteroidokat tartalmaznak, illetve olyan összetevőket, amik a világ több országában is be vannak tiltva. Ezek az összetevők kifejezetten károsak a fiatal bőrre, ugyanis elszíneződést, szőrnövekedést és kiütéseket okozhatnak.

A szakemberek szerint 25 év alatt egyáltalán nem kell a ráncatlanításra gondolni, gyakorlati lépéseket pedig végképp nem kell tenni; elég egy jó arc tisztító, a bőrti-

A Gyerkecök és tiarák egyik „sztárja”

pusnak megfelelő napvédő termék és egy jó minőségű hidratáló krém. Életmódbeli tényezőkre azonban valóban nem árt figyelni már tizenéves korban, ugyanis állítása szerint ezen valóban sok múlik.

Nemcsak a kozmetikai ipar, hanem a divat is egyre fiatalabb lányokat sőt gyerekeket céloz meg.

Nemrég plédául kiverte a biztosítékot a tuzpírozott hajú, fehérneműs gyerekmodell, aki a Jours Après Lunes márka alsóneműit reklámozta. Míután a fél világ felzúdult amiatt, hogy a tizéves gyerekmodell, Thylane Lena-Rose Blondeau egyes fotói túlzottan felnőttesek, újabb botrány van kialakulóban. A Fashionista szerzői ugyanis rábukkantak egy francia márkára, amely kislányok számára árul fehérneműket, amelyeket a cég tervezője szerint felsőruházatknak is lehet hordani. A lingerie lingerie kategóriába sorolt kreációi között vannak olyanok, amelyeket már három hónapos babák is viselhetnek, és olyanok is, amelyek tinédzsereknek készültek. Ebben az esetben nem csak az zavaró, hogy a Jours Après Lunes célkö-

zönsége, a gyerekek még azt sem tudják pontosan, hogy mi fán terem a fehérnemű, hanem az oldalukon található fotók is kifogásolhatóak. A gyermekmodelleket ugyanis ők is felnőttnek maszkírozták, és egy-két foton kihívó pózokba meredve, csábos tekintettel néznek a kamerába. Mostanában több divatmagazint is kritizáltak amiatt, hogy

Maddy Jackson, a mininő

gyermeket szerepeltetnek a fotósorozataikban.

Tavaly is óriási botrány lett abból, hogy a Primark olyan bikinifelsőt dobott piacra, ami megnöveli a hétéves lányok mellét. „Minden lány a legjobbat akarja kihozni magából, és a Primarknál ez alól a fiatalabb hölgyeket sem tekintjük kivételnek. Minden divatos trend megtalálható a lányka-

osztályunkon is, úgyhogy nem számít, hány éves vagy” – írták a cég a weboldalán.

Sokszor a szülők is nem-hogy elleneznék, hanem támogatják egy-egy kislány modell karrierjét, aki bármit képes megtenni azért, hogy „mininő” válhasson belőle. Nagy botrányt kavart például, hogy műmellekkel és múpopsival rázta magát a

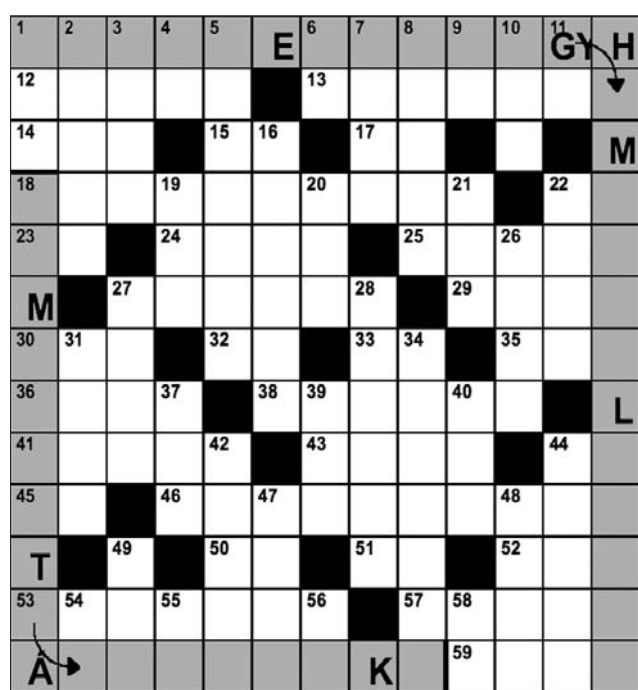
színpadon egy kislány, aki nem sokkal ezelőtt még pelenkát hordott. Az ovisban még csak kiscsoportos lenne, az amerikai gyerekszépségszereplő azonban már igazi nőként lép fel Maddy Jackson, a négyéves amerikai kislány. C-kosaras műcikkkel és fenéknövelővel most ő a Toddlers and Tiaras (Gyerkecök és tiarák) elnevezésű show-műsor legújabb miniszterja. Fényes, barbi-rózsaszín, testre simuló cicaruhában és a méretnövelő segédeszközökkel igazi nőcít varázsolt belőle anyukája. Az ellenzők egy csoportja a Facebookon is kampányt indított, mert úgy gondolják, a mininők öltöztetett gyerek példája káros a többi fiatalra nézve, és könnyen elterjedhet a fiatalok körében. Maddy édesanyja azonban büszke a kislányára. Élvezi a gyerek körüli csillogást, és szerinte a kislány is.

Hat-tíz éves gyerekmodellek, túlzottan nőiesre maszkírozza

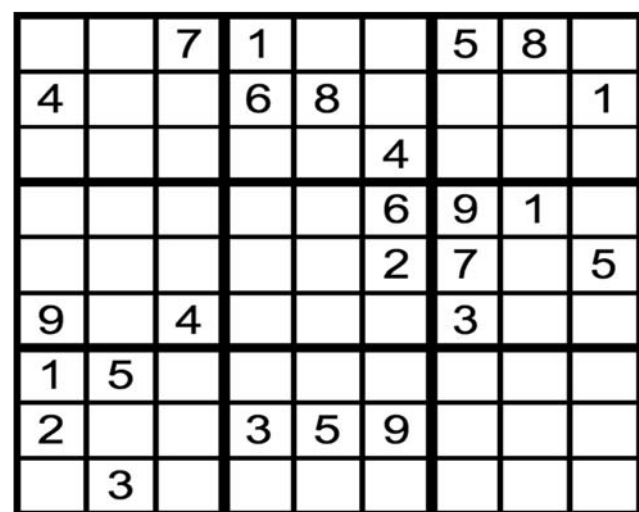
A férj óhaja

– Alhadnagy úr, eltűnt a feleségem...
– Itt egy papír, írja le, hogy milyen.
– Jó, de ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 12. Nyíltan elítél. 13. Bolygó, különösen a csillagjósolás fogalomkörében. 14. Bicepszben rejlik. 15. Patkószegek! 17. Életben van. 18. Szignó. 22. Igen ám. 23. Madelon, az ... (Szerb Antal). 24. Később. 25. Ver a szív. 27. Megdöbönt. 29. Rövidnadrág. 30. Sportoló viseli. 32. Koszorúér része! 33. Gébics tollai! 35.-Hungária! 36. Ki nem állhat. 38. Az Edda énekese (Attila). 41. Az anyaközet hosszú hasadéka. 43. Jelfogó. 44. A közép-re beás! 45. Rangos előtag! 46. Vérengző férj. 50. Gyökértörzs. 51. Rég élt előd. 52. Barnás szórú ló. 53. Kuruzsló dolgozik itt. 57. ... tesz; megemlít. 59. Benedek ...; mesemondó.

Függőleges: 1. Tessék. 2. Áruló Pál utcai fiú (Dezső). 3. Éghajlati faktor. 4. Azonos betűk. 5. Formás. 6. Másodperc (röv.). 7. Meg tud fogni. 8. Becstelen. 9. Üres hon! 10. A befejeződő esztendő. 11. A széleken gyárt! 16. Gyakori festménytéma. 18. A poén második része. 19. Szappanmárka. 20. Mesterséges nyelv. 21. Tengervíz jelzője. 22. Dorottya becézve. 26. Borbála becézve. 27. Fonal. 28. Élő. 31. A Dnyeszter régi neve. 34. Középkori költőnk (Bálint). 37. Dinnye próbája. 39. ... poetica; költői hitvallás. 40. Kellene (nép.). 42. Társadalmi csoport. 44. Ab ovo, a kezdetektől. 47. Német város. 48. Gondoz, kezel. 49. Ismét (röv.). 54. Indíték. 55. Heringpikkelyek! 56. Bent nyel! 58. Kőszeghez kell!

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

3	5	7	4	8	6	1	9	2
8	4	1	7	2	9	6	5	3
6	9	2	3	1	5	4	8	7
4	6	8	5	3	2	9	7	1
5	7	9	8	6	1	3	2	4
1	2	3	9	4	7	5	6	8
2	3	6	1	9	8	7	4	5
7	8	4	6	5	3	2	1	9
9	1	5	2	7	4	8	3	6

A szél meg az ember

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy szegény ember. Nagyon nagy családja volt, és sokat dolgozott. Egyszer úgy történt, hogy nem volt hol dolgoznia. Már sírnak a gyerekek, éhesek, nincs mit adjon nekik enni. Akkor eszébe jutott, hogy van még egy kevés, nem tiszta gabonája. Kivitte a szabadba, hogy a szél átfújja, megtisztítsa, majd megőrli azt, és főz egy kis kását a gyerekeknek. Mihelyt csak kivitte a gabonát, erős szél támadt, és elfújta a gabonaszemeket és a szemetet is. Sírva ment be:

– Mit tegyek most?

Az anya még jobban sírt. A gyerekek egyre csak enni akarnak, szörnyen megéheztek.

– No, akkor mi legyen? Elmegyek, bosszút állók, hogy ezt tette. Elmegyek, megkeresem a szelet.

És elment. Megy, mendégél, hegyeken, erdőknél át, az sehol sem találja a szelet. És amint így vándorolt, eljutott egy kis házhoz – alig van tejeje, a falak is összedőltek. No, biztosan ez a szél háza! Bement. És tényleg: ott fekszik egy vastag ajkú óriás. Az egyik sarokban a feje, a másikban a lába. Keresztben az egész házon. Alszik és hangesen horkol! Fel kellett kelteni:

– Szél, szél, mit tettél? A gyermekeim szörnyen éhesek! Te pedig elvitted a búzaszemeket! Én azt akartam, hogy csak a szemetet fűjd ki, de te a búzát is elvitted. Nincs mivel etessem meg a gyerekeket.

A szél nagyon megharagudott, hogy felkeltették. De

miután az ember a gyerekeket kezdte emlegetni, meghatódott.

– Tudod, én adok neked egy táskát. Amikor hazameész, tedd a táskát az asztalra és mondd ezt: „Táska, etess meg minket!” És meg is fog etetni. Miután jóllaktatok, mondd ezt: „Táska, takaríts el mindent!”, és akkor semmi sem marad az asztalon. Ezentúl így táplálhatod a családodat.

Az ember megköszönte a szélnek, de a szél még ezt mondta neki: – Egyenesen menj haza, sehová be ne téj! A táskát vidd a gyerekeidnek!

No, el is indult hazafelé. Megy, mendégél, de az út mellett állt egy kocsmá. Ha már erre járok, be kell odamennem. Be is ment a kocsmába, feltette a táskát az asztalra. El akar dicsekedni másoknak, ezért így szólt:

– Táska, etess meg!

Egyszerre mindenféle étel jelent meg az asztalon. Miután jóllakott, így szólt:

– Táska, takaríts el mindent!

Minden eltűnt. Csak a táská állt az asztalon. Mindjárt ott termett mellette a kocsmáros, hozott neki innivalót.

– No, ennyit megettél szárazon, és nem is ittál. Ez a kis pálinka jó kedvre fog deríteni. Az ember hallgatott rá, majd elaludt. Miközben aludt, a kocsmáros kicserélte a táskát: azt elvette az asztalról, és odatett egy egyszerűt. Az ember felébredt, semmire sem gondolt, fogta a táskát, és hazament. A gyerekek kiabálva fogadták:

– Apa, hoztál enni? Nagyon éhesek vagyunk. Hoztál?

– Hoztam, hoztam.

Az asztalra tette a táskát, és így szólt:

– Táska, etess meg! Táska,

– Nos, be... De ez a táská ugyanaz...

– Nem... azt a másikat kicserélték.

A szél haragudott, de megint megsajnálta a gyerekeket. Adott egy bárányt.

etess meg!

Semmi sem történt.

– Micsoda? Gúnyt űzött belőlem a szél? Ismét elmegyek és megverem.

És elment, hogy megverje a szelet, mert a táská nem etette meg őket. Amikor odaért, mondta is:

– Ej te, szél, becsaptál. A gyerekek kiabálnak, enni akarnak, de nincs mit adjak nekik. A táská semmit sem adott.

– Közben bementél valahová?

– Amikor ezt mondod: „Báránym, rázd meg magad” arany fog hullani róla.

Az ember megörült a báránynak, és elindult hazafelé. Odaérve a kocsmához, csak be akar menni, pedig a szél megint ráparancsolt, hogy egyenesen hazamenjen. Ő mégis bement, de a kocsmáros rászólt:

– Hé, itt emberek vannak, te pedig egy állattal jössz be! Ez nem ól, sem akol! - szidta össze.

Az ember megmagyarázta neki, hogy ez nem egy egyszerű bárány, ott lehet az emberek között.

– Miért nem egyszerű? - kérdezte.

Azonnal megkérte, hogy rázza meg magát. Amikor a bárány megrázta magát, arany hullott róla. A kocsmáros nem tudta, hogy mit tegyen. Ismét leitatatta, és kicserélte a bárányt egy másikkal. Az ember szundikált egy kicsit, amikor felébredt, fogta a bárányt, és elindult hazafelé. Otthon nagy a láрма, kiabálás, mindenki enni akart. No, az ember megmondta, hogy ha a bárány megrázta magát, mindjárt lesz pénz.

– Báránym, rázd meg magad! Rázd meg magad! - mondta.

A bárány nem rázza meg magát.

– No, megint becsapott a szél! - Nem magad hibáztat, hanem a szelet.

Megint elment a szélhez, és így szólt:

– Mit adtál nekem? A bárány nem rázza meg magad, nem szór aranypénzt.

– Sehová sem tértél be utcák között?

– Hát... bementem a kocsmába.

– Akkor - mondta a szél - te magad vagy a hibás. Most - mondta - adok neked egy kis hordót, de előbb kipróbálok.

– Ki a hordóból! - mondta a szél.

Előugrott egy bot, és kezdte verni a férfi oldalát. Egyre csak ütötte, csak ütötte! Az csak úgy összegörnyed, sem-

mit sem lát! A szél megkérdezte:

– Bemész még egyszer a kocsmába? Bemész?

Megígérte, hogy nem megy be. Ekkor a szél így szólt:

– Be a hordóba!

A bot abbahagyta a verést, és visszaugrott a hordóba.

– Most - mondta a szél - feltétlenül be kell menned a kocsmába, és parancsolj rá a kocsmárosra, hogy adja vissza a táskát meg a bárányt. Majd megtudod, hogy mit fog mondani.

Ismét bement a kocsmába. A kocsmáros szinte ugrált előtte: azok után, amit megszerzett, azt gondolta, hogy a hordóból még többet kap. Azonnal hozta is az üveget, az ennilót. Az ember megszólalt:

– Ki a hordóból!

A bot elkezdte verni a kocsmarost. Az csak összegörnyed és kiáltozik.

– Add vissza a táskát meg a bárányt!

A kocsmáros kezdetben védekezett:

– Te magad elvitted azokat!

Majd később, amikor a bot már jól elverte, visszaadta a táskát is meg a bárányt is. Az ember ekkor így szólt:

– Be a hordóba!

Hazavitte a szél ajándéka. És azóta jól éltek: a bárány rázza magát, a táská ételt-italt adott, a hordó pedig mindentől védte. Nagyon jó sora lett ezután.

Litván népmesék
(Válogatta és fordította:
Dabi István)

Tizenkét hónap a természetben

Hamar eltelt a nyári vakáció, mondta a kislányom az első iskolánap után. Ezen elgondolkodtam, mert én úgy emlékszem, hogy a mi időnkben hosszak voltak a nagyvakációk, és valóban hosszabbak voltak, mert a tanévkezdés másnapján már krumpliszedni vittek tanulás helyett,

ami akár egy hónapig is elhúzódott.

A legemlékezetesebb szünidők az általános iskolás éveimben voltak, akkor a legtöbb időt falun töltöttem, ahol szerettem, mert sokat voltunk a szabadban. Takarni, szénát csinálni jártunk a mezőre, az erdőre fáért, de amikor nem

kellett erdőre vagy mezőre menni, a tyúkudvaron el tudtam tölteni az egész napot úgy, hogy közben még az evésről is megfeledkeztem.

Voltam tehénpásztor, libapásztor, csirkefelügyelő, vegegyes érzelmeim csak akkor voltak, amikor csirkékre kellett felvigyáznom, míg a

nagycsalád a mezőre ment dolgozni. Mindig úgy búcsúztak el tőlem „a csirkék és a két szemed”.

Néhány óra csirkeügyelet után egyhangúvá kezdett válni a pásztorkodás, aminek nem lett jó vége. Mozifilmekből, könyvekből, barátok, osztálytársak beszédeiből pattantak ki jobbnál jobb ötletek, aminek a következményét egy-egy csirke bánta. A csapdakészítés volt a legizgalmasabb, teljes mértékben lekötötte figyelmemet. Különböző csapdákat készítettem, és elégtétellel vettem tudomásul, amikor be is vált valamelyik készítmény. Csak sajnos mikor hazajöttem a mezőről, és kiderült, hogy egy vagy két csirkével kevesebb volt, akkor a büntetés mellett egy időre eltiltottak a csirkepásztorkodástól is.

Mégis a legkellemetlenebb az volt, amikor a szarka vitte el a csirkét, és rám gyanakodtak, hiába tiltakoztam, hogy nincs közöm a csirke eltűnéséhez, az előzményekből ítélve nem igazán hittek nekem.

Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület

Szarka

Alma textilgomolyából

Ezt a szép piros almát színes fonalakkal elkészítheted. Egy száraz ágra pedig ha minél többet felakasztasz, kész is van a kis szobanövény, egy vidám almafa.

Szükséges eszközök: piros vagy sárga színű fonal, barna és zöld színű textillel bevont drótot, olló.

Elkészítés: A barna színű textillel bevont drót köré la-

zán tekerd fel a piros fonalt textilgomolyába. Minél többet tekeresz, az alma annál kerekesebb lesz. Ha kész vagy, húzd össze a képen látható módon, és mielőtt a végét összecsavarnád, húzd bele a zöld színű textillel bevont drótot is megcsavarva. Ez lesz az alma levele. Ha már elég sok almád van, aggasd fel egy ágra, és máris kész az almafa. Jó szórakozást!

Hétfégi mellékletünk *Életmód* és *Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette